

МИНИСТЕРСТВО НА ТРУДА И СОЦИАЛНАТА ПОЛИТИКА

АГЕНЦИЯ ЗА СОЦИАЛНО ПОДПОМАГАНЕ

УТВЪРЖДАВАМ: /П/

РУМЯНА ПЕТКОВА

Изпълнителен директор

О Т Ч Е Т

ЗА ДЕЙНОСТТА НА АГЕНЦИЯТА ЗА СОЦИАЛНО ПОДПОМАГАНЕ ЗА 2021 ГОДИНА

ВЪВЕДЕНИЕ:

Дейността на Агенцията за социално подпомагане (АСП) през 2021 г. се осъществи в съответствие с приоритетите, залегнали в Стратегическия план на АСП за периода 2019-2021 г. и насочени към изпълнение на държавната политика по гарантиране правото на адекватна социална закрила за всички български граждани и за всеки гражданин на друга държава, намиращи се на територията на България. В тази връзка, визията на Агенцията за социално подпомагане за 2021 г. бе подобряване адекватността и устойчивостта на системите за социална закрила и социално включване.

Дейностите, осъществявани от Агенцията (съгласно изм. и доп. ДВ, бр. 97 от 13 ноември 2020 г., в чл. 2, ал. 2 от Устройствения правилник), са:

- предоставяне на социални помощи и на семейни помощи за деца, закрила на детето и осигуряване на правата на хората с увреждания;
- оказва методическа подкрепа при оценката на потребностите от социални услуги, планирането, създаването, предоставянето и развитието на социалните услуги;
- координира разработването и актуализацията на Националната карта на социалните услуги;
- дава предварително одобрение за създаване, промяна на броя на потребителите и промяна на мястото на предоставяне на социалните услуги, които се финансират от държавния бюджет, в съответствие с Националната карта на социалните услуги;
- разработва предложения до министъра на труда и социалната политика за определяне и актуализиране на стандартите за финансиране на социалните услуги, които се финансират от държавния бюджет, и за размера на таксите

ОТЧЕТ

ЗА ДЕЙНОСТТА
НА АГЕНЦИЯТА
ЗА СОЦИАЛНО
ПОДПОМАГАНЕ
ЗА 2021 ГОДИНА

София 1051

ул. „Триадица“ № 2

телефони:

(02) 811 9 607

(02) 8119 639

горещ телефон:

(02) 935 05 50

ok@asp.government.bg

www.asp.government.bg

за тяхното ползване;

- изготвяне на обобщени годишни отчети и анализи за всички индивидуални оценки на потребностите на хората с увреждания и резултатите от тях, както и за дейността по социално подпомагане в страната, които представя на министъра на труда и социалната политика;
- участва при изготвянето на проекти на нормативни актове в областта на социалните помощи, социалните услуги и правата на хората с увреждания;
- разработва единна система за оценка и контрол на дейностите на дирекциите „Социално подпомагане“ и осъществява специализиран контрол върху тях чрез инспектората;
- изгражда, администрира и поддържа интегрирана информационна система на агенцията за изпълнение на дейности по закон в областта на социалното подпомагане, социалните услуги и закрила на детето;
- други дейности, определени в закон или в акт на Министерския съвет.

Агенцията за социално подпомагане е определена за Управляващ орган (УО) на Оперативна програма за храни и/или основно материално подпомагане от Фонда за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица в България за периода 2014-2020 г., с решение на Министерски съвет (МС) от 08.09.2014 година. Оперативната програма е одобрена с Решение за изпълнение на Европейската комисия от 05.12.2014 година.

- Програмата допринася за постигане на Националната цел за намаляване на броя на живеещите в бедност 260 000 души до 2020 г. в съответствие с целите на стратегия „Европа 2020“. В изпълнение на тази цел, програмата се насочва към лицата, живеещи в най-висока степен на бедност и социална изолация. Програмата се изпълнява на територията на цялата страна. Общият бюджет по Оперативната програма през периода 2014-2020 г. е 123 312 076 евро.
- В рамките на Оперативната програма се реализират четири типа операции:

Операция тип 1: Закупуване на хранителни продукти.

▪ Операцията се реализира от административна структура на УО, определена със заповед.

Операция тип 2: Предоставяне на индивидуални пакети с хранителни продукти.

▪ Операцията се реализира чрез процедура за подбор на публичноправна организация или организация с нестопанска цел, регистрирана по реда на ЗЮЛНЦ като юридическо лице с нестопанска цел в обществена полза, в съответствие с критериите, посочени в Оперативната програма.

Операция тип 3: Топъл обяд.

▪ Операцията се реализира чрез процедура за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, в която допустими кандидати са общини и райони на общини.

Операция тип 4: Техническа помощ.

▪ Операцията се реализира от административна структура на УО, определена със заповед.

С цел да бъде осигурена приемственост и да бъдат разширени мерките за подкрепа със средствата от **Европейския национален фонд** + през следващия програмен период, с Решение № 712 от 06.10.2020 г. Министерски съвет възложи функциите на Управляващ орган на **Програма за храни и основно материално подпомагане 2021-2027 г.** на Дирекция „Международно сътрудничество, програми и европейска интеграция“.

Стратегическа цел № 1: Да се създадат условия за гарантиране на адекватна социална закрила и пълноценно социално включване на всички граждани.

Приоритет № 1.1.:

- *Създаване на условия за оптимизиране на социалното подпомагане за уязвими групи;*
- *Повишаване нивото на компетентност на социалните работници във връзка с целенасоченото предоставяне на социални помощи;*
- *Повишаване качеството на социалните анкети и социалните доклади, отчитащи индивидуалната потребност на нуждаещите се от подкрепа лица;*
- *Изготвяне на становища и предложения за усъвършенстване на нормативната уредба в сферата на социалното подпомагане, свързана със социалната защита на най-нискодоходните и рискови групи от населението;*
- *Мониторинг на отпусканите социални помощи.*

Агенцията за социално подпомагане (агенцията) има ангажменти по изпълнение на две от програмите за реализиране на политиката в областта на социалната закрила и равните възможности.

И през 2021 г. приоритет в областта на социалната закрила беше подобряване на координацията между системата за социално подпомагане и системата за активни програми

на пазара на труда. Подпомагаше се социалната реинтеграция на лицата, които получават социални помощи, чрез по-тясното обвързване на социалното подпомагане с трудовата заетост и насърчаване на трудовата активност. Гарантиране социалната защита на уязвимите групи от населението - чрез по-добра целенасоченост на социалните помощи, повишаване ефективността на програмите и прилагането на диференциран подход.

През 2020 г. между Министерство на труда и социалната политика (МТСП), Министерство на образованието и науката (МОН), Министерство на здравеопазването (МЗ) и Национално сдружение на общините в Република България (НСОРБ), се сключи Национално рамково споразумение за изпълнение на Споразумението за интеграция в заетост (СИЗ) на продължително безработни лица, разработено в изпълнение на Препоръката на Съвета на ЕС от 15 февруари 2016 г. относно интеграцията на дълготрайно безработните лица на пазара на труда. Агенцията за социално подпомагане в качеството си на изпълнителна агенция към министъра на труда и социалната политика, чрез териториалните си поделения има задължението да предоставя необходимите услуги за решаването на проблемите, пречателни за продължително безработните лица да се включат в пазара на труда, при прилагане на индивидуален подход и при стриктно спазване на относимата нормативна уредба в областта на социалната закрила.

Във връзка с изпълнението на дейностите по отпускане на социални и целеви помощи и средства в АСП ежесмесечно постъпват данни от 147-те дирекции „Социално подпомагане“ (ДСП) чрез 28-те регионалните дирекции за социално подпомагане (РДСП) в страната.

За периода **01.01.2021 г. – 31.12.2021 г.** по реда на Правилника за прилагане на Закона за социално подпомагане (ППЗСП), с еднократни, целеви и месечни социални помощи в страната са подпомогнати общо **47 064** лица и семейства. В сравнение с 2020 г. през 2021 г. **е включен и показателя по чл. 16 б от ППЗСП.**

През същия период на **2020 г.** с еднократни, целеви и месечни социални помощи, отпускани по реда на ППЗСП, в страната са подпомогнати общо **38 301** лица и семейства.

Наблюдава се увеличение в общия брой на случаите на подпомаганите лица и семейства по ЗСП и ППЗСП с 8 763 случая (около 19%). Отчетеното значително увеличение е обусловено от негативните последици, предизвикани от пандемията от COVID-19 и предприетите мерки от правителството за облекчаване на социално-икономическото положение на гражданите, вкл. чрез въвеждането на новата помощ по чл. 166 от ППЗСП (в сила от 01.09.2020 г.).

През **2021** г. изплатената сума за месечни, целеви и еднократни помощи е **98 724 863 лв.**, в т. ч. месечна целева помощ за родители с деца до 14-годишна възраст при обявено извънредно положение или обявена извънредна епидемична обстановка по реда на чл. 166 от ППЗСП. За тази помощ не са предвидени средства в бюджета за помощи по този закон. През **2020** г. изплатената сума е *34 984 823 лева*.

Видовете социални помощи и отчетените данни за тях са, както следва:

1. Месечни помощи по реда на чл. 9 от ППЗСП:

Месечните социални помощи допълват собствените доходи на лицата и семействата до определен диференциран минимален доход и се отпускат след проверка на техния доходен и имуществен статус, възраст, семейно положение и здравословно състояние, учебна и трудова заетост.

С месечни помощи, отпуснати по реда на чл. 9 от ППЗСП през **2021** г. в страната са подпомогнати *средномесечно 22 936* случая на лица и семейства, а годишният размер на изплатените средства е **26 737 335 лева**. За **2020** г. *средномесечно* са били обхванати *23 702* случая. Изплатената сума е била *28 429 806 лева*.

2. Еднократни помощи по реда на чл. 16, 16а и 17 от ППЗСП:

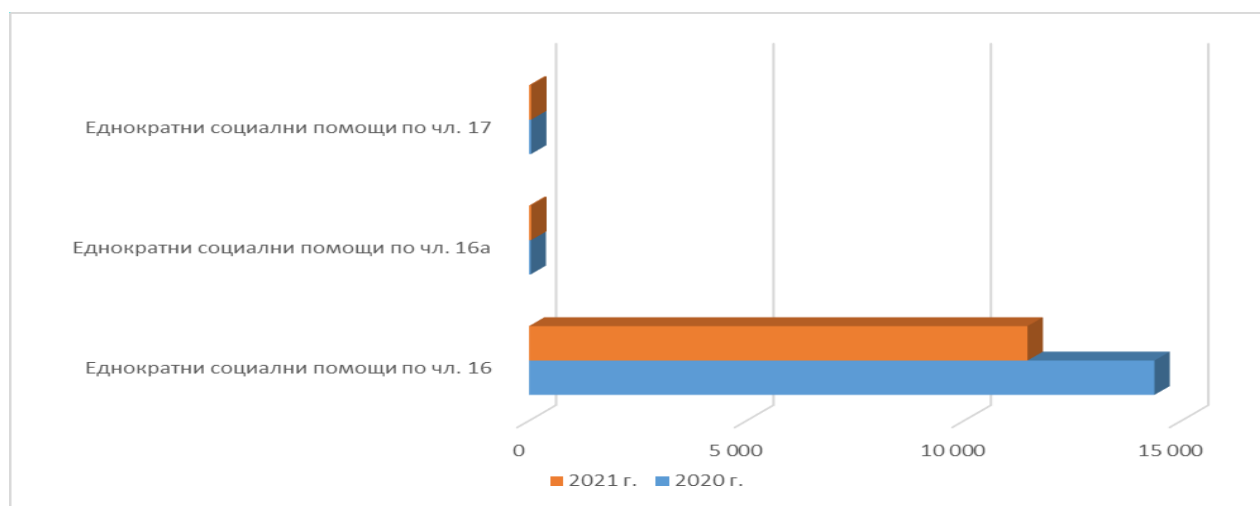
Еднократните помощи са предназначени за:

- задоволяване на инцидентно възникнали здравни, образователни, комунално-битови и други жизненоважни потребности на лицата и семействата и се отпускат веднъж в годината, до петкратния размер на гарантирания минимален доход;
- издаване на лична карта – еднократно до размера на гарантирания минимален доход;
- лечение в чужбина.

През наблюдавания период на **2021** г. общият брой на отпуснатите еднократни помощи в страната е **11 471** бр., за които са изплатени **4 018 488** лева. За същия отчетен период на **2020** г. **14 463** лица и семейства са получили общо **6 486 448** лева.

Сравнителният анализ показва намаление на случаите с 2 992 броя, като причината за тази значителна разлика може да се обясни със сериозния пик на пандемията през 2020 г. когато бяха подпомогнати повече лица и семейства, в сравнение с 2021 година.

Разпределението на еднократната помощ – по вид:

3. Месечна целева помощ за родители с деца до 14-годишна възраст при обявено извънредно положение или обявена извънредна епидемична обстановка по реда на чл. 166 от ППЗСП.

Помощта се предоставя на родители, които нямат възможност да изпълняват служебните си ангажименти дистанционно, нямат възможност да ползват платен отпуск или не получават парично обезщетение за временна неработоспособност по болест и обезщетение за бременност и раждане. Месечната целева помощ се предоставя и на родители, които са останали без работа по причини, предпоставени от обявеното извънредно положение или извънредна епидемична обстановка.

Помощта се предоставя и на родители, самоосигуряващи се лица, които не могат да упражняват занаятието си поради въведените ограничения във връзка с извънредното положение или извънредната епидемична обстановка.

Месечната целева помощ при обявено извънредно положение или обявена извънредна епидемична обстановка за семейства с деца до 14-годишна възраст се отпуска, ако децата не са настанени извън семейството по реда на чл. 26 от ЗЗД и не посещават училище или детска ясла и детска градина, както и предучилищните групи поради въведените ограничения в училището или в детското заведение във връзка с извънредното положение или извънредната епидемична обстановка.

За периода 01.01. - 31.12.**2021 г.** за тази помощ са изплатени **67 881 825 лв.** на **12 555** средномесечен брой семейства.

Към 31.12.**2020 г.** по тази помощ са изплатени 18 596 995 лв., които се отнасят за 22 854 брой семейства.

4. Целеви помощи по реда на чл. 14 от ППЗСП:

Целевите социални помощи са предназначени за заплащане на наем на общински жилища на самотни родители, самотно живеещи възрастни хора над 70 години и сираци до 25 години, завършили социален учебно-професионален център (СУПЦ).

През **2021 г.** средномесечно се подпомагат **102** лица, а изплатената сума е **87 215** лв. За същият период на **2020 г.** средномесечно са подпомогнати 136 лица, като изплатената сума е **68 569** лева.

5. Целеви средства за диагностика и лечение:

В ПМС № 17 от 31.01.2007 г. (обн. в ДВ, бр. 13 от 09.02.2007 г.), са регламентирани условията и реда за заплащане стойността на оказаната болнична медицинска помощ за диагностика и лечение в лечебните заведения на лица, които нямат доход и/или лично имущество, което да им осигурява лично участие в здравноосигурителния процес. Средствата за заплащане на проведеното болнично лечение се предоставят целево по бюджета на АСП, но се изплащат на болничните заведения чрез Националната здравноосигурителна каса (НЗОК).

По предоставената информация от териториалните поделения на АСП за **2021 г.** **4 627** здравнонеосигурени лица отговарят на условията на ПМС № 17/2007 година. Изготвени са положителни социални доклади, които са изпратени на болничните заведения, където са лекувани.

За периода **януари-декември 2021 г.** на лечебните заведения за болнична помощ чрез Националната здравноосигурителна каса (НЗОК) са преведени **3 979 220 лв.** за **3 478 лица**.

За същият период на **2020** година са изплатени *3 613 041 лв. за 4 529 брой лица*.

6. Целеви помощи за ветерани от войните и военноинвалиди:

Условията и редът за предоставяне на целеви средства и помощи на ветераните от войните и военноинвалидите са регламентирани в следните нормативни актове:

- Закон за ветераните от войните; Правилник за прилагане на Закона за ветераните от войните и Наредба № 3 от 24.08.2012 г. за реда за предписване, отпускане и контрол на лекарствени продукти и дентална помощ на ветераните от войните;

- Закон за военноинвалидите и военнопострадалите; Правилник за прилагане на Закона за военноинвалидите и военнопострадалите и Наредба № 4 от 19.10.2012 г. за реда за получаване и заплащане на лекарствени продукти на военноинвалидите и военнопострадалите.

За периода **януари – декември 2021 г. средномесечен брой** на случаите е **1 864**, от които **1 525** военноинвалиди и военнопострадали, и **339** ветерани от войните. Общият размер на изплатената сума **985 298 лв.**, в т.ч. **709 880 лв.** трансфер на средства към НЗОК. За **2020 година** средномесечният брой случаи са **2 377**, от които **1 807** военноинвалиди и военнопострадали, и **570** ветерани от войните. Общият размер на изплатената сума е **1 163 566 лв.**, в т.ч. **856 511 лв.** трансфер на средства към НЗОК.

ПРОГРАМА „ОСИГУРЯВАНЕ НА ЦЕЛЕВА СОЦИАЛНА ЗАЩИТА ЗА ОТОПЛЕНИЕ НА НАСЕЛЕНИЕТО С НИСКИ ДОХОДИ”

Целта на програмата е да се предоставят финансови средства, с които хората с ниски доходи да осигурят отоплението си през зимния период.

Условията и реда за отпускане на целева помощ за отопление на лица и семейства през отоплителния сезон са регламентирани в Наредба № РД 07-5 от 16.05.2008 г. (Наредбата).

В съответствие с нормативно определените условия в Наредбата, право на целева помощ за отопление имат лицата и семействата, чийто средномесечен доход за предходните шест месеца преди месеца на подаване на заявление-декларация е по-нисък или равен от диференциран доход за отопление. Тези лица и семейства следва да отговарят и на допълнителни условия, посочени в чл. 10 и чл. 11 от Правилника за прилагане на Закона за социално подпомагане.

За отоплителен сезон **2021/2022 г.** заявления-декларации за отпускане на целева помощ за отопление се подават в дирекциите „Социално подпомагане“ по настоящ адрес в периода от 01 юли до 31 октомври 2021 година. Съгласно издадена заповед на министъра на труда и социалната политика № РД-01-191/08.07.2021 г. **месечният размер на целевата помощ** за отоплителен сезон 2021/2022 г. беше променен от 99,16 лв. на **104,71 лева**.

Предоставяната целева помощ за отопление е **за период от 5 месеца** - от 01.11.2021 г. до 31.03.2022 г., като в заявлението-декларация лицата и семействата задължително заявяват вида на ползваното отопление – топлоенергия, електроенергия, твърдо гориво или природен газ.

За новия отоплителен **сезон 2021/2022 г. към 31.12.2021 г.** са начислени помощи по **261 001 издадени заповеди** за отпускане на помощта, а изплатената сума е в размер на **135 902 746 лева**. За **сезон 2020/2021 към 31.12.2020 г.** бяха начислени помощи по **283 680 издадени заповеди** за отпускане на помощта, а изплатената сума - **140 195 819 лева**.

▪ В изпълнение на **ПМС № 368 от 4.11.2021 г.** бяха одобрени допълнителни разходи в размер на 15 млн. лв. по бюджета на Министерството на труда и социалната политика за 2021 г. за изплащане на еднократна финансова подкрепа за отопление на лица и семейства от уязвими групи за преодоляване на последиците от увеличаване на цените на горивата и извънредната епидемична обстановка. Определения размер на еднократната помощ е **300 лева**. Право да я получат имаха хората и семействата, които са получили отказ за отпускане на целева помощ за отопление за предстоящия зимен сезон поради превишаване на определения диференциран доход с до 30 лева или заради неизпълнение на изискването за 6-месечна задължителна регистрация като безработни, която обаче е активна към 1 ноември. Помощта беше предоставена по облекчена процедура и максимално бързо след служебна проверка на данните без да се налага лицата да подават отново заявления.

Тази подкрепа беше предвидена и за хората, които отговарят на посочените критерии, но не са подали своите документи в определения срок за подаване на заявления за помощ за отопление, който изтече на 31 октомври 2021 г. Същите подаваха заявление-декларация в дирекция "Социално подпомагане" по настоящ адрес в периода от **09 – 23. 11. 2021 г.**, като декларираха дохода си за 6 последователни месеца в периода 1 април до 30 септември 2021 година.

Общият брой на одобрените лица и семейства за получаване на еднократна финансова подкрепа е **27 295**. Изплатената сума е **8 140 800 лева**.

7. Еднократна годишна финансова подкрепа за хранителни продукти, предоставяна на пенсионери с размер на месечна пенсия от 300,01 до 369 лева.

В съответствие с регламента на чл. 64 от Закона за държавния бюджет на Република България за 2021 г. (ЗДБРБ, ДВ, бр. 104 от 08.12.2020 г.), през 2021 г. на пенсионери, на които пенсията или сборът от пенсиите заедно с добавките и компенсациите към тях е от

300,01 лв. до 369 лв., включително, се отпуска еднократно годишна финансова подкрепа за хранителни продукти в размер на 120 лева. Помощта се изплаща чрез бюджета на Министерството на труда и социалната политика по предоставена информация за правоимащите лица от Националния осигурителен институт. Министърът на труда и социалната политика или оправомощено от него длъжностно лице писмено определя кръга на правоимащите лица и издава заповед на всяко правоимащо лице за еднократно изплащане на помощта.

Помощта не се счита за доход при определяне на други видове помощи по Закона за социално подпомагане и Закона за семейни помощи за деца.

За наблюдавания период са подпомогнати **401 335 брой лица** и е изплатена сума в размер на **48 160 256 лева**.

По реда на Закона за здравно осигуряване (ЗЗО):

Съгласно разпоредбата на чл. 40, ал. 3, т. 5 и т. 9 от Закона за здравно осигуряване, за сметка на държавния бюджет чрез дирекции „Социално подпомагане“ се осигуряват гражданите, които отговарят на условията за получаване на месечни социални помощи и целеви помощи за отопление по реда на Закона за социално подпомагане и родителите, осиновителите, съпрузите или един от родителите на майката или бащата, които полагат грижи за лице с увреждане с 50 и над 50 на сто вид и степен на увреждане или с трайно намалена работоспособност с определена чужда помощ, ако не са осигурени на друго основание.

През **2021** г. здравноосигурявани лица чрез дирекциите „Социално подпомагане“ са, както следва:

- **26 316** *средномесечен брой лица*, подпомогани с месечни социални помощи по ППЗСП;
- **36 965** *средномесечен брой лица*, подпомогани с целеви помощи за отопление;
- **928** *средномесечен брой лица* - родителите, осиновителите, съпрузите или един от родителите на майката или бащата, които полагат грижи за лице с увреждане със загубена работоспособност над 90 на сто, които постоянно се нуждаят от чужда помощ.

През **2020** г. здравноосигурявани лица чрез дирекциите „Социално подпомагане“ са, както следва:

- **29 213** *средномесечен брой лица*, подпомогани с месечни социални помощи по ППЗСП;
- **34 440** *средномесечен брой лица*, подпомогани с целеви помощи за отопление;

▪ 1 126 средномесечен брой лица - родителите, осиновителите, съпрузите или един от родителите на майката или бащата, които полагат грижи за лице с увреждане със загубена работоспособност над 90 на сто, които постоянно се нуждаят от чужда помощ.

Стратегическа цел № 2: Да се създадат условия за пълноценно социално включване на всички граждани.

Приоритет № 2.1.:

- Облекчаване на административната процедура за отпускане на семейни помощи за деца;
- Създаване на условия за ефективно подпомагане на семейства с деца;
- Повишаване нивото на познаване на нормативната уредба, свързана с предоставянето на семейните помощи;
- Разработване на вътрешни актове, регламентиращи процеса на правомерното отпускане на семейни помощи;
- Изразяване на становища и инициране на предложения за усъвършенстване на нормативната уредба в сферата на социалното подпомагане
- Мониторинг на отпусканите семейни помощи.

ПРОГРАМА „ПОДПОМАГАНЕ НА СЕМЕЙСТВА С ДЕЦА”

Агенцията за социално подпомагане има ангажименти по изпълнение на една от програмите за реализиране на политиката за социално включване, съществена част от която е предоставянето на финансова и материална подкрепа за семействата с деца и семействата, които полагат грижи за деца в риск.

Важна роля за комплексната подкрепа на децата и семействата има предоставянето на финансова подкрепа по реда на Закона за семейни помощи за деца (ЗСПД), Закона за закрила на детето (ЗЗД) и Правилниците за тяхното прилагане. Основната цел на предоставянето на семейни помощи е отглеждането на децата в семейна среда, като по този начин пряко се защитават едни от основните права на детето, гарантирани от Конвенцията на ООН. С реализиране на Програмата „Подпомагане на семейства с деца” се оказва подкрепа за отглеждането на децата в семейна среда и насърчаване редовното посещение на училище от децата в училищна възраст и на подготвителните групи за задължителна предучилищна подготовка в детските градини или в училищата на децата след навършване на 5-годишна възраст (4-годишна възраст за общините, които са осигурили условията за осъществяване на задължителното предучилищно образование), чрез интегриране на семейните помощи с останалите мерки за подкрепа на семейството. Това допринася за предотвратяване нарушаването на правото на детето на достъп до образование и до здравни грижи.

Семейните помощи за деца са еднократни и месечни, предоставят се в пари и/или в натура и имат за цел да подпомогнат отглеждането на децата в семейна среда.

Еднократните семейни помощи са: при бременност; при раждане на дете; при осиновяване на дете; за отглеждане на близнаци; за отглеждане на дете от майка (осиновителка) студентка, учаща в редовна форма на обучение; за ученици, записани в първи клас; за безплатно пътуване веднъж в годината с железопътния и автобусния транспорт в страната за многодетни майки.

Към месечните семейни помощи се отнасят месечните помощи за отглеждане на дете до навършване на една година, месечните помощи за отглеждане на дете до завършване на средно образование, но не повече от 20-годишна възраст, месечна помощ за отглеждане на дете с трайно увреждане до 18-годишна възраст и до завършване на средното образование, но не по-късно от 20-годишна възраст и месечна помощи за дете без право на наследствена пенсия от починал родител.

Без доходен тест се предоставят месечните помощи за отглеждане на дете с трайно увреждане до 18-годишна възраст и до завършване на средното образование, но не по-късно от 20-годишна възраст, месечни помощи за дете без право на наследствена пенсия от починал родител, както и еднократните помощи при: раждане на дете, при осиновяване на дете, за отглеждане на близнаци, за отглеждане на дете от майка (осиновителка) студентка, учаща в редовна форма на обучение, за безплатно пътуване веднъж в годината с железопътния и автобусния транспорт в страната за многодетни майки, еднократната помощ за ученици записани в първи клас и еднократната помощ за ученици записани в осми клас.

Еднократните помощи при бременност, месечните помощи за отглеждане на дете до навършване на една година, както и месечните помощи за отглеждане на дете до завършване на средно образование, но не повече от 20-годишна възраст се предоставят след доходен тест.

Законът регламентира правна възможност месечните помощи за отглеждане на дете до завършване на средно образование, месечните помощи за отглеждане на дете до навършване на една година и еднократните помощи за ученици, записани в първи клас, да се предоставят и в натура, като за първите две помощи, при всички случаи на непълнолетни родители, това е задължително.

По отношение на семействата, които отглеждат деца с трайни увреждания, семействата на роднини, близки или приемни семейства – за децата, настанени по реда на Закона за закрила на детето и децата, които се отглеждат от един жив родител, семейните помощи се предоставят в облекчен режим, независимо от доходите на семейството.

Размерите на семейните помощи и средномесечният доход на член от семейството по реда на чл. 4 и чл. 4а от Закона за семейни помощи за деца са регламентирани със Закона за държавния бюджет на Република България за 2021 година. Средномесечният доход на член от семейството по чл. 4 от Закона за семейни помощи за деца за 2021 г. е в размер на **510** лева.

Месечните помощи за отглеждане на дете до завършване на средно образование, но не повече от 20-годишна възраст, се предоставят при двоен доходен критерий, в зависимост от който се определя и размерът на помощта. През 2020 г. на семействата със средномесечен доход на член от семейството по-нисък или равен на **410** лв. се предоставя пълния размер на месечните помощи по чл. 7 от ЗСПД. За семействата с доход между 410,01 лв. и 510 лв., включително, помощта е в размер 80 на сто от пълния размер на помощта.

Със Закона за държавния бюджет на Република България, публикуван в ДВ, бр. 108 от 08.12.2020 г. бяха извършени изменения и допълнения в ЗСПД, в сила от 01.01.2021 г., по силата на който отпадна доходния тест за достъп до еднократната помощ за ученици, записани в първи клас на държавно или общинско училище по реда на чл. 10а от ЗСПД. В обхвата на правоимащите лица са включени настойници/попечители, които отглеждат детето. Въведен е нов вид еднократна помощ за ученици, записани в осми клас на държавно или общинско училище по реда на чл. 10б от ЗСПД. Помощта се отпуска без доходен тест за покриване част от разходите в началото на учебната година. Изплаща се на два пъти, като 50 на сто от нейния размер се изплаща след влизане в сила на заповедта за отпускането ѝ, а остатъкът се изплаща в началото на втория учебен срок, ако детето продължава да посещава училище.

Отчетените показатели за изпълнение на Програма „Подпомагане на семейства с деца“ през 2021 г., съпоставени с 2020 г. са, както следва:

- 1. Еднократна помощ при бременност** (отпуска се по реда на чл. 5а от ЗСПД). Размерът на помощта за 2021 г. не е променен и е равен на 150 лева.

За периода януари-декември на **2021** г. с еднократна помощ при бременност са подпомогнати **9 644** бременни жени, за което са изплатени **1 454 309 лв.** лева. За същия период на **2020** г. помощта е отпусната на подпомогнати 9 821 бременни жени, за което са изплатени 1 469 315 лева. Отчита се намаление на подпомаганите по това нормативно основание със 177 случая.

- 2. Еднократни помощи при раждане на дете** (отпуска се по реда на чл. 6 от ЗСПД). Размерът на помощта, определен в Закона за държавния бюджет за 2021 г. е диференциран съобразно поредността на детето и е както следва:

- за първо дете е 250 лв.;

- за второ дете – 600 лв.;
- за трето дете – 300 лв.;
- за четвърто и всяко следващо – 200 лева.

За отчетния период на **2021 г.** са изплатени **24 089 646 лв. за 60 352 деца.**

През **2020 г.** за същия период са отпуснати помощи за **58 360 деца**, като изплатената сума е **22 874 766 лева.**

При отпуснатите помощи за раждане на дете се наблюдава увеличение с **1 992 деца** спрямо 2020 година.

3. Еднократна помощ за осиновяване на дете по чл. 66, ал. 1 от ЗСПД (размер за 2021 г. – 250 лв.)

За периода 01.01. - 31.12.**2021 г.** са изплатени еднократни помощи за **322 осиновени деца**, за сума **88 450 лева.**

През **2020 г.** за периода са изплатени **82 750 лв.** еднократни помощи за **335 осиновени деца.**

4. Еднократна помощ за отглеждане на близнаци по чл. 6а, ал. 1 от ЗСПД (размер за 2021 г. – 1 200 лв.):

През **2021 г.** за периода са изплатени помощи по реда на чл. 6а от ЗСПД в размер на **2 245 010 лв за 1 869 деца.**

През **2020 г.** за периода са изплатени помощи по реда на чл. 6а от ЗСПД в размер на **2 375 200 лв. за 1 981 деца.**

Спрямо предходната година се отчита намаление със **112 деца.**

5. Еднократна парична помощ за отглеждане на дете от майка студентка, учаща в редовна форма на обучение по чл. 8в, ал. 1 от ЗСПД (размер на помощта за 2021 г. - 2 880 лв., като сумата се изплаща на 2 транша по 1 440 лв.).

От началото на годината **към 31.12.2021 г.** по реда на чл. 8в от ЗСПД са **изплатени 888 187 лв.,** от които **311 бр. случаи за първо плащане и 250 бр. случаи - второ плащане.**

За отчетния период на 2020 г. бяха изплатени **655 527 лв.,** от които **250 бр. случаи за първо плащане и 202 бр. случаи - второ плащане.**

6. Еднократна помощ за ученици, записани в първи клас по чл. 10а от ЗСПД (размер на помощта за учебната 2021/2022 г. - 300 лв.):

Съгласно чл. 63, ал. 18 от Закона за държавния бюджет на Република България за 2021 г. (ЗДБРБ, ДВ, бр. 104 от 8.12.2020 г.), размерът на еднократната помощ за ученици, записани в първи клас, по чл. 10а от Закона за семейни помощи за деца за учебната 2021 – 2022 г. **е увеличен** от 250 лв. на **300 лв.** и се предоставя **независимо от дохода на семейството**, считано от 01.01.2021 г., което е предпоставка за **увеличение** както на броя на децата, на които да се отпусне помощта, така и на отпуснатите средства през годината спрямо предходната.

Съгласно промените в ЗСПД, считано от 01.08.2019 г. изплащането на еднократната помощ за ученици, записани в първи клас, се извършва на два пъти, като петдесет на сто от размера на помощта се изплаща или предоставя след влизане в сила на заповедта за отпускането ѝ, а останалите петдесет на сто от размера на помощта се изплаща или предоставя в началото на втория учебен срок, ако детето продължава да учи.

През наблюдавания период за учебната 2020/2021 от териториалните структури на АСП са обобщени данни за 29 337 бр. деца, от които с първо плащане са 103 бр. случаи и с второ плащане - 28 591 бр. случаи.

За учебната **2021/2022 към 31.12.2021** г. са обобщени данни за **52 428 бр.** деца, от които с първо плащане са **51 326 бр.** случаи. Изплатената сума за **2021г.** е **11 584 579 лева.**

Към **31.12.2020 г.** бяха изплатени общо 5 182 193 лв. за 29 909 деца, от които **29 258 бр. случаи с първо плащане.** Поради технически причини помощта е изплатена на 4 бр. случая с първо плащане.

Отчита се **увеличение** на децата, за които следва да се изплати помощта, спрямо същия период на миналата година - с **22 519 броя.**

7. Еднократна помощ за ученици, записани в осми клас (размер на помощта за учебната 2021/2022 г. - 300 лв.):

Съгласно чл. 63, ал. 19 от Закона за държавния бюджет на Република България за 2021 г. (ЗДБРБ, ДВ, бр. 104 от 8.12.2020 г.), **в ЗСПД се създаде чл. 10б**, регламентиращ условията за отпускане на еднократна помощ за осмокласници, като **за учебната 2021/2022 г.** е определен размер от **300 лв.** и се предоставя независимо от дохода на семейството, считано от 01.01.2021 година.

За учебната **2021/2022 към 31.12.2021** г. са обобщени данни за **49 543 бр.** деца, от които с първо плащане **48 718 бр.** случаи. Изплатената сума за **2021 г.** е **10 120 093 лева.**

Забележка: В посочените в Отчета изплатени суми за периода са включени средствата по съответните начислени помощи, като се отчитат и средства депонирани, както и възстановяване на неправомерно получени такива, поради което може да има разминаване между размера на помощта, натуралния показател и общо изплатените средства.

За наблюдавания период, но за учебната **2020/2021** са отчетени данни за 22 616 брой деца. Данните са обобщени **вследствие изпълнението на** ПМС № 155 от 21.07.2020 г., публикувано в Държавен вестник, бр. 66 от 24.07.2020 г. и нормативното основание по **чл. 12а от Закона за мерките и действията по време на извънредното положение** (ЗМДВИПОРНСПП).

Еднократната помощ се изплащаше на два пъти, като петдесет на сто от нейния размер след влизане в сила на заповедта за отпускането ѝ, а остатъкът в началото на втория учебен срок на учебната **2020/2021 г.**, ако детето продължава да посещава училище.

На основание **чл. 12а от ЗМДВИПОРНСПП**, на територията на страната **към 31.12.2020 г.** за 24 024 брой деца беше изплатена сума в размера на 2 994 198 лева.

8. Еднократна помощ за безплатно пътуване веднъж в годината с железопътния и автобусния транспорт в страната, на многодетни майки, по чл. 8г от ЗСПД:

За наблюдавания период на **2021 г. на 5 789** многодетни майки е отпусната еднократна помощ по реда на чл. 8г от ЗСПД, като за тях са изплатени **300 527** лв.

За периода през **2020 г.**, броят на многодетните майки, получили еднократна помощ на основание чл. 8г от ЗСПД, е 6 053, за които изплатената сума е 338 293 лева. Наблюдава се **намаление с 264 бр.** случая.

9. Месечна помощ за отглеждане на дете до една година по чл. 8 от ЗСПД (размер на помощта за 2021 г. – 100 лв.):

От началото на годината **към 31.12.2021 г.** с месечна помощ за отглеждане на дете до навършване на 1 година **средномесечно** са подпомогнати **12 226 майки**, като от тях **1 393 средномесечно** получават помощта си под формата на **ваучери**. Изплатената сума е **24 858 042 лв.**

За същият период на **2020 г.** с месечни помощи за отглеждане на дете до навършване на 1 година **средномесечно** са подпомогнати **12 143 майки**, като от тях **1 435 средномесечно** получават помощта си под формата на **ваучери**; изплатената сума е **12 286 808 лева**.

Необходимо е да се отбележи, че с регламента на чл. 63, ал. 12 от Закона за държавния бюджет на Република България за 2021 г. (ЗДБРБ, ДВ, бр. 104 от 8.12.2020 г.), **размерът** на месечните помощи за отглеждане на дете до навършване на една година **е променен** от 100

лв. на **200 лв.**, което е предпоставка за увеличение на отпускните средства през годината спрямо предходната.

10.Месечна помощ за отглеждане на дете до завършване на средно образование, но не повече от 20-годишна възраст по чл. 7 от ЗСПД.

Размерът на помощта е определен в Закона за държавния бюджет, като за 2021 г. е както следва:

- за семейство с едно дете е 40 лв.;
- за семейство с две деца – 90 лв.;
- за семейство с три деца – 135 лв.;
- за семейство с четири деца – 145;
- за всяко следващо дете в семейството помощта нараства с 20 лева.

За **2021 г.** с месечни помощи за деца **средномесечно** са подпомогнати **321 678 семейства** с **509 008 среднемесечен** брой деца, в т.ч. **средномесечно 2 015 семейства** с **2 246 деца** са получили помощта си под формата на **ваучери**. Изплатената сума за периода е **261 366 817лв.**

През **2020 г.** за същия период с месечна помощ за деца **средномесечно** са подпомогнати **344 164 семейства** с **540 982 среднемесечен** брой деца, в т.ч. **средномесечно 2 109 семейства** с **2 320 деца**, са получили помощта си под формата на **ваучери**. Изплатената сума за периода е **277 920 357 лева.**

Месечната помощ по чл. 7 от ЗСПД, изплатена в размер на 80% от пълния размер на помощта към 31.12.**2021 г.**, е предоставена на **40 715** среднемесечен брой семейства за **55 634** среднемесечен брой деца.

Месечната помощ по чл. 7 от ЗСПД, изплатена в размер на 80% от пълния размер на помощта към 31.12.**2020 г.**, е предоставена на **40 228** среднемесечен брой семейства за **54 794** среднемесечен брой деца.

11.Месечна помощ за дете с трайно увреждане по реда на чл. 8д от ЗСПД.

Месечната помощ, отпускана по реда на чл. 8д от ЗСПД от началото на **2021 г.** към **31.12.2021 г.**, е предоставена за **средномесечно 27 403 деца**. Изплатената сума е **176 531 699 лв.**

За същия период на **2020 г.** месечната помощ по реда на чл. 8д от ЗСПД е отпускана **средномесечно** за **26 289 деца**. Изплатената сума е **171 202 386 лева.**

Отчетено е **увеличение** в **средномесечния** брой на подпомаганите деца с **1 114 деца.**

12.Месечна помощ за дете без право на наследствена пенсия от починал родител по реда на чл. 8е от ЗСПД.

Месечната помощ, отпускана по реда на **чл. 8е от ЗСПД** от началото на 2021 г. **към 31.12.2021 г.**, е за **средномесечно 1 801 брой случаи**. Изплатената сума е **3 589 856 лева**.

За същия период на 2020 г. са подпомогнати средномесечно **1 521 брой случаи**. Изплатената сума е **2 974 609 лева**.

Като причина за отчетеното **увеличение** в *средномесечния* брой на подпомаганите с **280** (около **16%**) случаи, може да се посочи, че това е нова помощ и обществото е осведомено за правото си.

13.Средства, изплатени за помощи в натура по ЗСПД.

За периода **от 01.01.2021 г. до 31.12.2021 г.** са изплатени средства в размер **4 111 033 лв.** на семейства с деца, получили помощи по ЗСПД под формата на ваучери.

За същия отчетен период през **2020 г.** са изплатени средства в размер **2 883 064 лв.** на семейства с деца, получили помощи по ЗСПД под формата на ваучери.

През 2021 г. представители на Главна дирекция „Социално подпомагане“ (ГДСП - Централна администрация на АСП), са участвали в заседанията на различни междуведомствени работни групи, провеждани във връзка с промени в нормативната уредба, изготвяне на национални планове и стратегии, дейности по интеграция на бежанците, затворниците, превенция на престъпността, дискриминация, във връзка с обмен на информация с Агенцията по заетостта, както и обмен на информация между Министерство на образованието и науката и Агенция за социално подпомагане:

- Изготвени и предоставени на териториалните поделения в страната са 31 бр. указателни писма относно прилагане на нормативната уредба в областта на социалното подпомагане и 10 указателни писма по ЗСПД и ППЗСПД.

- Изготвено предложение до МТСП за промяна на Правилника за прилагане на Закона за социално подпомагане и Наредба № РД 07-5/2008 г. за условията и реда за отпускане на целева помощ за отопление.

- 23 бр. изготвени становища по извършени тематични и комплексни проверки от Инспектората на АСП и 7 бр. проверки по сигнал;

- Изготвени 4 становища във връзка с одитни доклади за извършен одитен ангажимент;

▪ Изготвени становища във връзка с поставени въпроси и констатирани пропуски при извършен одит от дирекция „Вътрешен одит“ към МТСП по отношение на предоставяните от АСП електронни административни услуги (ЕАУ);

▪ Изготвени 2 становища по доклад за извършена проверка в ДСП - Пловдив от Инспектората към изпълнителния директор на АСП във връзка с постъпили сигнали в МТСП до г-н Гълъб Донев, заместник министър-председател и министър на труда и социалната политика, и до г-жа Надя Клисурска-Желева, заместник-министър на труда и социалната политика.

▪ Изготвено становище във връзка с „Цялостен анализ на текущото състояние и измерения на детската бедност и социално изключване в България, както и на политиките, програмите, услугите, бюджетите и механизмите за справяне с тях“;

▪ Изготвен анализ на изпълнението на натуралните показатели на политиките в областта на социалната закрила и равните възможности, социалното включване и гарантиране правата на хората с увреждания за периода януари – септември 2021 г.

▪ Изготвена информация във връзка с подготовката на VI и VII-ми консолидирани периодични доклади по прилагането на Конвенцията на ООН за правата на детето.

▪ Изготвено становище по предписания на Вътрешен одит за даване на увереност на административното обслужване и на документооборота и деловодното обслужване в МТСП и ВРБ към министъра на труда и социалната политика;

▪ Изготвена информация за изпълнение на програмите за социална закрила от Агенцията за социално подпомагане за периода 13 октомври – 12 ноември 2021 г.;

▪ Изготвена информация за изпълнение на програмите за социална закрила от Агенцията за социално подпомагане за периода 12 септември – 12 октомври 2021 г.

▪ Изготвено становище във връзка с Проект на Решение на Министерския съвет за приемане на План за действие за внедряване на епизоди от живота „Раждане на дете“, „Преместване в рамките на страната“, „Стартиране на бизнес“, „Наемане на служител“ и „Закриване на бизнес“.

▪ Изготвено становище относно констатирани пропуски и дадени предписания по отношение на Електронните административни услуги на АСП във връзка с доклад за извършен вътрешен одит за даване на увереност на административното обслужване и на документооборота и деловодното обслужване в МТСП и ВРБ към министъра на труда и социалната политика

▪ Изготвено писмо относно констатирана необходимост от редактиране на електронните административни услуги, предоставяни от АСП на електронната страница на Държавна агенция за електронно управление (ДАЕУ) във връзка с констатирани пропуски и дадени предписания по отношение на Електронните административни услуги на АСП във връзка с

доклад за извършен вътрешен одит за даване на увереност на административното обслужване и на документооборота и деловодното обслужване в МТСП и ВРБ към министъра на труда и социалната политика.

- Изготвено писмо относно констатирана необходимост от редактиране на електронните административни услуги, предоставяни от АСП на електронната страница на АСП във връзка с констатирани пропуски и дадени предписания по отношение на Електронните административни услуги на АСП във връзка с доклад за извършен вътрешен одит за даване на увереност на административното обслужване и на документооборота и деловодното обслужване в МТСП и ВРБ към министъра на труда и социалната политика. Приложено на електронен носител са изпратени редактирани описания на ЕАУ и образци на приложения и заявления-декларации за публикуване.

- Изготвено становище по проект на доклад „Цялостен анализ на текущото състояние и измерения на детската бедност и социално изключване в България, както и на политиките, програмите, услугите, бюджетите и механизмите за справяне с тях;

- Изготвено становище относно проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за социално подпомагане;

- Изготвено становище във връзка с прилагане на сключеното Национално рамково споразумение за изпълнение на Споразумението за интеграция в заетостта на продължително безработни лица през 2021 г. е актуализирана Заповедта за определяне на лица за контакт от страна на АСП. Всички ДСП, които са сключили споразумения с дирекции „Бюро по труда“ (ДБТ) отчитат резултатите от изпълнението на съвместните дейности за интеграция на продължително безработни лица, за които имат получени направления от ДБТ през съответното тримесечие. В срок до 20-то число на месеца, следващ тримесечния период, за който се отнася, РДСП предоставя обобщената информация по общини за предоставяните услуги в отдел ССП, ГДСП.

- Изготвено становище във връзка с разработването на Национален план за действие по заетостта (НПДЗ) през 2021 г. са проведени няколко заседания на междуведомствената работна група и няколко заседания на Националния съвет за насърчаване на заетостта (НСНЗ), чийто член е Изпълнителният директор на АСП. С цел разработването на НПДЗ за 2021 г. са изготвени опорни точки за всяко заседание на НСНЗ и са предоставени материали необходими за разработването на плана.

- Проведени 11“. обучения с цел повишаване квалификацията на служителите от отдел „Социална закрила по проект „Повишаване на капацитета на служителите в сферата на закрила на детето, социалните услуги и социалното подпомагане“.

- Изготвени материали до отдел „Връзки с обществеността във връзка с постъпили въпроси от медиите – 27 бр, в т.ч. участия в интервюта за Нова телевизия репортажи за БТВ и

ДИР. БГ относно условията и реда за предоставяне на месечна целева помощ за родители, отглеждащи деца до 14-годишна възраст по реда на чл. 166 от ППЗСП.

14.Помощи отпускани по реда на Закона за закрила на детето.

Изплатената сума за помощи по ЗЗД за периода **януари-декември 2021 г.** е в размер **на 7 034 605 лв.** за **2 696 средномесечен брой случаи** и **1 349 005 лв.** за заплати и осигурителни вноски на **111 средномесечен брой** професионални приемни родители. За сравнение, за **2020 г.** са отчетени средства в размер на **6 948 387 лв.** за **2 955 ср.месечен брой случаи** и **1 520 575** за заплати и осигурителни вноски на **130 средномесечен брой** професионални приемни родители.

Приоритет № 2.2.:

- *Деинституционализация на грижата за деца;*
- *Предоставяне на финансова подкрепа за превенция на изоставянето, реинтеграция, за отглеждане на деца в приемни семейства и в семейства на роднини и близки;*
- *Повишаване нивото на компетентност на социалните работници, отговарящи за дейностите по закрила на детето;*
- *Разширяване мрежата на социалните услуги в общността за деца и семейства с деца;*
- *Обвързване на институционалната/резидентната грижа с предоставяне на съпътстваща социална услуга.*

СОЦИАЛНИ УСЛУГИ ЗА ДЕЦА, ПРЕДОСТАВЯНИ В ОБЩНОСТТА

Съществена роля за подкрепа на децата и семействата, както и за реализиране на процеса на деинституционализация имат социалните услуги, предоставяни в общността и от резидентен тип, които са алтернатива на институционалната грижа за деца.

Към 31.12.2021 г. на територията на страната функционират **643 социални услуги за деца и семейства**, делегирана от държавата дейност. Общият капацитет на социалните услуги е **14 831 места**, като заетостта е **14 700** потребители. Броят на социалните услуги за резидентна грижа е **304 броя** с общ капацитет **3 633 места** и **2 905 потребители**.

В изпълнение на Закона за социалните услуги и Правилника за неговото прилагане, по отношение даване на предварително одобрение за създаване, промяна на броя на потребителите и промяна на мястото на предоставяне на социалните услуги, които се финансират от държавния бюджет са изготвени **47 административни акта**, включително три за прекратяване и възобновяване на процедурата, свързани с отстраняване на допуснати неточности и пропуски от страна на заявителите. Чрез предоставени решения на общинския съвет, предложени от кмета на съответната община, която ще отговаря за управлението и

предоставянето на услугата и подадено заявление са издадени **26 заповеди за предварително одобрение**, от които:

- **Девет (9) заповеди** за предварително одобрение **за създаване на социални услуги** за деца и семейства в общността, включително за резидентна грижа;

- **Девет (9) заповеди** за предварително одобрение на **промяна на броя на потребителите на социални услуги** за деца и семейства в общността, включително за резидентна грижа;

- **Осем (8) заповеди** за предварително одобрение на **промяна на мястото на предоставяне на социални услуги** за деца и семейства в общността, включително за резидентна грижа.

По отношение предоставените заповеди за отказ за даване на предварително одобрение, свързани със социалните услуги за деца са **издадени 18 заповеди**, от които:

- **Девет (9) заповеди** за отказ за даване на предварително одобрение **за създаване на социални услуги** за деца и семейства в общността, включително за резидентна грижа;

- **Седем (7) заповеди** за отказ за даване на предварително одобрение на **промяна на броя на потребителите на социални услуги** за деца и семейства в общността, включително за резидентна грижа;

- **Две (2) заповеди** за отказ за даване на предварително одобрение на **промяна на мястото на предоставяне на социални услуги** за деца и семейства в общността, включително за резидентна грижа.

Към 31.12.2021 г. на територията на страната функционират 339 социални услуги за деца и семейства в общността, с общ капацитет 11 198 места, от които:

- 143 Центъра за обществена подкрепа с общ капацитет 5 845 места;
- 1 Център за обществена подкрепа/ Общностен център за деца и семейства с общ капацитет 30 места;
- 22 Центъра за работа с деца на улицата с общ капацитет 429 места;
- 90 Дневни центъра за деца и/или младежи с увреждания; деца и младежи с тежки множествени увреждания - с общ капацитет 2 526 места;
- 5 Дневни центъра за деца с увреждания; деца с тежки множествени увреждания с общ капацитет 122 места;
- 6 Дневни центъра за деца и младежи с увреждания със седмична грижа с общ капацитет 133 места;
- 1 Дневен център за деца и пълнолетни лица с увреждания с капацитет 30 места;

▪ 56 Центъра за социална рехабилитация и интеграция за деца/младежи с общ капацитет 1 932 места.

РЕФОРМА В ОБЛАСТТА НА ИНСТИТУЦИОНАЛНАТА ГРИЖА ЗА ДЕЦА

Осъществяването на цялостната реформа в системата на грижа за децата и семействата стартира с приемането на Националната стратегия „Визия за деинституционализация на децата в Република България“ и Плана за действие за нейното изпълнение. В изпълнение на заложените мерки и дейности е предвидено да бъдат закрити всички 129 специализирани институции за деца (функциониращи през 2010 г.). Във визията са изведени необходимите социални услуги (резидентни и съпътстващи услуги), които да функционират на територията на всяка област, като услуги за подкрепа и превенция на изоставянето; услуги за закрила на деца, жертва на насилие (трафик); заместваща семейна грижа; специализирана резидентна грижа за малък брой деца, за които семейната грижа е невъзможна. Съгласно Националната стратегия процесът на деинституционализация на грижата за деца обхваща период от **15 години**.

През месец октомври 2016 г. беше приет **Актуализиран план за действие** към Националната стратегия „Визия за деинституционализация на децата в РБългария“, в който са заложили **шест основни групи мерки**, които ще бъдат стратегическата цел, при изпълнение на продължаващите действия в деинституционализация на грижата за деца **до 2025** година. Мерките са насочени към осигуряване на социални и интегрирани услуги за ранна интервенция и превенция в семейна среда; грижа в семейна среда за деца в риск, които не се отглеждат от биологичните си родители и поетапно закриване на домовете за медико-социални грижи за деца; мерки за осигуряване на социални услуги и подкрепа в общността за децата, настанени в домовете за деца, лишени от родителска грижа и децата от тези домове, напускащи системата за грижа; за осигуряване на социални, здравни и интегрирани здравно-социални услуги за децата с увреждания; за повишаване на ефективността на системата за гарантиране на правата на децата, както и мерки за изграждане на необходимата инфраструктура за услуги за деца.

В контекста на изпълнение на Актуализирания план, АСП продължи да изпълнява проект BG05M9OP001-2.012 „Продължаваща подкрепа за деинституционализация на децата и младежите“, чрез директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ 2014 – 2020 г. (ОП РЧР). Проектът, който Агенцията реализира от 2018 г. е насочен към извеждане на децата и младежите, настанени в Домовете за деца лишени от родителска грижа и Домовете за медико-социални грижи за деца. При изготвянето на индивидуални оценки на потребностите са изведени всички настанени деца и младежи от съществуващите Домове за деца в страната, в следствие на което към 31.12.2020г. институциите бяха закрити. Целенасочените усилия и опита, който беше натрупан от екипите извършили оценките на децата, предостави възможността да се

анализира в цялост изпълнението, като се направиха изводи, които откриха предизвикателства, кореспондиращи с потребност от допълнителна подкрепа и дейности, които да разширят мерките, насочени в посока, целенасочена подготовка на децата и младежите, напускащи системата за грижа. В тази връзка, през месец декември 2021 г., въз основа на изготвен анализ, се разработиха конкретни мерки, които да бъдат включени в проектните дейности, с оглед подкрепата на децата и младежите, напускащи системата на грижа. Съществен елемент от разработения аналитичен материал е включването на децата и младежите в процеса на вземане на решения за определяне целите на интервенциите, по отношение ефективност на резултатите.

Предизвикателствата, които се изведоха са свързани със затрудненията, които изпитват децата и младежите при стартирането на самостоятелен живот и включването в общността като намиране на работа, колебания с какво искат да се занимават, притеснения свързани с продължаване на образованието и др. Трудностите и предизвикателствата, с които се сблъскват подрастващите са свързани с недостатъчни умения и нагласи за самостоятелност, което поражда нереалистични очаквания, по отношение на трудовата и житейска реализация. Затрудненията, които изпитват децата и младежите при стартиране на самостоятелен живот и включване в общността е предизвикателство, което може да бъде преодоляно при своевременно предприети действия и въвеждане на работещи механизми за създаване на устойчиви практики. Предвид значимостта на темата, АСП стартира дейност, целяща да бъде подкрепена подготовката на децата, напускащи алтернативни форми на грижа, по отношение тяхното включване в обществения и икономическия живот.

ДИНАМИКА НА ОСЪЩЕСТВЯВАНИТЕ ДЕЙНОСТИ ПО ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО И СОЦИАЛНИТЕ УСЛУГИ ЗА ДЕЦА

През **2021** г. отделите „Закрила на детето“ (ОЗД) в страната са работили по **32 106** постъпили **сигнали** за деца в риск. Анализът на данните показва, че сигналите постъпват от: деца, родители, граждани, други институции, както и от Националната телефонна линия за деца 116 111. През **2020** г. общия брой на постъпилите сигнали за деца в риск е **30 322**.

Социалните работници извършват проучване по всеки постъпил сигнал за нарушени права на дете и при установен риск, предприемат подходящи мерки за закрила.

Служителите от ОЗД/ДСП полагат целенасочени усилия в своята дейност, оказват социално-психологическа и финансова подкрепа на родителите и членовете на разширеното семейство. Финансовата подкрепа е част от работата по превенция на изоставянето, реинтеграция, настаняване на деца в семейства на роднини и близки и средства за приемна грижа.

С оглед на това, настаняването на дете извън биологичното семейство е крайна мярка за закрила и се предприема, когато са изчерпани възможностите за закрила на детето в семейна среда - осигуряване на психологическа, педагогическа и правна помощ на родителите, както и финансова подкрепа. На национално ниво е изградена мрежа от социални услуги в общността, която е насочена към предотвратяване на раздялата на децата с техните семейства.

Мерките за закрила в семейна среда включват активна психо - социална работа, помощни интервенции, свързани със съдействие за подобряване на социално битовите условия и устройване на подходяща работа на нуждаещите се и финансово подпомагане.

За да бъдат, по ефективен начин, защитени правата и интересите на детето правилата и нормите, които изграждат системата за закрила на детето позволяват на органите за закрила на детето да действат съобразно индивидуалните потребности на детето и спецификите на конкретния случай. Именно това е водещ принцип при предприемането на мярка за закрила – осиновяване (чл. 4, ал. 1, т. 3 от Закона за закрила на детето).

Мерките за предотвратяване изоставянето на дете при всеки конкретен случай имат временен характер и се прилагат за срок не по-дълъг от 12 месеца.

Мерките за реинтеграция на детето в семейството при всеки конкретен случай имат временен характер и се прилагат за срок не по-дълъг от 18 месеца.

Целта на превенцията е чрез информиране, съдействие, подпомагане и социални услуги да се предотврати изоставянето на дете. Както превенцията, така и реинтеграцията са дейности по закрила на детето, които изискват продължително време, ресурс и целенасочена социална работа.

▪ **Случаи на превенция на изоставянето:**

Новите случаи, по които е открита работа от началото на календарната година до **31.12.2021** г., са общо **3 864**. **Успешно приключилите** случаи по превенция на изоставянето през **2021** г. са **2 907**. За **2020** г. са отворени 3 781 нови случая по превенция на изоставянето. Успешно приключилите случаи по превенция на изоставянето са 2 786.

▪ **Случаи по реинтеграция:**

Новите случаи, по които е открита работа от началото на календарната година до **31.12.2021** г., са общо **1 293**. **Успешно приключилите** случаи по реинтеграция през **2021** г. са **598**. Новите случаи по реинтеграция, открити през **2020** г. са 1 282. Броят на успешно приключилите случаи по реинтеграция през 2020 г. е 564.

Голяма част от случаите по превенция и реинтеграция в биологичното семейство са успешно реализиран процес. За неуспешните случаи причините са комплексни: занижен родителски капацитет; многодетно семейство; липса на образование; нисък социален статус; нежелание да бъдат изпълнявани родителските функции и отговорности; липса на готовност за съдействие и сътрудничество с институциите; други. Служителите от отделите „Закрила на детето“ (ОЗД) полагат целенасочени усилия в работата си по превенция на изоставянето и реинтеграция на деца, оказват социално-психологическа и финансова подкрепа на родителите и членовете на разширеното семейство.

▪ Деца, настанени в семейство на роднини или близки:

През **2021 г.** в семейство на роднини или близки са настанени **623** деца. Общият брой на децата, пребивавали в семейството на роднини или близки през месец декември **2021 г.** е **4 284**. През **2020 г.** в семействата на роднини и близки са настанени 672 деца, **към 31.12.2020 г.**, в семействата на роднини и близки са били настанени **4 455** деца.

Осиновяване:

Предвид, че осиновяването е една от основните алтернативи за осигуряване на постоянна семейна среда за деца, лишени от родителска грижа, усилията на АСП и териториалните ѝ поделения са насочени към предоставяне на комплексна подкрепа, съобразно специфичните потребности на децата. ОЗД към ДСП работи с кандидат-осиновители, като приема техните заявления, извършва проучване, насочва за обучение и дава мотивирано предложение за вписването им в Регистъра на кандидат-осиновители. При допускане на осиновяване на дете, ДСП извършва наблюдение на детето за срок от две години от датата на осиновяването. При необходимост, семейството и детето могат да бъдат насочени и към подходящи социални услуги за оказване на подкрепа и консултиране по въпроси, свързани с отглеждането или възпитанието на детето, осигуряване на негови специфични потребности. Насочването и ползването на социални услуги може да се осъществява не само в следосиновителния период на наблюдение, но и след това при изразена необходимост и/или заявено желание от семейството. Във всеки етап от осиновителната процедура, свързан с подготовка, кандидатстване, оценка, обучение, процедура по осиновяване, следосиновително наблюдение и др., семействата и децата получават подкрепа от различни специалисти.

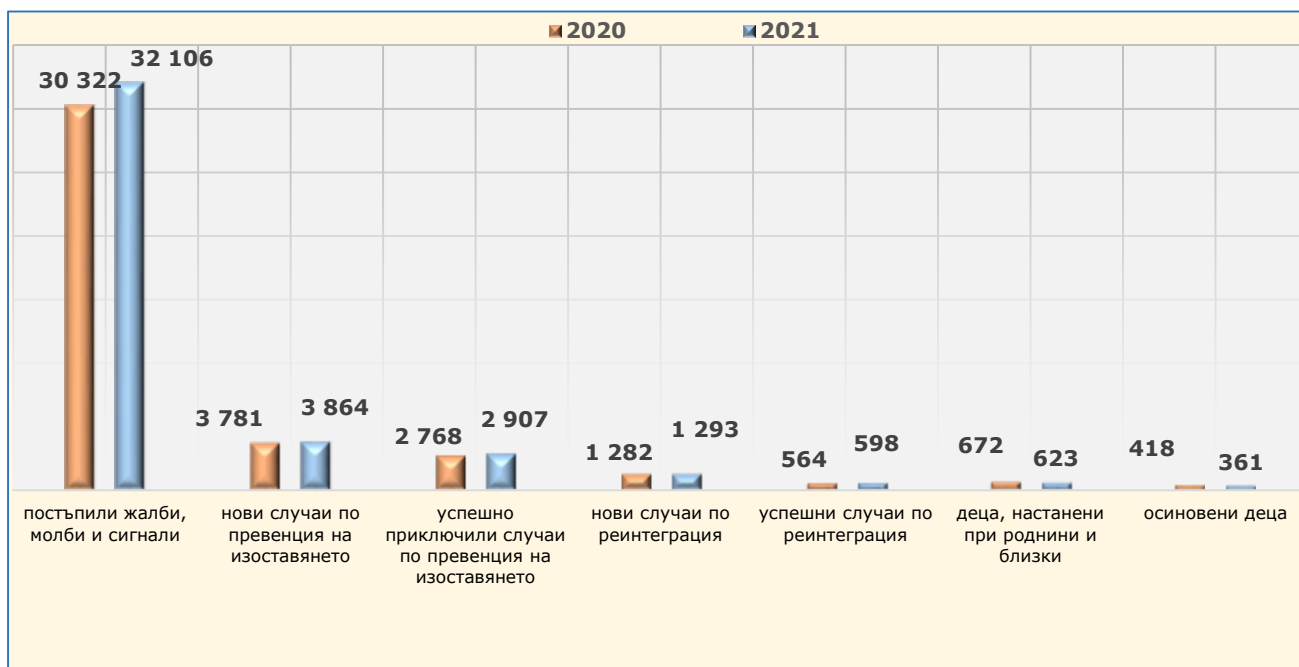
За успешното реализиране на една осиновителна процедура, от особено значение е предварителната подготовка, както на кандидат-осиновителите, така и на децата, които предстои да бъдат осиновени. През 2021 г. в рамките на работна група с участието на Агенцията за социално подпомагане, Държавната агенция за закрила на детето, Министерство на правосъдието, представители на акредитирани организации за посредничество при международно осиновяване и на общините, бяха актуализирани Методическите насоки за

подготовка на деца за осиновяване, разработени през 2018 г., които се прилагат от ангажираните с процеса специалисти.

Броят на **кандидат-осиновителите, вписани в регистъра по постоянния си адрес** – общо за страната **към 31.12.2021 г.** е **1 711**. Броят на **децата**, вписани в регистъра на деца, които могат да бъдат осиновени при условията на пълно осиновяване **към 31.12.2021 г.** е **1 115** (от тях 476 здрави и 639 с увреждане). Към *края на м. декември 2020 г.*, в регистъра на осиновяващи са вписани 1 582 кандидат-осиновители. Броят на децата, вписани в регистъра на деца за пълно осиновяване *към края на 2020 г.* е **1 371** (от тях 630 здрави и 741 с увреждане).

Общият брой на **национално осиновените деца**, с влязло в сила съдебно решение, през **2021 г.** е **361** /в т.ч. 343 здрави и 18 деца с увреждане/. През **2020 г.** са осиновени 418 деца с местоживееене в страната.

В Наредба № РД-07-7/05.10.2010 г. за условията и реда за водене и съхраняване на регистрите за пълно осиновяване има раздел „*Специални мерки за осиновяване на дете със здравословен проблем, специални нужди или на възраст над седем години*“. С него се дава възможност да се предприемат необходимите действия спрямо деца, за които в 6-месечния срок от вписването им в регистъра за деца, Съветът по осиновяване (към всяко РДСП), не е определил подходящ осиновяващ или никой от определените, не по-малко от трима осиновяващи, не е подал молба за осиновяване на конкретното дете, или когато въпреки положените усилия не е възможно да бъде определен подходящ осиновяващ за детето.

▪ Приемна грижа:

Приемната грижа е от изключително значение за децата в риск. В резултат от съвместните усилия на държавни институции, местната власт, в качеството им на доставчици и неправителствения сектор се отбелязва тенденция на напредък в развитието на приемната грижа в цялата страна. Това дава възможност все повече деца да се отглеждат в среда близка до семейната. С приоритет се настаняват деца от 0 до 3 г.; деца със специални потребности; деца, за които в хода на оценката на потребности е направен извод, че е подходящо да бъдат настанени в приемно семейство. Приемната грижа цели да осигури временна грижа за деца в риск, които да бъдат отглеждани в условията на сигурна, подкрепяща и стимулираща семейна среда. Целите на приемната грижа са: да осигури за определен период от време сигурна и безопасна семейна среда за дете в риск, която да допринесе за неговото пълноценно развитие; превенция на институционализацията и осигуряване на подкрепа за биологичните родители в кризисни ситуации; подготовка на деца за реинтеграция в биологичното им семейство или осиновяване.

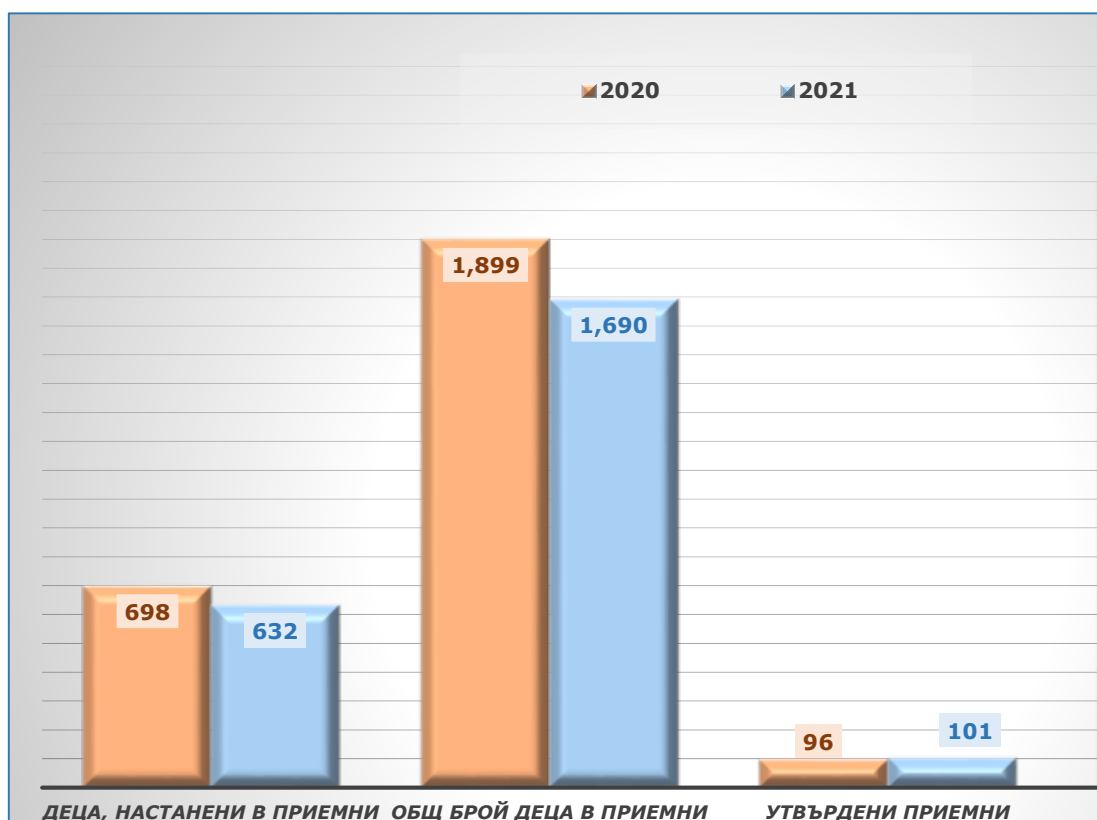
Приемната грижа е част от процеса на деинституционализация в България и се съчетава с услуги и подкрепа към семействата и децата.

През **2021 г. новите случаи** на деца, настанени в приемни семейства са **632**. Към **31.12.2021 г.** децата, настанени в приемни семейства са **1 690** (в т.ч. 1 в доброволно и 1 689 в професионални приемни семейства). Пребивавалите в приемни семейства деца през месец декември 2021 г. са **1 764**.

През **2020 г. новите случаи** на деца, настанени в приемни семейства бяха 698. Към **31.12.2020 г.** децата, настанени в приемни семейства бяха **1 899** (в т.ч. 3 в доброволни и 1 896 в професионални приемни семейства). Децата, пребивавали в приемни семейства през месец декември 2020 г., са 1 971.

Към **31.12.2021 г.** в Регистъра на утвърдените приемни семейства са вписани **1 990** семейства, от които **9** доброволни и **1 981** професионални. Общия брой на утвърдените нови приемни семейства от началото на календарната година е **101** професионални приемни семейства.

През **2020 г.** бяха утвърдени 96 нови приемни семейства. Към **31.12.2020 г.** вписани в Регистъра на утвърдените приемни семейства - **2 119** семейства, от които 12 доброволни и 2 107 професионални.

С цел оптимизиране работата на отделите „Закрила на детето“ по случаи на **деца, които извършват просия и деца на улицата**, през 2012 г. от АСП е изпратено указателно писмо (№ 9103/40/03.09.2012 г., в допълнение на писма с № 9100-182/26.07.2006 г., № 9100-38/29.01.2007 г. и № 9100-205/05.08.2010 г.), за организиране процеса за извършване на *регулярни обходи* в териториалния обхват на всяка дирекция „Социално подпомагане“, с цел идентифициране на деца на улицата и деца, извършващи просия. В гр. София е създаден Отдел „Мобилна работа с деца в риск“, който функционира към ДСП-Оборище и е с 24-часов режим на работа.

По данни на териториалните структури на АСП, обобщената информация за периода 01.01.2021 г. - 31.12.2021 г. в страната са проведени общо **3 618** акции за установяване на просещи деца. По регистрираните случаи на деца, извършващи просия са предприети мерки за закрила.

Случаите на **деца, жертви на трафик**, активно се наблюдават от ОЗД за период от една година, с цел оказване на необходимата подкрепа и предотвратяване на ново въвличане на децата в трафик, както и предотвратяване на възможността други деца от семейството да бъдат въввлечени в този процес. По преценка на социалния работник периодът на наблюдение може да се удължи, в зависимост от спецификата на конкретния случай.

Децата, жертва на трафик са деца в риск и спрямо тях се предприема мярка за закрила по реда на Закона за закрила на детето, с цел осигуряване правото на детето да живее в

сигурна и защитена среда, предотвратяване на последиците от трафикирането и възможността от повторно въвличане в трафик. За всеки случай на дете, жертва на трафик се инициира социално проучване. Важен момент в работата на социалните работници е адекватната оценка на потребностите на детето, жертва на трафик или непридружено дете, както и оценката на риска и мерките за безопасност, които се предприемат спрямо него.

В АСП се администрират данни за наблюдаваните случаи на деца, жертва на трафик, съгласно Координационния механизъм за рефериране и обгрижване на непридружени деца и деца, жертви на трафик, завръщащи се от чужбина. Случаите на деца, жертви на трафик, активно се наблюдават от ОЗД за период от една година. По преценка на социалния работник периодът на наблюдение може да се удължи, в зависимост от спецификата на конкретния случай.

За наблюдаваните от ОЗД през **2021** г. деца, жертви на трафик, в АСП е налична следната информация:

- първо тримесечие на 2021 г. - наблюдавани са 8 деца;
- второ тримесечие на 2021 г. – наблюдавани са 10 деца;
- трето тримесечие на 2021 г. - наблюдавани са 8 деца;
- четвърто тримесечие 2020 г. – наблюдавани са 8 деца.

Агенцията за социално подпомагане е институция - партньор в изпълнението на Механизма за съвместна работа на институциите по обхващане, включване и **предотвратяване на отпадането от образователната система на деца и ученици** в задължителна предучилищна и училищна възраст (заглавието му е изм. от 14.10.2019 г.).

Целта на Механизма е да се подобри междуинституционалното взаимодействие чрез определяне на функциите и задълженията на всички отговорни страни, за постигане на по-пълнен обхват и включване в системата на образованието на децата и учениците, които не са обхванати в образователната система, за които има риск от отпадане от училище и детска градина или са напуснали преждевременно образователната система.

Механизмът включва създаване и дейност на екипи за съвместна работа на институциите за обхващане и включване в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст (екипи за обхват), както и взаимодействие на институциите по прилагането на комплекс от мерки за обхващане, включване и предотвратяване на отпадането от образователната система. Съгласно Механизма съществува организиране на регулярен обмен на информация между ангажираните институции и координиране на техните съвместни действия за налагане на съответни санкции по реда на Закона за закрила на детето, Закона за предучилищното и училищното образование и Закона за борба с противообществените прояви на малолетните и непълнолетните на родители,

чиито деца в задължителна предучилищна и училищна възраст не посещават училище. Екип за обхват се създава към всеки район на обхват, като екипите, координирано с директорите на съответната образователна институция, предприемат мерки за обхващане, реинтеграция и превенция в образователната система.

В АСП се администрира справка за изпълнението на Механизма (от страна на териториалните структури), данните по която са следните:

Към 31.12.2021 г., от стартирането на учебната 2021/2022 г. - по информация, предоставена от регионалните дирекции за социално подпомагане, на територията на страната са сформирани **1 091** екипа за съвместна работа на институциите за обхващане и задържане в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст (т.нар. екипи за обхват). Броят на служителите на ДСП, включени в екипите, е **1 171**. Броят на случаите на деца, за които са констатирани рискове по смисъла на Закона за закрила на детето, в контекста на осъществяваните обходи, е **61** за страната, за които са предприети съответните действия и мерки. От общия брой (с натрупване), **29** деца са насочени от ОЗД/ДСП към ползване на консултативни социални услуги (например, Център за обществена подкрепа, Център за социална рехабилитация и интеграция и др.).

Проект „ПРИЕМИ МЕ 2015“ по ОП РЧР 2014-2020 г. процедура за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ BG05M9OP001-2.003 „Приеми ме 2015“

Проект „Приеми ме 2015“, се изпълнява от прекия бенефициент АСП. Стартира на 01.12.2015 г., а социалната услуга „приемна грижа“ - от 01.01.2016 г., в партньорство с 82 общини, като след 01.11.2016 г. се включиха нови общини. В края на 2020 г. бяха 158, а към края на **2021 г.** те са общо **167** от 28-те области на страната.

Дейностите по Проекта са насочени към усъвършенстване и разширяване обхвата на приемната грижа и съдържа иновативен елемент по отношение на подкрепата на областно ниво, както и с мерките, насочени към повишаване на качеството на приемната грижа чрез осъществяване на мониторинг.

Цялостният обхват по предоставянето на социалната услуга „приемна грижа“ във всеки регион се осъществява от **областен екип по приемна грижа** (ОЕПГ). Продължителността на проекта беше до 31.12.2020 г. (61 месеца), а стойността на безвъзмездната финансова помощ е в размер на 136 404 000 лева. Проектът беше удължен до края на 2021 г. (за продължителност 73 месеца), без промяна в общата стойност, съгласно Допълнително споразумение № 03/24.11.2020 г. към Договор № BG05M9OP001-2.003-0001-C01/01.12.2015 година. А с подписаното Допълнително споразумение № 04/18.08.2021 г. за изменение в чл. 2 – Срок на изпълнение на Договора, новият срок стана 31.12.2022 г. и общата

продължителност на проекта вече е 85 месеца, като няма промяна в общата стойност. За периода на удължаването му от 01.01 до 31.12.2021 г. (както и за 2022 г.), месечните средства за възнаграждения на професионалните приемни родители и за финансовата подкрепа на настанените деца вече не се изплащат със средства от проектния бюджет. Нормативно регламентираният месечни средства за участниците в проекта – всички деца и професионалните приемни родители, са осигурени от държавния бюджет по програма „Подкрепа за децата и семействата“, като част от бюджета на АСП. В края на 2020 г. се сключиха споразумения между агенцията и общините участници в проект „Приеми ме 2015“, относно трансферирането на бюджетните средства през 2021 г., а в края на отчетната година – нови споразумения, регламентиращи разплащанията с бюджетни средства за 2022 година.

Консултативният експертен съвет (КЕС) към проекта, в който са включени представители на МТСП, ДАЗД, АСП, НСОБ и трите НПО – УНИЦЕФ България, Национална мрежа за децата и Национална асоциация по приемна грижа, през 2021 г. не е провеждал присъствени заседания, като взаимодействието между членовете на КЕС се осъществяваше чрез работни срещи по конкретни теми с определени участници от КЕС и Националния екип, онлайн участия в тематични работни групи и постоянна връзка в електронна среда. Консултативният експертен съвет получава всички изготвяни в процеса на работа по проекта аналитични документи и обобщени данни по изпълняваните мониторингови задачи, прессъобщения и месечния медия-мониторинг.

През 2021 г. бяха постигнати следните резултати:

- Съгласно утвърдилата се практика за **целево планиране на развитието на приемната грижа по места**, регионалните дирекции за социално подпомагане, чрез 28-те комисии по приемна грижа и съвместно с 28-те областни екипи по приемна грижа, осъществяват периодичен преглед на актуалното състояние на регистъра на утвърдените приемни семейства, с акцент незаетите приемни семейства, както и на децата – потенциални потребители на услугата. Един от ангажиментите на всяка Комисия по приемна грижа, сформирана към РДСП, е да обсъжда и планира развитието на приемната грижа в съответния регион.

- По сключените от областните градове (в т.ч. Ботевград) договори с НПО или физическо лице се проведеха планираните за отчетната година: **специализирани обучения** на ОЕПГ, както и **групова и индивидуална супервизия** на членовете на екипите, **професионална индивидуална супервизия на приемни семейства** с доставчик община. Поради усложнената епидемична обстановка във връзка с разпространение на заболяването COVID-19, във взаимодействие с външните изпълнители по сключените договори обучения и сесии за супервизия се организираха и провеждаха и в дистанционна форма.

- **Налице е много добро взаимодействие** между партньорите в процеса на предоставяне на услугата „приемна грижа“ на местно и на национално ниво чрез провеждане

на целеви срещи и указания за целесъобразното му осъществяване (поради пандемията, често в онлайн среда).

▪ И през 2021 г. не са организирани планираните национални **информационни работни срещи по проекта** (с участието на: членове на екипите за управление и за предоставяне на услугата на местно ниво; експерти по закрила на детето от териториалните структури на АСП; представители от НПО) – общо до 100 лица, поради епидемичната обстановка и за спазване на въведените мерки по отношение организирането на събития на закрито с голям брой участници. Но се организираха **2** информационни работни срещи **за конкретни региони** – с по-малък брой участници в тях (с ОЕПГ, представители на местната власт, РДСП, ДСП/ОЗД и Националния екип): през м. май в гр. Монтана - за области Видин, Враца и Монтана, а през м. юни в гр. Кюстендил - за области Благоевград, Кюстендил, Перник и София-град. Акцент на проведените дискусии беше бъдещото развитие на приемната грижа в съответните региони и страната като цяло в контекста на натрупания опит по областния модел на организация, управление и предоставяне на приемната грижа по проекта и изграденото взаимодействие между местната власт и териториалните структури на АСП.

▪ През 2021 г. продължи да се **наблюдава ефективността** от работата на областните екипи за приемна грижа – обобщен преглед на база попълнен от началниците на ОЕПГ въпросник „Обратна връзка“ (всяко тримесечие). С Обратната връзка началник ОЕПГ дава своята професионална преценка за резултатите от работата на екипа през отчетния период, в т.ч. удовлетвореност.

▪ От Националния екип е извършен **мониторинг** по изпълнението и на следните дейности, ангажимент на общините партньори:

- За проведените от областните екипи по приемна грижа през предходната 2020 г. допълнително/поддържащо обучение (специализирано/надграждащо обучение, в т.ч. темите на обученията), групова супервизия и организираните групи за подкрепа на приемните семейства с настанени деца - за приемните семейства от общините, включени в подкрепящи услуги;
- За проведените процедури за избор на нов служител в ОЕПГ (кадровото обезпечаване на екипа) - началник и/или социален работник, по години за периода 2016 – 2020 г.;
- За постъпилите жалби, сигнали и предложения по проекта, както и за извършените проверки по тях за периода 2019-2020 г. - за всяка година поотделно.

▪ Социалната услуга по проект „Приеми ме 2015“ стартира на 01.01.2016 г. за 1 489 деца в 82 общини. В края на 2020 г. децата в приемни семейства към община бяха 1 783. През отчетната **2021 г.** общо **802** са **новонастанените деца** или *средномесечно 67*. От

общия брой, т.нар. нови деца през 2021 г. *средномесечно* **11,31%** идват от социална услуга от резидентен тип или от дом за медико-социални грижи за деца, а *средномесечно* **88,69%** - от общността (биологичното семейство, семейство на роднини или близки, както и случаите на пренастаняване в същото или в друго приемно семейство със заповед на териториалната ДСП). Общо за 6-те години (**2016-2021** г., вкл.), броят на процедурите по настанявания в приемни семейства към община са за **6 257 деца** или почти 90 случая *средномесечно*. В периода 2016 – 2021 г., вкл., в приемни семейства с доставчик община са настанявани общо **183 деца с увреждания**. В периода 2016 – 2021 г., вкл., са настанявани общо **4 057 деца** от приоритетната възрастова група от 0 до 3 години. Децата от 0 до 3 г. са **65,8%** от общия брой настанени деца в ПС с доставчик община през 6-те години приемна грижа по този проект.

▪ През **2021** г. *средномесечният брой на децата*, пребивавали в ПС към доставчик община е **1 780**, от които **172 деца с увреждания**. От тях, разпределението по възрастови групи през 2021 г. е: *средномесечен брой деца от 0 до 3 г.* - 539, от които с увреждания - 25; **3-6 г.** - 342 *средномесечен брой*, от които с увреждания - 30; *средномесечен брой деца 6-14 г.* - 645, от които с увреждания - 73; **14-18 г.** - 255 *средномесечен брой деца*, от които с увреждания - 49.

▪ През отчетната година за общо **965 деца** е издадена заповед за **прекратяване** на социалната услуга „приемна грижа“ в приемно семейство към община (*средномесечно* - над 80 бр.). Данните за прекратените настанявания на деца с увреждания - от общия брой пребивавали през годината, са за 47 или *средномесечно* 4 деца с увреждания. Общият преглед на *средномесечните* стойности за **2021 г.** по показателя „място, където отива детето след прекратяване на настаняването му в ПС“ показва, че най-много са случаите на осиновените деца (**47%**), следвани в низходящ ред от: реинтегрираните (**20,6%**); пренастанените в същото или в друго приемно семейство (**17,07%**); насочените към социална услуга от резидентен тип или към ДМСГД (**5,5%**); прекратени настанявания, поради навършване на пълнолетие или не повече от 20 г., ако учи (**3,9%**); след приемното семейство са настанени в семейство на роднини или близки **2,1%**; други (**1,3%**). През 2021 г. няма случаи на починало дете в приемно семейство с доставчик община.

▪ **Към 31.12.2021** г. **1 593** деца са обгрижвани от **1 376** приемни семейства с местоживеене в общините партньори.

▪ **Към края на 2021** г. утвърдените приемни семейства към доставчик 167-те общини партньори са **1 867**, от които 4 са доброволни. Съгласно данните от Регистъра на утвърдените приемни семейства общият брой на приемните семейства в страната към края на 2021 г. е 1 990 (1981 професионални и 9 доброволни) – общо към доставчик Дирекция „Социално подпомагане“ и доставчик община. От данните е видно, че приемните семейства, участници в проекта са **93,82%** от общо вписаните в Регистъра към 31.12.2021 година.

**Утвърдени приемни семейства в страната, в т.ч. към доставчик община
партньор по проекта - към 31.12.2021 г.**

▪ През **2021 г.** в общините са подадени **98 заявления** от кандидати за приемни родители, в т.ч. 1 за доброволно приемно семейство. ОЕПГ, в сътрудничество с териториалните ДСП, имат отговорност за набиране на кандидати за приемни семейства и организиране на информационни срещи за съответната област/община, което **се планира** съвместно с РДСП, **съобразно идентифицираните потребности от развиване на приемната грижа в областта, в т.ч. за конкретни общини**. И през 2021 г. чрез тримесечните отчети на РДСП, в Централната администрация на АСП се наблюдават процесите по отношение организирането и резултатите от набирателните кампании по региони.

▪ Едновременно се работи и в посока **промяна на профила** на утвърдени приемни семейства, както и **заличаване** при установени обективни обстоятелства за това. От приемните семейства с местоживееене в общините партньори, през 2021 г. вписаните в Регистъра **нови приемни семейства** са **97**, а **заличените** са **222**. АСП наблюдава причините за заличаванията на ПС в страната в тримесечен порядък и най-голям процент (към 70%), са „по лични причини“, съгласно подадено заявление от съответното приемно семейство. Останалите заличавания са поради причини, посочени в предложение за заличаване в доклада на доставчика на социалната услуга „приемна грижа“ при годишния преглед на съответното ПС, както и случаи на споделено становище с ОЗД/ДСП.

▪ Изпълнението на индикаторите по проекта се наблюдава чрез **двустепенна система за мониторинг** – месечно наблюдение на постигнатите **резултати, в т.ч. изготвяне на анализи (12 бр.)**; периодичен мониторинг чрез посещение на място за преглед на постигнатото и методическа помощ по организацията и управлението на проектните дейности на областно ниво, но поради пандемията в страната посещения през 2021 г. не са организирани. Анализът на данните, събирани и обобщавани ежесмесечно от Националния екип показват следното към края на съответната година - от общо шест, в които се предоставя приемна грижа по този проект с доставчик община:

	Доставчици на социални услуги (общини)	Брой приемни семейства с доставчик община	Брой деца и младежи в приемни семейства с доставчик община	В т.ч. брой приемни семейства с доставчик община с настанени в тях деца
към 31.12.2016 г.	147	2 224	2 078	1 709
към 31.12.2017 г.	154	2 194	2 056	1 695
към 31.12.2018 г.	156	2 167	1 968	1 627
към 31.12.2019 г.	157	2 044	1 822	1 534
към 31.12.2020 г.	158	1 960	1 759	1 486
към 31.12.2021 г.	167	1 867	1 593	1 376

▪ **Ежемесечно** се извършва **текущ мониторинг на качеството** на предоставяната услуга по подробната информация, предоставяна от ОЕПГ в Националния екип за всяко дете, настанено в приемно семейство. Периодичен мониторинг на място – в областния град и/или в конкретна община доставчик, т.г. също не е извършван, поради усложнената епидемична ситуация в страната.

▪ Координаторите с отговорности за съответните региони и ръководителят на проекта извършват наблюдение, методическа подкрепа и контрол по отношение работата на общините партньори чрез различни информационни канали – както по изпълнение на проектните дейности, така и по конкретни казуси.

▪ Националният екип и общините информират обществеността за изпълнението на проекта на национално и местно ниво, като и от общините се публикуват съобщения и/или кратки информации в местните медии и на сайта на съответната администрация. Извършва се методическа помощ и консултиране на областните екипи за управление на проекта относно

специфични дейности по публичност и информираност. Всеки месец се изготвя бюлетин с публикации по проекта на базата всекидневен мониторинг на над 600 информационни източника (медия-мониторинг); разпространението на бюлетина е до 167-те общини партньори и членовете на КЕС. Периодично се публикуват прессъобщения на интернет страницата на АСП, като информацията/новината често се отразява от редица национални и регионални медии и сайтове.

▪ От началото на 2021 г. бяха **актуализирани сумите** за полагащите се месечни възнаграждения на професионалните приемни родители, във връзка с промените на минималната работна заплата. Бяха увеличени месечните възнаграждения на началниците и на социалните работници от ОЕПГ.

▪ През 2021 г. са усвоени и включени в междинни искания за плащане **5 679 976,65 лв.**, като изплатената сума на общините партньори през годината е в размер на **5 229 030,54 лева**. През отчетната година Управляващият орган е верифицирал **10 443 990,89 лева**.

▪ **От началото на проекта към края на 2021 г.** в Управляващия орган са внесени общо тридесет и пет междинни искания за плащане (за извършените разходи в периода от 01.12.2015 г. до 30.11.2021 г., вкл.), като общо верифицираната сума до края на 2021 г. за тридесет и четири междинни искания за плащане е в размер на **130 224 114,03 лева**.

Приоритет № 2.3.:

- *Разширяване на мрежа от социални услуги в общността и в домашна среда за осигуряване на независим и достоен живот за възрастните хора и хората с увреждания и тяхното пълноценно включване в живота на обществото;*
- *Осигуряване на достъп до социални услуги, отговарящи на индивидуалните потребности на лицата и правото на всяко лице на подкрепа за живот в домашна среда и в общността;*
- *Закриване на функционално остарели и неотговарящи на стандартите за качество на грижа специализирани институции за възрастни хора и хора с увреждания;*
- *Подобряване на процеса на деинституционализация на грижата за възрастни хора и хора с увреждания и подготовка за извеждане на пълнолетните лица с увреждания от специализираните институции;*
- *Извършване на анализ на потребностите на национално ниво от социални услуги, които се финансират изцяло или частично от държавния бюджет;*
- *Разработване на Националната карта на социалните услуги;*
- *Повишаване нивото на компетентност на специалистите, ангажирани с насочването за ползване на социални услуги;*
- *Разработване на вътрешни актове, подпомагащи дейностите по насочването към социалните услуги.*

СОЦИАЛНИ УСЛУГИ ЗА ПЪЛНОЛЕТНИ ЛИЦА, ДЕЛЕГИРАНИ ОТ ДЪРЖАВАТА ДЕЙНОСТИ

Към **31.12.2021** г. на територията на страната функционират **990 социални услуги за пълнолетни лица**, като държавно делегирана дейност.

През 2021 г. са издадени **176** бр. заповеди за предварително одобрение за откриване на социални услуги в общността, в т. ч. и от резидентен тип.

А. Социални услуги от резидентен тип –10 бр., с общ капацитет 141 места:

- 5 бр. Центрове за настаняване от семеен тип за пълнолетни лица с умствена изостаналост с общ капацитет 75 места;

- 2 бр. Центъра за настаняване от семеен тип за пълнолетни лица с психични разстройства с общ капацитет 30 места;

- 1 бр. Наблюдавано жилище с капацитет 6 места;

- 2 бр. Кризисни центъра с общ капацитет 30 места.

В. Социални услуги в общността - 4 броя, с общ капацитет 95 места:

- 1 бр. Център за социална рехабилитация и интеграция с капацитет 20 места;

- 3 бр. Дневни центрове за пълнолетни лица с увреждания с общ капацитет 75 места.

С. Социална услуга в общността „Асистентска подкрепа“ - 162 броя:

- 162 бр. заповеди за предварително одобрение за откриване на социалната услуга;

- 1 бр. за предварително одобрение за промяна броя на потребителите;

- 5 бр. за промяна на мястото на предоставяне на социалната услуга „Асистентска подкрепа“.

През 2021 г. е **увеличен** капацитета на 1 социална услуга в общността с 12 места:

- 1 бр. Дневен център за пълнолетни лица с увреждания.

За същият период са издадени заповеди за **намаляване на капацитета** на 1 социална услуга в общността с 12 места и със 72 места на 2 специализирани институции, както следва:

- 1 Дневен център за деца и младежи с увреждания с 12 места;

- 1 Дом за пълнолетни лица с психични разстройства (ДПЛПР) с 22 места;

- 1 Дом за пълнолетни лица с умствена изостаналост (ДПЛУИ) с 50 места.

Издадени заповеди за **закриване** на **2** социални услуги от резидентен тип. Изготвени са планове и всички потребители са изведени:

- 1 ДПЛУИ;
- 1 ЗЖЛУИ.

През 2021 г. са издадени общо 216 бр. заповеди, от които:

- 2 бр. за предварително одобрение за промяна на мястото на предоставяне на социална услуга;
- 19 бр. откази за даване на предварително одобрение за създаване на социална услуга;
- 3 бр. за откази за увеличаване на капацитета на социалните услуги, делегирани от държавата дейности за пълнолетни лица;
- 2 бр. за промяна на срока на издадени заповеди;
- 1 бр. за преустановяване на настаняването в социални услуги;
- 1 бр. за прекратяване на административното производство по чл. 78 от ППЗСУ;

През **2021** г. са **изготвени 774 писма** до организации и граждани и **498 информации** до различни институции и граждани.

През отчетната година служители от ГДСП са участвали в **100 работни групи и срещи**. Голяма част от визираните събития са провеждани във връзка с функционирането на социални услуги и представяне на добри практики, както и с изготвяне и изпълнение на национални планове и стратегии, дейности, свързани с организацията и предоставянето на социални услуги за пълнолетни лица, дейности по закриване на специализирани институции за възрастни хора и хора с увреждания, включително извеждането и включването им в обществото, взаимодействие със заинтересовани институции, които имат отношение към цялостното функциониране на социалните услуги, както и със случаите на COVID-19 в услугите.

Експертите от ГДСП активно са участвали в различни дейности на АСП, част от които са:

- въвеждане на САФ в Агенцията за социално подпомагане;
- разработване на предложения за финансови стандарти за социалните услуги държавно делегирана дейност;
- съгласуване на проектите на общините по процедури за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по Оперативни програми „Региони в растеж“ и „Развитие на човешките ресурси“ 2014-2020 г.;
- конкурси за държавни служители;

- работни срещи с кметове, заместник кметове и директори на дирекции в общините, свързани със социалните услуги;

- национални срещи;

- медийни изяви.

Консултирани са служители в регионалните дирекции за социално подпомагане, дирекциите „Социално подпомагане“, общински администрации и граждани, относно прилагането на Закона за социалните услуги (ЗСУ) и Правилника за прилагането му.

Във връзка с процедурите на подбор на проектните предложения за изграждане или предоставяне на социални услуги, финансирани чрез Фонд „Социална закрила“ (ФСЗ), Проект „Красива България“, както и по Оперативни програми „Региони в растеж“, „Развитие на селските райони“ и „Развитие на човешките ресурси“, са изготвени становища за всяко едно от проектните предложения.

При постъпили сигнали и жалби, относно предоставянето на социални услуги от доставчици (финансирани с държавни или частни средства), активно е работено с Агенцията за качеството на социалните услуги, с цел осигуряване правата на гражданите.

Указания и методически ръководства по предоставянето на социални услуги

През 2021 г. са изготвени **12 бр. указателни писма** до кметовете на общините,

РДСП и ДСП, относно функционирането на социалните услуги, кризисно настаняване на лица, такси за ползване, дейности при извеждане на потребители от специализираните институции, работа по време на COVID -19 и др.

Становища/обосновки, касаещи функционирането на социалните услуги

Изразени са **125** експертни **становища/обосновки**, от които 44 броя обосновки за предварително одобрение за откриване, закриване, промяна на вида, наименованието, местоположението и капацитета на социални услуги държавно делегирана дейност.

Изготвени са 44 становища, свързани с функционирането, предоставянето и управлението на социалните услуги, 37 бр. становища във връзка с кандидатстване на общини по Проект „Красива България“, за Фонд „Социална закрила“, позиции, касаещи промяна срока на издадена заповед, трансформиране целевата група и профила на социална услуга, включително становище до МТСП във връзка с обжалване на заповед за предварително одобрение за социална услуга „Асистентска подкрепа“.

РЕГИСТЪР НА ДОСТАВЧИЦИТЕ НА СОЦИАЛНИ УСЛУГИ

Съгласно нормата на ЗСУ, АСП поддържа регистъра на доставчиците на социални услуги до създаването на регистъра по чл. 162.

През 2021 г. в АСП са постъпили 133 Отчетни карти за дейността на вписани в регистъра към АСП, доставчици на социални услуги за 2020 г., относно задължението им за отчетност всяка година до 31 март. Същите са заведени в Интегрираната информационна система за управление на документооборота на АСП и във връзка с чл. 112, ал. 3 от ЗСУ, с писмо са предоставени по компетентност на АКСУ. На всички доставчици по електронните им пощи са изпратени съобщения, относно законовите промени и необходимостта от представяне на нови Отчетни карти по утвърден образец от изпълнителния директор на АКСУ, както и необходимостта в срок до 31.12.2021 г. да се лицензират в АКСУ.

Стратегическа цел № 3: Да се създадат условия за осигуряване на равни възможности за пълноценен живот на хората с увреждания.

Приоритет № 3.1.:

- *Да се създадат условия за насърчаване на равните възможности на хората с увреждания и недопускане на дискриминация;*
- *Подобряване на междуинституционалната координация;*
- *Финансова подкрепа – отпускане на месечна финансова подкрепа и целеви помощи;*
- *Повишаване нивото на компетентост на социалните работници, по отношение работата с лица с увреждания;*
- Изготвяне на становища и предложения за усъвършенстване на нормативната уредба, относно интеграцията на хората с увреждания.

ПРОГРАМА „ПОДКРЕПА НА И ЗА ХОРАТА С УВРЕЖДЕНИЯ”

Законът за хората с увреждания (ЗХУ), както и Правилникът за неговото прилагане (ППЗХУ), гарантират правата на хората с увреждания, като осигурява зачитане на човешкото им достойнство и равното им третиране в личния и обществения живот, като се прилага индивидуален подход при изготвянето на индивидуална оценка на потребностите. Законът очертава параметрите на социално-икономическата защита за хората с увреждания.

Месечна финансова подкрепа

Право на месечна финансова подкрепа имат хората с трайни увреждания над 18-годишна възраст, както следва:

- от 50 до 70,99 на сто степен на увреждане - в размер 7 на сто от линията на бедност – 25,83 лв.;

▪ от 71 до 90 на сто степен на увреждане - в размер 15 на сто от линията на бедност – 55,35 лв.;

▪ над 90 на сто степен на увреждане - в размер 25 на сто от линията на бедност – 92,25 лв.;

▪ над 90 на сто степен на увреждане с определена чужда помощ, които получават пенсия за инвалидност поради общо заболяване или поради трудова злополука или професионална болест - в размер 30 на сто от линията на бедност – 110,70 лв.;

▪ над 90 на сто степен на увреждане с определена чужда помощ, които получават социална пенсия за инвалидност - в размер 57 на сто от линията на бедност – 210,33 лева.

С Постановление № 265 на Министерския съвет от 24.09.2020 г. е определен размер на линията на бедност за страната (ЛБ) - **369 лв.** за **2021 г.**, което е предпоставка за увеличение на отпускните средства през годината спрямо предходната.

В Държавен вестник, бр. 27 от 02.04.2019 г. е обнародван и влезе в сила Правилника за прилагане ЗХУ (ППЗХУ) и Методиката за изготвяне на индивидуална оценка на потребностите от подкрепа за хората с увреждания, считано от 01.04.2019 година.

С методиката се урежда начинът за изготвянето на индивидуална оценка на потребностите на хората с увреждания, включително оценката за потребността от предоставяне на социални услуги, лична помощ или друг вид подкрепа при условия и по ред, определени със закон.

През **2021 г.** по реда на ЗХУ е отпускната месечна финансова подкрепа на **665 473 средномесечен** брой лица и са отпускати целеви помощи на **8 057 средномесечен** брой лица. За отпускнатата месечна финансова подкрепа са изплатени **458 324 942** лева.

Съобразно вида месечна финансова подкрепа за хора с увреждания през **2021 г.** са подпомогнати следния брой лица:

Месечна финансова подкрепа	Средномесечен брой лица за 2021 г.
Средномесечен брой лица	665 473
1. Месечна финансова подкрепа по чл. 70, т. 1 от ЗХУ	223 087
2. Месечна финансова подкрепа по чл. 70, т. 2 от ЗХУ	283 844

3.Месечна финансова подкрепа по чл. 70, т. 3 от ЗХУ	120 907
4.Месечна финансова подкрепа по чл. 70, т. 4 от ЗХУ	24 088
5.Месечна финансова подкрепа по чл. 70, т. 5 от ЗХУ	13 547
6. Целева помощ за наем на общинско жилище	1 152
7.Целева помощ за балнеолечение и/или рехабилитационни услуги	2 817
8.Целева помощ за балнеолечение и/или рехабилитационни услуги по чл. 76, ал. 6 от ЗХУ	808
9.Целева помощ за приспособяване на жилище	12
10.Целева помощ за покупка на лично моторно превозно средство	6

Помощни средства, приспособления, съоръжения и/или медицински изделия (ПСПС и/или МИ; ПСПСМИ)

За периода **януари-декември 2021 г.** на **8 057 средномесечен** брой лица са изплатени средства в размер **на 2 049 355 лв.**, в т.ч. на **6 601 средномесечен** брой лица за осигуряване на помощни средства, приспособления, съоръжения и медицински изделия (ПСПСМИ).

Характерно за тази целева група е, че нуждата от помощни средства се установява освен от ТЕЛК/НЕЛК и от ЛКК, т.е. не е задължително лицата да са освидетелствани от ТЕЛК/НЕЛК. Това е предпоставка за увеличение на хората, които получават ПСПСМИ в следващите години.

С Правилника за прилагане на Закона за хората с увреждания (ППЗХУ), приет с ПМС № 64 и ПМС № 65 от 29.03.2019 г., влязъл в сила от 01.04.2019 г., е посочен механизмът на изплащане на ПСПСМИ за хората с увреждания.

В Държавен вестник, бр. 99 от 17.12.2019 г. е обнародван Закона за бюджета на Националната здравноосигурителна каса за 2020 година. Съгласно §12 от същия, до 30.06.2020 г., а за изделията по индивидуална поръчка – до 31.10.2020 г., финансирането на

целевите помощи за помощни средства, приспособления, съоръжения и медицински изделия (ПСПСМИ) се осигурява от бюджета на НЗОК.

В Държавен вестник, бр. 103 от 04.12.2020 г. е обнародван Закона за бюджета на Националната здравноосигурителна каса за 2021 година. Съгласно §12 НЗОК заплаща помощните средства, приспособленията, съоръженията и медицинските изделия за хората с увреждания, но не по-късно от 31 декември 2021 г. въз основа на сключено споразумение между Агенцията за социално подпомагане и НЗОК. Плащанията се извършват като НЗОК чрез АСП превежда необходимите средства за заплащане на заявените суми.

Медицинските условия, експлоатационните срокове и необходимите медицински документи за ПСПСМИ, за които лицата ползват целевата помощ, са посочени в Приложение № 2 към чл. 68, ал. 1 от ППЗХУ.

Със Заповеди № РД01-364/22.05.2019 г. и № РД01-366/22.05.2019 г. на министъра на труда и социалната политика са посочени списък на МИ и списък на ПСПС, предназначени за хора с увреждания. Максималните размери на целевите помощи са определени със Заповед № РД01-364/22.05.2019 г. за определяне на пределни размери (лимита) на помощите за изработване, покупка и ремонт на ПСПСМИ публикувана в Държавен вестник, бр. 44 от 04.06.2019 г., в сила от 04.06.2019 г., като същата отменя Заповед № РД01-508/19.06.2018 година.

Целева помощ за изработване, покупка и ремонт на ПСПСМИ, и за допълнителна парична помощ за пътни разходи в страната за изработване, покупка и ремонт на ПСПСМИ се отпуска въз основа на заявление-декларация по образец, подадено в ДСП по настоящия адрес на лицето с увреждане.

Целеви помощи за преустройство на жилище и покупка и приспособяване на лично моторно превозно средство

През **2021** г. **6** лица с увреждания са подпомогнати с целева помощ за покупка на лично моторно превозно средство, а с целева помощ за приспособяване на жилище са подпомогнати **12** лица с увреждания.

През **2020** г. **4** лица с увреждания са подпомогнати с целева помощ за покупка и приспособяване на лично моторно превозно средство, а с целева помощ за преустройство на жилище са подпомогнати **23** лица с увреждания.

Целеви помощи за наем на общинско жилище и балнеолечение и/или рехабилитационни услуги

През **2021** г. **1 152** средномесечен брой лица с увреждания са подпомогнати с целева помощ наем на общинско жилище, а с целева помощ за балнеолечение и/или рехабилитационни услуги са **3 625** брой лица с увреждания.

През **2020** г. **1 120** средномесечен брой лица с увреждания са подпомогнати с целева помощ наем на общинско жилище, а с целева помощ за балнеолечение и/или рехабилитационни услуги – **3 920** брой лица с увреждания.

НАРЕДБА ЗА УСЛОВИЯТА И РЕДА ЗА ОСВОБОЖДАВАНЕ НА ЛИЦА С ТРАЙНИ УВРЕЖДЕНИЯ ОТ ВИНЕТНИ ТАКСИ ПРИ ПОЛЗВАНЕ НА РЕПУБЛИКАНСКИТЕ ПЪТИЩА

В съответствие с разпоредбата на чл. 10в от Закона за пътищата, лицата с 50 и над 50 на сто намалена работоспособност или вид и степен на увреждане и лицата или семействата, отглеждащи деца с трайни увреждания до 18-годишна възраст и до завършване на средното образование, но не по-късно от 20-годишна възраст, се освобождават от заплащане на винетна такса за един лек автомобил – тяхна собственост или съпружеска имуществена общност, с обем на двигателя до 2 000 куб. см и мощност до 117,64 kW (160 к.с.) по ред, определен с Наредба на министъра на транспорта, информационните технологии и съобщенията и министъра на труда и социалната политика.

До **31.12.2021** г. чрез дирекциите „Социално подпомагане“ са предоставени **226 469** безплатни годишни електронни винетки, докато за **2020** г. техният брой е бил **229 007**. Налице е намаление в броя на предоставени безплатни годишни електронни винетки - с **2 538**.

С цел уеднаквяване на практиката през **2021** г. в областта на осигуряване правата на хората с увреждания са изготвени 15 указателни писма по прилагане на нормативната уредба, регламентиращи правата на хората с увреждания и **10** методически указания по конкретни въпроси до териториалните структури и общини/райони. Изготвени са **902** преписки, свързани с осигуряване правата на хората с увреждания, военноинвалидите и военнопострадалите; **9** становища, доклади и предложения за усъвършенстване на нормативната уредба, касаеща правата на хората с увреждания, военноинвалидите и военнопострадалите; изпълнени са **122** други поставени задачи; извършена е **1** консултация в Приемната на МТСП и **1 039** консултации по телефон на граждани и институции по ЗХУ, ППЗХУ и ЗЛП; изготвени са **26** становища по Констативни протоколи и доклади от извършени проверки в РДСП и ДСП от Инспектората на АСП и МТСП.

ЗАКОН ЗА ЛИЧНАТА ПОМОЩ

От 01.01.2019 г. е в сила Закона за личната помощ (ЗЛП), който урежда условията и реда за предоставянето и ползването на лична помощ от хора с увреждания. Законът има за цел чрез осигуряване на лична помощ да подпомогне хора с увреждания да упражняват

основните си права, да имат възможности за избор, независим живот, активно включване и участие в обществото и достъп до услуги и дейности.

Съгласно регламента на чл. 12 от ЗЛП, личната помощ се предоставя въз основа на изготвена индивидуална оценка на потребностите (ИОП) и издадено направление по реда на Глава трета от ЗХУ.

За да се унифицира редът и начина за прилагане на механизма за лична помощ в страната през **2021** г. са изготвени 3 указателни писма до кметове на общини/райони по прилагане на нормативната уредба, регламентираща предоставянето на механизма.

В Наредба №РД-07-7 от 28.06.2019 г., обнародвана в ДВ, бр. 53 от 05.07.2019 г., е посочен реда и начина за включване в механизъм лична помощ.

В изпълнение на Закона за хората с увреждания, за периода от 01.01.2021 г. до 31.12.**2021** г. са издадени **19 659** направления за включване в механизма лична помощ.

На общините/районите за **2021** г. са преведени **280 540 376** лв. за предоставяне на механизъм лична помощ и е осигурена подкрепа на **37 532 средномесечен** брой ползватели.

На общините/районите за 2020 г. бяха преведени 202 172 542 лв. за предоставяне на услуги по механизъм лична помощ и е осигурена подкрепа на 25 997 средномесечен брой ползватели.

Във връзка с предоставяне на механизъм лична помощ през 2021 г., съгласно заповед на изпълнителния директор, служители от ГДСП (както и от ДААО), имаха отговорността да организират и подпомагат изпълнението на дейностите, съобразно времевия график; да изискват, приемат и анализират информация за изпълнение на дейностите от общините; да оказват методическа помощ по отчитане на индикаторите за изпълнение на дейностите.

Предоставяне на административни услуги, координация на териториалните поделения и други дейности

През **2021** г. в ЦУ са разгледани **3 989** жалби, сигнали и запитвания от граждани и институции.

Утвърдени са нови вътрешни правила за документооборота в АСП.

През **2021** г. е увеличен броя на предоставяните електронни административни услуги, чрез системата за сигурно електронно връчване. Към момента се предоставят **33** броя електронни административни услуги. За всички тези услуги е осигурена възможност и за подаване на заявления чрез лицензиран пощенски оператор.

Във връзка с въвеждане на извънредната епидемична обстановка са разширени начините за достъп до административните си услуги, като е осигурена възможност за заявяване чрез Системата за сигурно електронно връчване /идентифициране с ПИК на НОИ или квалифицирано удостоверение за квалифициран електронен подпис (КУКЕП), чрез пощата с обратна разписка и чрез електронните пощи на териториалните структури, без да е необходимо подписване с електронен подпис.

Стратегическа цел № 4: Ефективно управление на миграционните процеси, вкл. свободното движение на работници в ЕС, в съответствие с достиженията на правото на ЕС.

Приоритет № 4.1. и 4.2.:

- *Да се повиши ефективността при осъществяваната дейност по реализиране обмена на данни между отделните компетентни институции в ЕС и в Република България, в качеството им на точки за достъп с цел реализиране социалните права на гражданите в рамките на ЕС. Създаване на условия по прилагането на Регламент № 883/2004 г. за координация на системите за социална сигурност и въвеждане на електронния обмен по този регламент;*
- *Реализиране на дейности по подпомагане на българските граждани при упражняване правата си на достъп до социална сигурност при свободно движение в ЕС, ЕИП и Швейцария, както и на гражданите на ЕС, ЕИП и Швейцария в България;*
- *Повишаване на нивото на компетентност на служителите от Агенцията за социално подпомагане във връзка със структурираните електронни документи за обмен на данни и информиране на гражданите за техните социални права в рамките на ЕС.*

Дейностите, осъществявани през **2021** г. във връзка с реализирането на обмена на данни между отделните компетентни институции в ЕС и в РБългария (АСП, НОИ, НЗОК и НАП), в качеството им на точки за достъп с цел реализиране социалните права на гражданите в рамките на ЕС и повишаване качеството на административното обслужване са следните:

▪ Осъществяване на **сътрудничество и обмен на информация** с компетентните органи на страните членки на Европейския съюз чрез обработка и водене на текущата кореспонденция във връзка с обмена на информация за семейни обезщетения и дългосрочна грижа, съгласно действащите регламенти за социална сигурност. В тази връзка, общият брой на **обработените и изпратени** по надлежен ред **формуляри, структурирани електронни документа и писма** за отчетната година е **13 893**;

▪ **Координиране** на дейността на дирекциите „Социално подпомагане“ относно обмена на информация за получавани от лицата семейни обезщетения и разрешаване на възникналите във връзка с нея казуси;

▪ Осъществяване на **методическа дейност** по прилагане на регламентите за социална сигурност и изготвяне на **становища** по възникнали казуси и въпроси, относно приложимото законодателство на определена държава членка, когато отделните членове на семейството са свързани с правопорядъка на повече от една страна и при възникнали въпроси от страна на служители от дирекциите „Социално подпомагане“ - в случаи на предоставяне от гражданите на преносими документи, както и относно попълване съдържанието на конкретните формуляри;

▪ Провеждане на **консултации** и **обмяна на сведения** с териториалните подразделения на АСП, посредством различни канали за достъп до информация и с всички заинтересовани.

▪ Участие на двама експерти от отдел „Координация на схемите за социална сигурност“ (Централна администрация), в работни групи към Административната комисия за координация на схемите за социална сигурност в Европейската комисия.

▪ На 07.10.2019 г. България - в частност АСП, беше включена към EESSI.

Чрез замяната на хартиените форми със структурирани такива, се улесни обменът на информация между институциите на държавите-членки, като се ограничи:

- трудностите при определяне на осигуреното лице;
- трудностите при определяне на компетентната социално осигурителна институция в друга страна членка;
- проблемите с тълкуването на обменените данни;
- трудностите при управление на процедурата за обмен;
- трудностите за лицата при получаване на необходимата консултация;
- разходите за осигурените лица и институциите.

Въвеждането на европейско ниво на система за обмен на информация и свързването на България към тази система:

▪ Гарантира, че качеството на услугите, предоставяни от социално осигурителните институции на осигурените лица няма да намалява поради факта, че това лице (мигриращ работник, турист, студент, пенсионер и т.н.), се е възползвало от факта да се придвижва в рамките на ЕС;

▪ Опрости и ускори административната процедура чрез свързване на информационните системи на компетентните социално осигурителни институции;

▪ Подобри придобиването на права, отпускането и изплащането на обезщетения, произтичащи от прилагането на Регламентите. Същевременно ще се опрости и ускори процеса на администриране и вземане на решения за изчисляването и изплащането на социално осигурителни обезщетения на граждани, които се местят из Европа;

▪ Свързването на България към EESSI намали възможността от грешки и измами, като осигури навременна и точна информация във връзка с искове, подавани в други страни членки, като по този начин могат да си сътрудничат по-ефективно за идентифициране на потенциални проблеми (например, когато лице, работи в една страна и същевременно изисква обезщетение в друга или при деклариране на невярна информация за членове на семейството или тяхното състояние и др.).

През 2021 г. бяха приети и обработени 8 608 седа (структурирани електронни документи).

Стратегическа цел № 5: Ефективно използване на средствата от Фонда за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица в подкрепа на политиките на социално включване.

Приоритет № 5.1.: Да се поддържат оптимални темпове на изпълнение на програмите на всички етапи от програмния цикъл, без да се допуска загуба на средства;

Оперативна програма за храни и/или основно материално подпомагане от Фонда за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица в България - ОПХ (ФЕПНЛ), стартира изпълнение през 2015 година.

Към 31.12.2020 г. в бюджета на ОПХ (ФЕПНЛ) в размер на 241 177 458 лв. са добавени 39 000 000 лв., съгласно РМС № 573 от 14.08.2020 г. за одобрение на индикативно разпределение по оперативни програми 2014-2020 г. на средствата от Европейския съюз в подкрепа на преодоляването на последиците от кризата, предизвикана от пандемията от COVID-19, и подготовка за екологично, цифрово и устойчиво възстановяване на икономиката (REACT-EU) **за 2021**, изменено с РМС № 847 от 23.11.2020 г., РМС № 892 от 04.12.2020 г. и РМС 186 от 05.03.2021г. С тези Решения бюджетът на Оперативната програма се измени на 280 177 458,00 лева.

С Решение на РМС № 850 от 07.12.2021 г. е одобрено индикативно финансово разпределение по оперативни програми 2014-2020 г. на средствата от Европейския съюз в подкрепа на преодоляването на последиците от кризата от COVID-19, и подготовка за екологично, цифрово и устойчиво възстановяване на икономиката (REACT-EU) за 2022 г. За Оперативна програма за храни и/или основно материално подпомагане е определен допълнителен финансов ресурс в размер на 25 425 790 лв., който е насочен за удължаване на дейностите по предоставяне на топъл обяд за 2022 г.. Така общият размер на финансирането по ФЕПНЛ за ОП за храни и/или материално подпомагане 2014-2020 достигана **305 603 248,00 лв.** В тази връзка и с оглед своевременно удължаване на мерките и дейностите за подкрепа на най-нуждаещите се лица в условията на кризата, предизвикана от COVID-19, е издадено Решение на МС № 843 от 02.12.2021 г. за над договаряне на тези средства.

Към 31.12.2021 г. данните за финансовото изпълнение на програмата са, както следва:

- Програмиран е целия финансов ресурс на Оперативната програма (Програмата).
- Договорените средства са в размер на 296 805 920,48 лв. (или 97,12% от програмирания финансов ресурс по оперативната програма).
- Верифицирани средства – 269 338 411,54 лв. (88,13% спрямо размера на бюджета на Програмата).
- Реално изплатени средства – 270 726 462,22 лв. (88.59% спрямо размера на бюджета на Програмата).
- Сертифицирани разходи – 254 314 338.82 лв. (83.22% спрямо размера на бюджета на Програмата).

Избягване на риска от загуба на средства и спазване на правилото $n+2/n+3$:

Текущото състояние на Оперативната програма дава увереност, че рискът от загуба на средства по Програмата ще бъде напълно елиминиран.

Сумата, която следва да бъде верифицирана от Управляващия орган и сертифицирана към ЕК до края на 2020 г., за да бъде избегната автоматичната загуба на средства по ОПХ е в размер на 168 822 981.84 лв., с натрупване. **Към 31.12.2021** г. сертифицираните разходи са в размер на **254 314 338.82** лв., следователно прагът за 2021 г. е преизпълнен с 85 491 356.98 лева.

Приоритет № 5.2.: Да се постигне максимален обхват на нуждаещи се лица, на които да се осигури материална подкрепа и подпомагане с храни.

Ежегодно раздаване на пакети храни и целогодишно осигуряване на топъл обяд, в рамките на предвидената продължителност на обявените процедури по ОПХ ФЕПНЛ.

ОПЕРАЦИЯ ТИП 1 „ЗАКУПУВАНЕ НА ХРАНИТЕЛНИ ПРОДУКТИ“

Операцията се реализира чрез процедура за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ. Агенция за социално подпомагане - чрез отдел „Търгове“, реализира обществена поръчка за закупуване на хранителни продукти по реда на Закона за обществените поръчки (ЗОП). Съдържанието на пакетите се съгласува с Министерство на здравеопазването, като се отчита и мнението на крайните получатели на помощта. Закупените хранителни продукти се доставят от избраните изпълнители в складовете на партньорска организация за раздаването им на представителите на целевите групи.

В периода от 01.01.2021 до 31.12.2021 г. се изпълнява операция 1 „Закупуване на хранителни продукти - 2020“.

Напредък по Операция тип 1 – „Закупуване на хранителни продукти - 2020“ - изпълнена и съответно приключила през 2021 г.

Във връзка с одобрено Заявление за финансиране № BG05FMOP001-1.004 е издадена Заповед за директно предоставяне на БФП (с няколко изменения) в размер на 13 720 619,00 лв. за закупуване и доставка на 17 вида хранителни продукти за най-малко 270 000 лица от целевите групи. Обявена е обществена поръчка – открита процедура с уникален номер в РОП № 00496-2019-0102. Резултатите от работата на комисията (помощния орган на Възложителя) са удостоверени в Доклад, предаден на 26.02.2021 г. и утвърден от Възложителя на 08.03.2021 г.

На 10.03.2021 г. е изпратено писмо до КЗК с искане за становище по компетентност във връзка с действията на участниците в процедурата по оттегляне и/или не потвърждаване на подадени оферти. В резултат на отправеното запитване КЗК е извършила проверки на проведените обществени поръчки по проекти с №№ BG05FMOP001-1.003 и № BG05FMOP001-1.004, като в резултат на същите КЗК се е произнесла, че не са налице обстоятелства и индикации, които да се квалифицират като законово основание за образуване на производство по реда на чл.38 във връзка с чл.15 от ЗЗК.

На 17.03.2021 г. е издадено Решение № РД04-0033/17.03.2021 г. за определяне на изпълнители по всички 17 обособени позиции. В периода от 06.04.2021 г. до 28.05.2021 г. са издадени три Решения за изменение на Решение № РД04-0033/17.03.2021 г. в частта му по конкретни обособени позиции, като с Решенията са определени за изпълнители класираните на второ място участници. Всички Решения са публикувани в Профил на купувача, изпратени са до участниците и са влезли в сила след изтичане на законовия срок за обжалването им.

В периода от 21.04.2021 г. до 30.07.2021 са сключени 14 договора за доставка на фасул зелен стерилизиран, стерилизиран гювеч, спагети, месни консерви – говежди кюфтета в бял сос, рибна консерва – херинга в доматиен сос, захар, месни консерви – говеждо в собствен сос, месни консерви – пиле фрикасе, леща, домати белени стерилизирани, грах зелен стерилизиран и стерилизирана лютеница, конфитюр едноплодов и стерилизиран зрял фасул. На 17.08.2021 г. е сключен договор с определения за изпълнител с Решение № РД04-0054/19.05.2021 г. за изменение на Решение № РД04-0033/17.03.2021 г. участник по обособена позиция №1 „Закупуване на пшеничено брашно, тип 500“.

За две от обособените позиции са издадени Решения за прекратяване на обществената поръчка, тъй като участникът, определен за изпълнител по обособена позиция № 17 „Закупуване на олио слънчогледово рафинирано“, е депозирал изричен отказ да потвърди срока на валидност на офертата си, а участникът, определен за изпълнител по обособена позиция № 2 „Закупуване на ориз“, не е предоставил изискуемите документи за сключване на

договор и не се е явил за сключване на договор съгласно определените му от Възложителя дата, час и начин (мълчалив отказ).

Всичките 15 вида хранителни продукти са доставени от избраните изпълнители в складовете на партньорска организация, с цел раздаване на представителите на целевите групи.

След приключване на доставките по Обособени позиции №1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15 и 16 са изплатени на изпълнителите дължимите суми по договорите. В законовия срок са публикувани Обявления за приключени договори по горесцитираните обособени позиции и са освободени гаранциите за изпълнение на договорите.

През периода на изпълнение на договорите бенефициентът е осъществявал непрекъснат контрол по изпълнението им чрез текущи проверки за спазване на сроковете и доставените количества съгласно утвърдените Графици за доставка, в това число проверки относно качеството на доставените хранителни продукти чрез вземане на проби и изследването им в акредитирани лаборатории.

На 15.10.2021 г. бенефициентът е депозирал искане към Управляващия орган за окончателно/балансово/ плащане по операция тип 1 „Закупуване на хранителни продукти-2020“, което е верифицирано и платено.

ОПЕРАЦИЯ ТИП 2 „ПРЕДОСТАВЯНЕ НА ИНДИВИДУАЛНИ ПАКЕТИ ХРАНИТЕЛНИ ПРОДУКТИ“

Операцията се реализира чрез процедура за подбор на партньорска организация, която да раздава закупените по Операция тип 1 хранителни продукти на лицата от целевите групи. Партньорската организация предоставя пакетите хранителни продукти в съчетание със съпътстващи мерки, изразени в информиране и консултиране на представителите на целевите групи за възможностите им за социално включване, получаване на обратна връзка от крайните потребители за удовлетвореността от предоставената помощ.

В периода от 01.01.2021 до 31.12.2021 г. се изпълнява операция „Предоставяне на индивидуални пакети хранителни продукти – 2017-2019“ и „Предоставяне на индивидуални пакети хранителни продукти – 2020“.

2.1. Напредък по Операция тип 2 „Предоставяне на индивидуални пакети хранителни продукти 2017-2019“.

С избраната партньорска организация Сдружение „Български червен кръст“ е сключен договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ на стойност **5 004 606,18** лева. По силата на сключения договор, Партньорската организация раздава хранителните

продукти, които се закупуват по Операция тип 1 „Закупуване на хранителни продукти - 2017-2019“.

Раздаването на закупените хранителни продукти по поръчка за 2019 г. на основната целева група е реализирано в края на 2020 г.

През периода 18.01.2021 г. - 15.02.2021 г., неразпределените и нераздадени хранителни продукти от основната целева група, с общо тегло 137,93 тона, бяха предоставени под формата на 5 846 пакета, с които бяха подкрепени 9 089 лица и членове на техните семейства от допълнителната целева група.

2.2 Напредък по Операция тип 2 „Предоставяне на индивидуални пакети хранителни продукти - 2020“.

На 23.10.2020 г. бе обявена процедура за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ чрез подбор с определен краен срок за кандидатстване 23.11.2020 г. по операция тип 2: BG05FMOP001-2.004 „Предоставяне на индивидуални пакети хранителни продукти 2020“. В рамките на срока постъпи едно проектно предложение от Сдружение „Български червен кръст“. На 15.12.2020 г. е сключен договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ в размер на 1 550 000 лв. със Сдружение „Български червен кръст“ за раздаване на пакетите с хранителни продукти, които следва да бъдат закупени по операция тип 1 „Закупуване на хранителни продукти - 2020“.

През 2021 г. са доставени всички договорени 15 хранителни продукта в складовете на партньорската организация - БЧК - фасул зелен стерилизиран, стерилизиран гювеч, спагети, месни консерви – говежди кюфтета в бял сос, рибна консерва – херинга в домати сос, захар, месни консерви – говеждо в собствен сос, месни консерви – пиле фрикасе, леща, домати белени стерилизирани, грах зелен стерилизиран, стерилизирана лютеница, стерилизиран зрял фасул, конфитюр едноплодов и брашно. Регионалните дирекции за социално подпомагане изготвиха и предоставиха на областните съвети на БЧК списъци на правоимащите лица за подпомагане по програмата. От доставените 15 хранителни продукта, с общо тегло близо 5 500 тона, бяха раздадени на основната целева група около 5 200 тона в периода 20.09.2021 г. до 19.11.2021 година. Продуктите бяха групирани в два вида пакети, съдържащи всички видове от закупените хранителните продукти, но с различни количества за някои от тях. За тричленните и по-големи семейства е предвиден пакет от около 28 кг. храни общо, а едночленните и двучленни семейства от близо 18 кг. Съгласно представената на 29.11.2021 г. официална информация от партньорската организация БЧК в рамките на кампанията са подпомогнати над 459 000 крайни получатели от основната целева група, в това число и членове на техните семейства.

Към края на 2021 г., продължи предоставянето на нераздадените близо 290 тона продукти на идентифицираните от териториалните структури на АСП, представители на

допълнителната целева група. Кампанията стартира от 20.12.2021 г. като бе планирано да се раздадат около 10 300 пакети до края на м. януари 2022 г. Пакетите са приблизително 28 кг. и съдържат различни по видове хранителни продукти за различните региони в зависимост от наличните остатъчни количества.

По операцията са подкрепени около **481 600 лица** и членове на техните семейства с близо **5500 т храни** за **13,4 млн. лв.**

През 2021 г. са извършени 65 бр. планирани и 1 извънредна проверки на място от експерти на УО, в пунктовете за раздаване на хранителни продукти. При проверките е констатирано, че дейностите съответстват на изпълнението.

ОПЕРАЦИЯ ТИП 3 – „ОСИГУРЯВАНЕ НА ТОПЪЛ ОБЯД“

Приключилото към 30.04.2020 г. изпълнение на договорите по операция „Осигуряване на топъл обяд 2016-2020“. и успоредно с това предоставяните съпътстващи мерки за оказване на допълнителна подкрепа отчете значителен ръст на обхванатите лица, като доказва необходимостта от индивидуална подкрепа.

Напредък по Операция 3.1 „Топъл обяд в условията на пандемията от COVID – 19“

Непрекъснато разрастващата се пандемия от COVID-19 наложи да се направи задълбочен анализ на ситуацията в страната, на фона на нарастващата бедност сред най-уязвимите групи лица и семейства. Заключениета в резултат на този анализ станаха основание България да предложи отпуснатите допълнително средства за Фонда за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица по механизма REACT-EU да бъдат насочени за задоволяване именно на най-неотложната потребност от храна чрез осигуряване на топъл обяд. Във все по-обострящата се епидемиологична обстановка, предоставянето на топъл обяд се доказва като една от най-значимите форми на подпомагане, тъй като чрез нея, от една страна, най-бедните и уязвими групи от населението продължават да получават храна, а от друга – когато това се налага от наложените противоепидемични мерки на национално ниво – тази храна достига до крайните получатели, като се предоставя в домашни условия. За навременното осигуряване на тази дейност и своевременно насочване на ресурса се използват установените процедури и създадените партньорства с общините по операция „Осигуряване на топъл обяд“ по оперативната програма, която се реализираше до 30.04.2020 г. и в последствие беше продължена чрез Целева програма „Топъл обяд у дома в условията на извънредна ситуация 2020“, финансирана от националния бюджет, за справяне с последиците от възникналата епидемична обстановка от COVID-19.

Отворената на 30.11.2020г. от УО процедура „3.1 - Топъл обяд в условия на пандемията от COVID-19“ имаше два срока за кандидатстване, в които общините и районите подаваха заявления за финансиране: до 31.12.2020 г. и до 05.02.2021 година.

Допустимите целеви групи са хора без доходи или с доходи под линията на бедност, които са в невъзможност да осигурят основните си жизнени потребности, нямат близки, които да им окажат подкрепа, рискът от заразяване или от неблагоприятно протичане на инфекцията за тях е по-висок.

До определения краен срок 05.02.2021 г., са подадени **216** проектни предложения. Сключени са 215 договора за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ. С различна продължителност на договорите общини и райони на общини предоставяха топъл обяд от 01.01.2021 до 10.12.2021 г. Подкрепа са получили **72 742** лица. Към 10.12.2021 г. топъл обяд предоставяха **193** общини и райони на **54 269** потребители, а договорите на 22 общини приключиха.

С Решение на МС № 850 от 07.12.2021 г. се определиха допълнителни **25 425 790 лв.** по Механизма REACT-EU за 2022 г., с което се даде възможност предоставянето на топъл обяд да бъде удължено до 30.06.2022 г. **189 общини и райони на общини** подадоха искане за удължаване на дейностите, които предоставят топъл обяд на **53 014 потребители**.

Успоредно с предоставянето на топъл обяд на потребителите се оказваше подкрепа и чрез предоставянето на съпътстващи мерки. Отчита се значителен ръст на обхванатите лица, разширен обхват и многообразие на реално изпълняваните съпътстващи мерки, фокусирани върху специфичните потребности, както на конкретните целеви групи, така и на индивидуалната необходимост от подкрепа. На потребителите са предоставени общо **260 543** бр. съпътстващи мерки и при **9 289** от тях е установен краен резултат. Броят на предоставените съпътстващи мерки е по-голям от общия брой потребители на услугата, тъй като за голяма част от потребителите се е наложило предоставяне на повече от една съпътстваща мярка.

През **2021** г. са извършени общо **214** планирани проверки „на място“, при които не са констатирани съществени пропуски и негативни констатации със системен характер. През годината са осъществени и **9** извънредни проверки „на място“, във връзка с възникнали обстоятелства изискващи осъществяване на допълнителен контрол от страна на УО на ОПХ ФЕПНЛ.

ОПЕРАЦИЯ ТИП 4 – „ТЕХНИЧЕСКА ПОМОЩ“

Операция тип 4 „Техническа помощ“ се реализира посредством процедура за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ (БФП) чрез бюджетни линии. Бенефициент е АСП (Централна администрация) чрез отдел „Техническа помощ“ в дирекция „Международно

сътрудничество, програми и европейска интеграция" (МСПЕИ). Общата финансова рамка на Операцията за целия програмен период е **12 058 874,00 лв.** за дейности, свързани с осигуряване осведоменост на целевите групи, бенефициенти и партньорските организации; осъществяване на контрол на качеството и безопасността на предоставяните хранителни продукти; анализи, проучвания и оценки относно удовлетвореността на целевата група от предоставяните хранителни продукти и услуги; мониторинг и контрол на изпълнението на Оперативната програма и дейности, обезпечаващи добро управление.

От стартиране на операцията до края на 2021 г. са утвърдени общо **4** финансови плана, като два от тях са приключили. Общата стойност на **предоставената** безвъзмездна финансова помощ **към 31.12.2021 г.** е в размер на **13 926 612,79** лева. Общият размер на **верифицираните средства до 31.12.2021 г.** е **13 108 160,41** лева.

Приоритет № 5.3.: Стартиране на ефективно насочване на средствата от Европейския социален фонд + за периода 2021-2027 г. за справяне с материалните лишения на най-нуждаещите се лица.

С цел да бъде осигурена приемственост и да бъдат разширени мерките за подкрепа със средствата от Европейския национален фонд + през следващия програмен период, с Решение № 712 от 06.10.2020 г., Министерски съвет възложи функциите на Управляващ орган на Програма за храни и основно материално подпомагане 2021-2027 г. на Дирекция „Международно сътрудничество, програми и европейска интеграция“.

Със заповед на Министъра на труда и социалната политика бе създадена Тематична работна група (ТРГ) за разработване на Програма Развитие на човешките ресурси и Програма за храни и основно материално подпомагане за програмния период 2021-2027 година. В периода на разработване на програмите са проведени осем заседания, на които се обсъдиха и приеха дейностите по програмите, които да се изпълняват през следващите седем години.

Провеждат се неформални преговори с националния одитен орган ИА „ОСЕС“, както и с Европейската комисия на заложените в програмата мерки и дейности. След приключване на формалния преговорен процес Програмата ще бъде изпратена през информационната система SFC2021, чрез която се очаква тя да бъде одобрена официално от Европейската комисия.

Поради комплексни причини, както на европейско, така и на национално ниво, правната рамка за управление на европейски средства при споделено управление все още не е финализирана. Това поставя в риск своевременното стартиране на мерките, предвидени в програмата. Въпреки това, Управляващият орган предприе действия, с цел да извърши необходимата предварителна подготовка, която да даде възможност непосредствено след одобрение на програмата и приемане на националната законодателна рамка да стартират процедурите за реализиране на предвиденото подпомагане.

В програмния период 2021 – 2027 г. страната ще получи финансиране в размер на **411 702 215,00 млн. лв.** за материална подкрепа на най-уязвимите групи, живеещи в бедност и дълбока социална изолация. Договорените средства са значително повече и с тях подкрепата ще бъде разширена значително. Разработени са четири приоритета за справяне с основните материални лишения, а именно:

▪ **Подпомагане с хранителни продукти и с пакети хигиенни материали.**

Помощта ще бъде насочвана към лица, семейства и домакинства, които са обект на социално подпомагане, както и към лица, които имат отказ от социално подпомагане, доходът им не надвишава линията на бедност, определена за страната и за тях органите по социално подпомагане са установили висок риск от бедност и социално изключване. Очаква се годишно да бъдат раздавани повече от 350 000 пакета с храни и толкова с хигиенни материали.

▪ **Осигуряване на топъл обяд.**

Като една от мерките, придобили широка подкрепа сред обществеността, топъл обяд се предвижда да обхване повече от 50 000 нуждаещи се лица.

▪ **Пакети за новородени деца от бедни семейства.**

Предвидено е в рамките на този приоритет да попадат новородени деца от бедни семейства, които са обект на социално подпомагане, както и семейства, при които е установен риск от изоставяне на децата, майки, жертви на насилие и др. По програмата ще бъдат подкрепени семействата на 10 000 новородени деца;

▪ **Детска кухня.**

Подкрепата ще бъде насочена към деца от 10 месеца до тригодишна възраст от семейства, обект на социално подпомагане, с оглед насърчаване на рационален и здравословен хранителен режим. Фокусът ще бъде поставен върху децата от домакинства с ниски доходи, децата с увреждания, децата, които са лишени от родителски грижи, децата, които живеят в лоши жилищни условия, деца в риск от изоставяне и др. Програмата ще осигури здравословна храна на повече от 10 000 деца.

Паралелно с материалната помощ хората ще получават и съпътстваща подкрепа, която ще им помогне да преодолеят в дългосрочен план социалната изолация и бедността, в която живеят. Съпътстващите мерки ще бъдат допълнени с насочване към мерки и дейности за заетост и обучения, финансирани от ЕСФ+.

През 2021 г. Управляващият орган проведе широки консултации с институции, сдружения и неправителствени организации, за да бъде определено съдържанието на пакетите с хранителни продукти, пакетите с хигиенни материали и пакетите за новородени деца.

С цел разработване на ред и условия за определяне на групите в риск от бедност, които ще попадат в кръга на подпомаганите от Програмата за храни и основно материално подпомагане 2021-2027 г. лица, беше сформирана Тематична работна група. Разработената Наредба № РД-06-53 от 17.09.2021 г. за реда и условията за определяне на целевите групи и насочване на помощта по Програма за храни и основно материално подпомагане 2021-2027, съфинансирана от Европейски социален фонд плюс, беше утвърдена от министъра на труда и социалната политика и публикувана в Държавен вестник бр.81 от 28.09.2021 г.

Стратегическа цел № 6: Да се създадат условия за повишаване ефективността и качеството на работа в АСП, в интерес на обществото, при спазване на принципите на чл. 2 от Закона за администрацията.

Приоритет № 6.1.:

- *Да се осигури реализирането на основните права на гражданите, в съответствие с българското и европейското законодателство, чрез поддържане на своевременно и ефективно административно обслужване;*
- *Създаване на условия за ефективно управление на административното обслужване, гарантиращо реализация на основните права на гражданите, формулирани в българското и европейското законодателство.*

През **2021** г. в Централната администрация на АСП са обработени общо **65 848 документа**, като:

▪ Входящи документи, постъпили за завеждане в деловодната система за документооборот и насочване към съответния ръководител – **25 241**, в т.ч.: **3 989** молби, сигнали и предложения на граждани; **2 633** формуляра по Регламент 883/2004 и **18 619** писма от различни правителствени и неправителствени организации, физически и юридически лица, институции;

▪ Изходящи документи - регистрирани в деловодната система, окомплектовани и изпратени до съответния кореспондент, общо **18 271**;

▪ Вътрешни документи, включително и документи, обменяни между Централната администрация и териториалните структури (изготвени в ЦУ, насочени и предоставени на съответния служител) – **22 336**.

ОБСЛУЖЕНИ КЛИЕНТИ ЧРЕЗ РАЗКРИТИТЕ КАНАЛИ ЗА ДОСТЪП ДО ИНФОРМАЦИЯ

През **2021** г. чрез разкритите канали за достъп до информации и консултации са потърсили съдействие общо **12 482** лица, в т.ч.:

- обслужени клиенти в Центъра за административно обслужване на АСП – **1 891**;

- физически и юридически лица, потърсили съдействие чрез „Гореща телефонна линия“ – **6 779**;

- обслужени клиенти чрез електронната поща на АСП – **1 834**;

- постъпили заявления за предоставяне на консултация или предоставяне на услуги чрез лицензиран пощенски оператор – **1 978**

ОКАЗВАНЕ НА МЕТОДИЧЕСКА ПОМОЩ И КОНТРОЛ НА ТЕРИТОРИАЛНИТЕ ПОДЕЛЕНИЯ НА АСП, ОТНОСНО АДМИНИСТРАТИВНОТО ОБСЛУЖВАНЕ И СИСТЕМАТА ЗА ДОКУМЕНТООБОРОТ

През **2021** г. е оказана методическа помощ и е осъществен контрол на териториалните поделения на АСП, по отношение на:

- Оказване съдействие и методическа помощ, свързани с работата на интегрирана информационна система за документооборот;

- Оказване на съдействие и администриране на интегрираната информационна система за документооборот;

- Възлагане, приемане и изпълнение на договора, с предмет универсални и неуниверсални пощенски услуги и куриерски услуги;

- Оказване на методическа помощ във връзка с прилагане на комплексно административно обслужване.

ДЕЙНОСТИ, СВЪРЗАНИ С АРХИВНАТА ДЕЙНОСТ ЗА 2020 г.

Във връзка с дейностите по архивирането и съхранението на документите на АСП са изготвени описи на документите на структурните звена за предаване в учредения архив.

Оказана е методическа помощ по прилагане на Закона за Националния архивен фонд на териториалните поделения на АСП.

Утвърдени са нови Вътрешни правила за архивната дейност в АСП.

Приоритет № 6.2.:

- *Да се гарантират условия за развитие на административния капацитет на АСП;*
- *Подобряване ефективността по управление и развитие на човешките ресурси на основата на ефективен подбор, оценка, стимулиране и обучение на персонала.*

Дирекция „Човешки ресурси и връзки с обществеността“ е част от общата администрация на АСП, изпълняваща функции и дейности по управление на човешките ресурси за създаване на условия за повишаване ефективността и качеството на работа.

Осъществява дейности в рамките на своята компетентност, регламентирани в чл. 10 от Устройствения правилник на АСП.

Отдел „Управление на човешките ресурси“ (УЧР) организира работата си в съответствие със Закона за държавния служител, Кодекса на труда и всички нормативни актове, уреждащи въпроси, свързани с управлението на човешките ресурси.

Служителите в отдела изпълняват задачи, свързани с **подбора, назначаване, преназначаване и освобождаване на персонала**, образуването, воденето и съхраняването на служебните и трудови досиета. Изготвя се длъжностното и поименното разписание на администрацията. Отделът организира, разработва и актуализира длъжностните характеристики и участва при оценяването на изпълнението на служителите в администрацията на агенцията. През отчетния период стриктно са спазвани изискванията на: Вътрешните правила организацията и дейността на дирекция „Човешки ресурси и връзки с обществеността“ в АСП; Вътрешните правила за подбор по реда на чл.81а от Закона за държавния служител в АСП; Вътрешни правила за управление на човешките ресурси в АСП. Основната цел на тези правила е законосъобразното и справедливо прилагане на действащото трудово законодателство.

Важна задача на отдел УЧР е цялостната организация по провеждане на **конкурсите за държавни служители** - изготвяне на заповеди, обявяване на конкурси в специализиран сайт или портал за търсене на работа, на интернет страницата на АСП и вписване в интегрираната информационна система на държавната администрация, съгласно чл. 10а, ал. 2 от Закона за държавния служител; приемане и обработване на документите, изготвяне на протоколи, списъци на допуснатите и недопуснатите кандидати, както и уведомителни писма до лицата.

През 2021 г. са обявени 91 конкурса за незаети длъжности по служебно правоотношение.

На основание чл.22а от Закона за насърчаване на заетостта и чл.5 от Вътрешните правила за управление на човешките ресурси в АСП, утвърдени със заповед № РД01-1054/28.06.2021 г., от месец август 2021 г., свободните работни места по трудово правоотношение се обявяват за заемане чрез процедура по външен подбор на интернет страницата на АСП, в Агенция по заетостта чрез Дирекция „Бюро по труда“ и на информационното табло на съответната териториална структура. Подборът се извършва по документи и чрез събеседване по утвърдени критерии от процедурата.

Извършена е организация и провеждане на процедурата по **оценяването**, съгласно Наредбата за условията и реда за оценяване изпълнението на служителите в държавната администрация. С Наредбата са определени условията и редът за оценяване на служителите

за изпълнението на заеманите от тях длъжности, както и за повишаване в държавна служба на държавните служители. Основната цел на оценяването на служителите е оценяване приноса на отделния служител за изпълнението на целите на съответните административни звена и административна структура. През отчетният период е създадена организация и са предприети действия за провеждане в законоустановения срок на междинна и заключителна среща между оценяващият ръководител и оценяваният служител. За периодът на оценяване 01.01.2021 г. - 31.12.2021 г. общо 4 093 служители са получили годишна оценка на изпълнението на длъжността, от които 481 са получили оценка „изключително изпълнение“, 2 891 - „изпълнението надвишава изискванията“, 706 - „изпълнението напълно отговаря на изискванията“, 13 - „изпълнението отговаря не напълно на изискванията“, 2 - „неприемливо изпълнение“.

През 2021 г. четири пъти са изплащани допълнителни възнаграждения за постигнати резултати на служителите в съответствие с изискванията на Наредбата за заплатите на служителите в държавната администрация и Вътрешните правила за заплатите в АСП.

На основание ПМС № 312 от 30.09.2021 г. за одобряване на допълнителни разходи по бюджета на Министерството на труда и социалната политика за 2021 г., със заповеди на изпълнителния директор на АСП, през месеците октомври, ноември и декември 2021 г., са изплатени и допълнителни възнаграждения за работа в рискови условия и за овладяване на пандемията COVID-19.

След инициатива от преките ръководители, отдел „УЧР“ ежесечно обобщава и предоставя справка за служителите с изтекъл срок на изпитване и съобразно наличните финансови ресурси се увеличават индивидуалните основни месечни заплати на тези служители. Своевременно се актуализират заплатите и на служителките, които се завръщат след ползване на отпуск поради бременност и раждане.

Повишаването в държавна служба се осъществява чрез последователно **преминаване** в по-висок ранг или по-висока длъжност и е обвързано с оценката от изпълнението. През 2021 г. **349** държавни служители са повишени в ранг, като **38 от тях** са повишени предсрочно. Ранг е израз на професионалната квалификация на държавния служител като съвкупност от знания и умения, необходими за качественото изпълнение на длъжността.

През месец септември 2021 г. са *заявени* 55 работни места по Програмата „Старт на кариерата“, съгласно изискванията на Агенцията по заетостта, като процедурата по подбора и назначаването на кандидатите се реализира през 2022 година. От 2021 г. служителите по програмата се назначават за срок от 1 година.

Повишаване на капацитета на служителите, чрез обучения за развитие на специфични умения, знания и компетентности. Специализирани обучения и обучителни програми

Обучението на служителите е от изключително значение за осъществяването на служебните им задължения, за поддържане и повишаване на нивото на квалификацията им. Обучението има за цел усъвършенстване на знанията и уменията им и се осъществява чрез:

- участие в семинари, лекции, курсове и др.;
- самообучение.

Обучението създава възможности за усъвършенстване на индивидуалното изпълнение, за повишаване удовлетвореността от работата, за кариерното развитие и засилва мотивацията на служителите.

Отдел УЧР разработва основни насоки, проучва, анализира и обобщава потребностите от обучение, организира провеждането на обученията, осигурява условия за професионално и служебно развитие на персонала.

През 2021 г. в Центъра за развитие на човешките ресурси и регионални инициативи 112 служители са участвали в обучения на следните теми:

1. Добри практики в прилагане на холистичния, общностния и културосъобразния подход в работата с уязвими групи за ефективно социално включване;
2. Осигуряване на приемственост за подобряване обслужването на клиенти от уязвимите групи от публичната администрация;
3. Прилагане на принципите на корпоративната социална отговорност в развитието на публичната администрация;
4. Социална работа с приемни родители, кандидати за осиновители и осиновители. Насоки за подготовка на децата за осиновяване.;
5. Институционална рамка при работа по случаи на насилие над деца съгласно Координационния механизъм за взаимодействие при работа по случаи на насилие над деца, жертви или в риск от насилие и за взаимодействие при кризисна интервенция;
6. Социалното включване на лица, изтърпели и или изтърпяващи наказания в места за лишаване от свобода чрез възможностите на професионалното образование и обучение;

7. Специфика при работа с деца, жертви и/или свидетели на престъпления или пострадали от насилие. Превенция на агресивно поведение при подрастващите. Интегрирани междусекторни услуги.;
8. Социална работа с лица и семейства в риск. Специфика при работата с клиенти в мултиетническа среда- възможности и предизвикателства;
9. Методическа подкрепа и професионална групова супервизия на социални работници в процеса на тяхната работа с уязвими групи;
10. Работа с приемни родители и деца, настанени в приемни семейства-оценка и проучване на кандидати за приемни семейства, качество на приемната грижа;
11. Взаимодействие на институциите при социална интеграция чрез осигуряване на заетост на групи в неравностойно положение - обмен на опит и добри практики;
12. Психосоциални и здравни последици от стреса на работното място при обслужване на трудни клиенти. Подобряване на работната среда чрез управление на стреса.;
13. Социална работа по случай на родителско отчуждение - изготвяне на доклади по тези случаи и механизми за институционално взаимодействие и координация;
14. Социално-психологически и здравни подходи при работа с хора с увреждания.

През 2021 г. 195 служители са участвали в обучения, организирани от следните администрации или неправителствени организации на различни теми:

Сдружение „Институт за социални дейности и практики“:

„Резилианс превенция на насилието в училищните общности“;

„Апробиране на пакет от обучителни инструменти за развитие на компетенции за интерпрофесионално взаимодействие при работа с деца, жертви на насилие“;

Фондация "Асоциация Анимус" и Сдружение "ИСДП":

„Работа по случаи на деца жертви/свидетели на домашно насилие - идентифициране, интервенция и междуведомствено сътрудничество“

„Интегриран и мултидисциплинарен подход към деца, жертви или свидетели на домашно насилие, центриран към техните нужди и най-добър интерес“;

Сдружение „Еквилибриум 2017“:

„Приемната грижа като споделена грижа за дете - същност и специфика; В "обувките" на приемното дете и приемните родители; Критичните моменти при настаняванията в приемна грижа; Възможни критични моменти при настаняване/отглеждане на деца с увреждания от ДМСГД-Варна";

ДАЗД:

„Подобряване на междуинституционалната координация и превенция на насилието на деца“;

Сдружение "ИСДП" по Проект "БОДРОЗИ":

„Подобряване на взаимодействието на различните заинтересовани страни при работа с деца, жертви или свидетели на домашно насилие“;

Фондация „П.У.Л.С“: „Оценка на съществуващи политики и институционални практики в сферата на домашното насилие и насилието основно на пола“;

Фондация "ДА" по проект „Power Up“:

„Осигуряване на ефективна защита от насилие, основано на пола, на жени и момичета от ромски произход“;

„Овластяване и повишаване на квалификацията на жени-мигрантки за насърчаване на социалното и трудовото им приобщаване“;

РУО: „Методика за прилагане на инструмент за интегрирана оценка на потребностите и ресурсите на дете в риск-обучение на обучители“;

Международна организация по миграция:

„Закрила на правата на мигранти“

„Работа с уязвими лица“

Фондация "За нашите деца":

„Заедно за по-добра грижа за децата“

Фондация "Партньори – България":

„Заедно за повече равенство в Европа“

„Да погледнем заедно отвъд предразсъдъците“;

Сдружение "Център Динамика" - Център за развитие на устойчиви общности:

„Децата на първо място: Използването на мултидисциплинарен подход за разпознаване и работа с деца, преживели травма“

„Децата на първо място: За по-ефективни местни услуги, ориентирани към правата на децата-свидетели на насилие(Children First)“

На основание сключено Споразумение с № ФС01-0357/12.03.2021 г. между АСП и УНИЦЕФ по проект „Европейска гаранция за детето“, за периода октомври – декември 2021 г. обучители и супервайзъри от екипа на Ноу-Хау Центъра за алтернативни грижи за деца, Нов български университет, са предоставили подкрепа чрез индивидуални и групови супервизии за 43 специалисти от отделите „Закрила на детето“, включени в пилотния проект. 31 специалисти са преминали обучения, проведени в онлайн формат.

В Школата по публични финанси 9 служители са участвали в 16 обучения на следните теми:

1. COSO 2013 – Актуализирана рамка за вътрешен контрол в организациите от публичния сектор;
2. Вътрешният одитор и ИТ одита в държавната администрация;
3. Ефективен предварителен контрол в организациите от публичния сектор-добри практики;
4. Как да увеличим ползата от вътрешния одит в публичния сектор;
5. Контрол на качеството - инструмент за ефективен вътрешен одит в организациите от публичния сектор - добри практики;
6. Одит на изпълнението „Анализ на ефективността на организационната структура“;
7. Одитен ангажимент на етичния климат и организационната култура;
8. Практическо приложение на процесно ориентиран подход при оценка на риска във връзка с дейността на вътрешния одит;
9. Прилагане на законодателството по обществени поръчки.

В Института по публична администрация са обучени общо 154 служители по следните тематики:

1. Текстобработка (по ECDL) – базов;
2. Текстобработка (по ECDL) - за напреднали;
3. Електронни таблици (по ECDL) – базов;

4. Електронни таблици (по ECDL) - за напреднали;
5. Анализ и визуализация на бази данни – базов;
6. Анализ и визуализация на бази данни - за напреднали;
7. Информационна и медийна грамотност;
8. Разработване на интерактивни онлайн презентации с Prezi;
9. Защита на личните данни в дигитална среда;
10. Информационна и мрежова сигурност в подкрепа на реформите в публичната администрация;
11. Дигитална трансформация;
12. Електронно управление;
13. Оперативна съвместимост и информационна сигурност;
14. Електронен подпис и електронно подписани документи;
15. Подобряване на вътрешните процеси в администрацията чрез е-управление;
16. Работа с ИСУН 2020 – мониторинг и финансов контрол;
17. Прилагане на Закона за обществените поръчки;
18. Прогнозиране на потребностите и планиране на обществени поръчки;
19. Срочността в работата на администрацията;
20. Правна уредба на защитата на личните данни;
21. Достъп до обществена информация;
22. Отворени данни в управлението. Качество и въздействие на отворените данни;
23. Мерки срещу изпирането на пари;
24. Кодекс за поведение на служителите - функции и основни акценти;
25. Кодекс за поведение на служителите - функции и основни акценти;
26. Колаборативни иновации в управлението на администрацията;
27. Стратегии и политики за противодействие на рисковете в държавната администрация;
28. Интервюто като метод за оценяване при подбор на служители;
29. Добри практики и решения в УЧР;
30. Защита на личните данни в дигитална среда;
31. Планиране и организация на електронното административно обслужване;

32. Прилагане на Закона за обществени поръчки.

Законът за държавния служител поставя изискване за задължително обучение на: служителите, постъпили за първи път на държавна служба; служителите, назначени за първи път на ръководна длъжност; и задължително обучение на висшите държавни служители веднъж годишно. Това изискване е свързано със запознаване на новопостъпилите с нормативните документи, с принципите на организацията, структурата, основните функции и съвременните тенденции в развитието на администрацията.

Обученията за служебно развитие, съгласно чл. 356 от Закона за държавния служител, се провеждат в Института по публична администрация. През 2021 г. са обучени **28** новоназначени държавни служители.

Приоритет № 6.3.:

- *Да се осъществява вътрешен одит на всички структури, програми, дейности и процеси, в съответствие с чл. 13 от Закона за вътрешния одит в публичния сектор;*
- *Извършване на одитни ангажменти за увереност;*
- *Извършване на одитни ангажменти за консултиране.*

На база полученото разбиране за целите, приоритетите, дейността и нивото на контрол в Агенцията за социално подпомагане, през **2021** г. дирекция „Вътрешен одит“ (ДВО) си постави следните цели:

- Подпомагане на ръководството за постигане целите на агенцията чрез оценяване и подобряване на ефективността на процесите по управление на риска, контрол и управление;
- Предоставяне на независима и обективна оценка относно законосъобразност, ефективност и ефикасност на процесите, протичащи в АСП с фокус върху основните бизнес процеси.

През отчетната година, след актуализация на Годишния план за дейността на ДВО, са планирани **13 (тринадесет)** одитни ангажменти за даване на увереност (ОАУ), в т.ч. един за проследяване изпълнението на препоръките и **1 (един)** одитен ангажмент за консултиране.

Към 31.12.2021 г. са извършени **17 (седемнадесет)** одитни ангажмента в Агенция за социално подпомагане и териториалните ѝ структури, докладвани своевременно на изпълнителния директор, в т.ч. **16 (шестнадесет)** одитни ангажмента за даване на увереност, от които **3 (три)** преходни от 2020 г. в т.ч. **1 (един)** за проследяване изпълнение на дадените препоръки през 2019 г. и 2020 г. и **2 (два)** одитни ангажмента за увереност стартирали през 2020 г., и **1 (един)** одитен ангажмент за консултиране (ОАК).

Постигнати са желаните резултати за отстраняване на допуснатите слабости и недостатъци, в зависимост от риска, който носят за постигане целите на одитираните процеси.

Извършените одитни ангажменти са обобщени по предмет на одита, както следва:

1. Одитни ангажменти за даване на увереност, относно изпълнението на препоръките, дадени при извършените одитни ангажменти през 2019 г. и 2020 г. и относно проследяване изпълнението на препоръките, дадени при извършените одитни ангажменти през 2020 г. и 2021 г.

Целта на одитите беше да се установи:

- Предприети ли са коригиращи действия;
- Постигнати ли са желаните резултати;
- Ръководителят на одитираната структура поел ли е риска от непредприемане на коригиращи действия.

Обхват: В обхвата на одита са одобрените Планове за действие, ответните действия, сроковете и отговорните лица от дирекция „Информационни системи“ и ДСП – Сливен за 2019 г., както и действията по изпълнение на препоръките дадени през 2020 г., за които са изтекли сроковете за изпълнение - РДСП – Шумен и дирекциите от областта, РДСП – Габрово и дирекциите от областта и ДСП – Русе, в РДСП – Враца и ДСП от областта, РДСП – Хасково и ДСП от областта, РДСП- София област и ДСП от областта, финансовия контролор в АСП, РДСП – Велико Търново, РДСП – Русе, РДСП – Стара Загора, ДСП – Велико Търново, ДСП – Стара Загора, ДСП – Красно село, ДСП – Пловдив, ДСП – Оборище, ДСП – Лозенец, ДСП – Слатина, ДСП – Люлин, РДСП – Бургас и ДСП от областта, РДСП – София град, РДСП – Плевен и ДСП от областта и РДСП – Варна.

2. Одитни ангажменти за даване на увереност на процеса по прилагане на процедурата за възстановяване на недобросъвестно получени социални плащания.

Целта на одитите беше:

- да се установи размера на недобросъвестно получените социални плащания (вкл. неизползвани по предназначение целеви помощи за ПСПСМИ);
- да се оцени съответствието на предприетите действия за събиране на вземанията с нормативната уредба и вътрешните актове на АСП;
- да се оцени съответствието на извършените счетоводни операции за счетоводно отразяване на недобросъвестно получените социални плащания със счетоводното законодателство и вътрешните актове на АСП.

Обхват: Процеса по прилагане на процедурата за възстановяване на недобросъвестно получени социални плащания.

За да оценят одитираната дейност, одиторските екипи извършиха следните проверки:

- във връзка с установяване на размера на недобросъвестно получените социални плащания (вкл. неизползвани по предназначение целеви помощи за ПСПСМИ) проверка за съответствие между информацията предоставена от одитираните дирекции и тази в ИИС и ПП „Кonto - 66“;

- за съответствие на предприетите действия за събиране на вземанията с нормативната уредба и вътрешните актове на АСП;

- за съответствие на счетоводното отразяване в ПП „Кonto - 66“ с утвърдените вътрешни актове за счетоводната дейност в АСП.

Одитите са извършени в ДСП – Лозенец и ДСП – Слатина, и ДСП – Пазарджик и ДСП – Септември.

3. Одитни ангажменти за даване на увереност на процеса по отпускане, начисляване, изплащане и отчитане на социалните плащания и адекватността на прилаганите СФУК.

Целите на одитите беше да се извърши оценка:

- дали процесът по отпускане, начисляване и изплащане на социалните плащания, чрез ИИС, функционира в съответствие с приложимото законодателство;

- съответствието на счетоводното отразяване на одитирания процес в ПП „Кonto – 66“ с приложимото законодателство;

- адекватността и ефективността на СФУК, свързани с отчитането и контрола на бюджетните средства.

Обхвата на одитите включи процеса за управление и контрол на бюджетните средства при отпускане, начисляване и изплащане на социалните плащания и адекватността на прилаганите СФУК.

За да оценят одитираните дейности и процеси, отразени в ИИС на АСП и ПП „Кonto - 66“, одиторът извърши следните проверки:

- съответствие на начислените социални плащания в работни списъци, ведомости, Таблици 2 - 5 и рекапитулации за три месеца от одитирания период;

- на представителна нестатистическа извадка на досиета на подпомагани на различни основания лица, на хартиен носител и досиетата в ИИС на АСП за съответствие между тях;

- на спазването на Вътрешните правила за администрирането и осчетоводяването на семейни помощи в натура по реда на ЗСПД;

- възстановяването на неправомерно получените и/или неизползваните по предназначение социални плащания;

- съответствие на начислените и изплатените суми за социални плащания и счетоводното им отразяване в ПП „Кonto – 66“;

- дали начисляването и изплащането на помощите се извършва съгласно изискванията на действащото законодателство;

- на контролните дейности по СФУК в ДСП.

- Одитите обхванаха ДСП – Люлин, ДСП – Велико Търново и ДСП – Казанлък.

4. Одитен ангажимент за даване на увереност на процеса по амортизация на активите.

Целите на одитния ангажимент бяха да се извърши анализ на:

- процеса по амортизация на активите в РДСП и ДСП, за съответствие със законодателната и вътрешната нормативна уредба;

- счетоводното отразяване на одитирания процес в ПП „Кonto - 66“.

В обхвата на одита се включи законосъобразното извършване на амортизацията в одитираните дирекции, в съответствие с действащите нормативните актове и вътрешните правила.

За постигане на одитните цели, одиторът извърши проверка на амортизационните планове на амортизируемите дълготрайни нефинансови активи, за съответствие с Амортизационната политика на МТСП и ВРБ към министъра на труда и социалната политика, както следва:

- проверка на извлечените от модул „Дълготрайни активи“ на счетоводния софтуер „Кonto-66“, амортизационни планове на дълготрайните нефинансови активи за наличие на всички необходими реквизити, в съответствие с т. 8.1-8.3 от СС4- „Отчитане на амортизациите“;

- проверка на амортизационните планове за вярно заложили месечна, годишна амортизационна квота, процент амортизация, остатъчна стойност и остатъчен полезен срок на годност/остатъчен срок на годност, в съответствие с Приложение №1 към доклад изх. № 30-126530/29.12.2017 г./т. 3.2 от Амортизационната политика на МТСП и ВРБ към министъра на труда и социалната политика;

- проверка на своевременното ежемесечно начисляване на разходите за амортизация на ДНА;
- проверка на счетоводното отразяване на начислената амортизация в счетоводния софтуер „Кonto-66“;
- проверка на осчетоводяването на безвъзмездно прехвърлени амортизируеми активи от баланса на РДСП/ДСП.

Одитът е извършен в РДСП – Благоевград и ДСП – Благоевград.

5. Одитен ангажимент за увереност на процеса по осъществяване на предварителен контрол за законосъобразност в РДСП и ДСП от областта.

Целите на одитния ангажимент бяха анализ и оценка на ефективността на разпределението на конкретните задължения и отговорности по отношение на предварителния контрол за законосъобразност в отделните структури, дейности и процеси, в т.ч.:

- оценка за надеждността на извършвания предварителен контрол;
- оценка на разбирането сред служителите в РДСП, вкл. ДСП от областта за смисъла и ползата от предварителния контрол;
- оценка на процеса по създаване и прилагане на контролни дейности за разделяне на отговорностите по вземане на решение, изпълнение и осъществяване на контрол (чл. 7, ал. 1, т. 8 от ЗФУКПС);
- оценка на въведените и извършваните проверки за осъществяване на предварителен контрол за законосъобразност и тяхната адекватност и ефективност. Оценка на документирането на проверките за осъществения предварителен контрол;
- оценка на оперативната самостоятелност на лицето извършващо предварителен контрол за законосъобразност.

Обхвата на одита включи процеса по осъществяване на предварителен контрол за законосъобразност в РДСП, включително ДСП от областта.

Одитът е извършен в РДСП – Бургас и дирекциите от областта.

6. Одитен ангажимент за даване на увереност относно законосъобразността на процеса по планиране, възлагане и изпълнение на договорите за обществените поръчки.

Целта на одита беше да се оцени дали процесът по планиране, възлагане и изпълнение на договорите за обществените поръчки в РДСП, съответства със законодателната и вътрешната нормативна уредба.

Обхвата на одита включи проверки на документацията, касаеща планирането и провеждането на ОП, изпълнението на сключените договори и счетоводното отразяване на извършените доставки/услуги или строителство по договори и други документи, свързани с процедурите за възлагане на обществени поръчки по ЗОП.

Основните документи, обект на одитния ангажимент бяха проверени в досието на всяка от обществените поръчки в РДСП, в профила на купувача на сайта на АСП, в централизираната електронна платформа ЦАИС ЕОП и в Регистъра на обществените поръчки (РОП).

Одита се извърши в РДСП – София-град.

7. Одитен ангажимент за даване на увереност с предмет: „Съответствие на извършените инвентаризация, брак и преоценка на активите, със законодателната и вътрешно-нормативна уредба“ за 2020 г. в РДСП и Дирекциите в областта.

Цели на одитния ангажимент:

- съответствие на извършената инвентаризация, с утвърдената от министъра на труда и социална политика Процедура за извършване на инвентаризация в МТСП и ВРБ;
- съответствие на резултатите от извършената годишна инвентаризация на активите, пасивите и разчетите с контрагентите, с извършените счетоводни записвания в ПП „КОНТО-66“;
- бракуване на активите и отразяването на резултатите;
- достоверното представяне на имущественото състояние в годишния финансов отчет (ГФО).

Обхвата на одита включи процеса по провеждане, документиране и осчетоводяване на резултатите от годишната инвентаризация в РДСП и дирекциите в областта и достоверността на представеното в ГФО имуществено състояние.

За да оценят процесите и дейностите, свързани с извършването на годишната инвентаризация, вътрешните одитори извършиха:

- проверка издадена ли е заповед за провеждане на инвентаризация;
- проверка дали инвентаризацията е проведена в законовия срок;
- проверка за съответствие на извършената инвентаризация с Процедурата за извършване на инвентаризация – неразделна част от Актуализираната единна Счетоводната политика на МТСП и ВРБ, утвърдена със Заповед №РД01-161/01.03.2019 г. на министъра на труда и социалната политика и указанията, посочени в Заповед №РД01-2063/02.11.2020 г. на изпълнителния директор на АСП;

- детайлно тестване на изготвените документи от инвентаризацията;
- съпоставяне на наличните ваучери към 31.12.2020 г., съгласно Инвентаризационните описи и Интегрираната информационна система (ИИС);
- детайлни тестове – фактически проверки на съставените счетоводни статии и отразяването им във Финансовия отчет;

Одита се извърши в РДСП – Монтана и дирекциите от областта.

8. Одитен ангажимент за консултиране, обхващащ процеса на актуализиране на действащите писмени политики и процедури в съответствие с новите моменти в методологията по вътрешен контрол в ГДСП, Инспекторат, Дирекциите ФСДУС, МСПЕИ, ПОП, ЧРВО, ЗД, ААО, ИС, финансов контролор и служител по мрежова и информационна сигурност.

Целта на одита беше:

- да се оцени съответствието на действащите писмени политики и процедури в Агенцията за социално подпомагане, с актуалната към настоящия момента методология по вътрешен контрол, утвърдена със Заповед № ЗМФ 184/06.03.2020 г. на министъра на финансите;
- да се дадат конкретни предложения за подобряване/актуализиране на съществуващите или за разработване на нови документи, в съответствие с новите моменти в актуализираната методология по вътрешен контрол.

В обхвата на одита се включиха следните действия:

- прилагане на законодателството в областта на финансовото управление и контрол в Агенцията за социално подпомагане;
- преглед на действащи към момента на одита писмени политики и процедури (стратегии, наръчници, вътрешни правила, правила, процедури, политики, методически указания, инструкции и др.) за регламентиране на дейността на административните звена и отделни процеси в ЦУ на АСП;
- оценка за съответствие на действащите писмени политики и процедури с актуалната към настоящия момента методология по вътрешен контрол.

Одитът се извърши в ГДСП, Инспекторат, Дирекциите ФСДУС, МСПЕИ, ПОП, ЧРВО, ЗД, ААО, ИС, финансов контролор и служител по мрежова и информационна сигурност.

9. Одитен ангажимент за даване на увереност, с предмет: „Законосъобразност и отчетност на извършените разходи за командировки и съответствието им с приложимата нормативна уредба“.

Целта на одитния ангажимент бе да се извърши анализ и оценка на:

- адекватното прилагане на законовите разпоредби по отношение командироването на служителите;
- счетоводно отразяване на начислените и изплатени средства за командировки на служителите;
- адекватността и ефективността на контролните дейности.

В обхвата на одита се включва документацията, относно командироването на служителите от РДСП – Плевен и ДСП от областта за 2020 г.

Одита се извърши в РДСП – Плевен и дирекциите от областта.

10.Одитен ангажимент за увереност, относно осъществените от РДСП координиране, методическа помощ и контрол на дейността на Дирекциите „Социално подпомагане“ от областта.

Цели на одитния ангажимент:

- Оценка на осъществената организационно-методическа помощ и контрол върху дейността на Дирекциите „Социално подпомагане“;
- Оценка на извършените проверки и отговори по постъпили предложения, жалби, сигнали и молби;
- Оценка на изготвените доклади за дейността на РДСП.

В обхвата на одита се включи документацията по координация, методическа помощ и контрол, изготвените отговори на постъпили предложения, жалби и сигнали, както и доклади за отчитане на дейността на РДСП.

Одита се извърши в РДСП – Варна и дирекциите от областта.

11.Одитен ангажимент за даване на увереност на процеса по проучване и вписване в регистъра на осиновяващи на кандидатите за осиновители.

Цели на одитния ангажимент:

- Да се установи дали процеса по проучване на кандидати за осиновители, подали заявления съответства със законодателната и вътрешната нормативна уредба;
- Да се оцени съответствието на предприетите действия за вписване в регистъра на осиновителите с нормативната уредба и вътрешните актове на АСП;
- Проверка и оценка отразяването на одитирания процес в ИИСУД „Архимед“.

В обхвата на одита се включи:

- детайлна проверка на съдържанието на досието на всеки от кандидат-осиновителите, подали заявление в ДСП в периода на одита за вписване в регистъра на осиновяващи при условията на пълно осиновяване;
- проверка на съдържанието на електронните досиета в ИИС на кандидат-осиновители в ДСП;
- направените вписвания в Националния регистър на осиновяващи за пълно осиновяване;
- разпределянето на задачите и контрола на работата в отдел „Закрила на детето“;
- преглед на законовата нормативна уредба и вътрешни актове, приложима за регламентиране на процедурата.

Одитния ангажимент се извърши в ДСП – Красно село.

12.Одитен ангажимент за даване на увереност, относно законосъобразното използване на служебните автомобили.

Целите на одитния ангажимент бяха да се извърши анализ на:

- управлението и местодомуването на служебните автомобили;
- използването на служебните автомобили (кой ги ползва);
- съответствието на пътуванията на служителите с утвърдените графици;
- маршрута на автомобила, отразен в Пътната книжка, с информацията от GPS-системата и утвърдените графици.

Обхвата на одита беше законосъобразното използване на служебните автомобили, в съответствие с нормативните актове и вътрешните правила.

Одита се извърши в РДСП – Силистра и ДСП от областта.

13.Одитен ангажимент за даване на увереност на процеса по законосъобразността и счетоводното отразяване на извършените разходи за възнаграждения на служителите от РДСП и ДСП от областта.

Целите на одитния ангажимент е да се извърши анализ и оценка на:

- Адекватното прилагане на законовите разпоредби по отношение възнагражденията на служителите;
- Счетоводно отразяване на начислените и изплатени средства за възнаграждения на служителите, включително дължимите осигурителни вноски към тях;

- Адекватността и ефективността на контролните дейности.

Обхвата на одита включва документацията относно начисляването и изплащането на възнагражденията на служителите в РДСП – Сливен и ДСП от областта.

Одитния ангажимент се извърши в РДСП – Сливен и ДСП от областта.

ПРОСЛЕДЯВАНЕ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРЕПОРЪКИТЕ С ЦЕЛ ПОДОБРЯВАНЕ ПРОЦЕСИТЕ НА УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА И КОНТРОЛА

В резултат на осъществената одитна дейност през 2021 г. са дадени общо **102 (сто и два)** бр. препоръки, в т.ч. **1 (една)** при извършения ОАК, като всички бяха приети от ръководителите на одитираните структури.

Дирекция „Вътрешен одит“ извърши проследяване на изпълнението на дадените в **14 (четиринадесет)** одитни ангажимента **127 (сто двадесет и седем)** бр. препоръки, от които **7 (седем)** одитни ангажимента извършени през 2020 г. и **7 (седем)** одитни ангажимента през 2021 година, тъй като в тези структури са разполагали с необходимото време за предприемане на ответни действия и изпълнение на дадените препоръки. Изпълнени са **103 (сто и три)** броя препоръки, **19 (деветнадесет)** броя са частично изпълнени, **3 (три)** препоръки са в процес на изпълнение и **2 (две)** не са изпълнени.

При проследяване на изпълнението на дадените в **7 (седем)** одитни ангажимента, извършени през 2020 г., **74 (седемдесет и четири)** бр. препоръки, **52 (петдесет и два)** броя са изпълнени, 18 (осемнадесет) броя са частично изпълнени, **2 (два)** броя са процес на изпълнение и **2 (два)** броя препоръки са неизпълнени.

Предприемането на действия за отстраняване на констатирани пропуски и несъответствия в останалите 6 (шест), в т.ч. и ОАК одитни ангажимента ще бъде проследено през 2022 г.

ОСНОВНИ ИЗВОДИ ЗА ФУНКЦИОНИРАНЕТО НА СИСТЕМИТЕ ЗА ФИНАНСОВО УПРАВЛЕНИЕ И КОНТРОЛ

В РДСП/ДСП е създадена адекватна система за контрол върху дейностите, свързани с отчитането и контрола на бюджетните средства при начисляване и изплащане на социални плащания.

Адекватно са прилагани разписаните правила и процедури за функциониране на предварителния контрол в АСП.

Със Заповед № РД01-1043/24.06.2021 г. на изпълнителния директор на АСП е утвърден Наръчник на Агенцията за социално подпомагане по Закона за финансово управление и контрол в публичния сектор и е отменен действащия до тази дата Наръчник.

Утвърдено е и Методическо ръководство при осъществяване на предварителен контрол за законосъобразност преди вземане на решения/извършване на действия в АСП, в сила от същата дата, съгласно Заповед № РД01-1043/24.06.2021 г. на изпълнителния директор на АСП.

С писмо изх. № 30-121796/14.12.2021 г. е направено предложение пред Съвета по мониторинг за изменение на текстовете на чл. 34, ал. 2 от Наръчника на АСП по ЗФУКПС и в т. 1 „Същност и цели“, Основни положения, от Методическото ръководство при осъществяване на предварителен контрол за законосъобразност преди вземане на решение/извършване на действия в АСП, като при определяне на лицата, извършващи предварителния контрол да се отчита изискването на ЗФУКПС за разделянето на отговорностите по вземане на решение, изпълнение и осъществяване на контрол.

Финансовите контрольори (ОДЛОПК) в дирекциите (ДСП и РДСП) извършват предварителен контрол за законосъобразност и издават „Контролен лист за извършен предварителен контрол за законосъобразност“. В Регистрите, водени от ОДЛОПК са описани всички издадени контролни листи, видовете разходи, контрагент, дата на получаване на документите, дата на произнасяне, начин на произнасяне на финансовия контрольор, окончателно решение, прикачени документи и др. Всички издадени Контролни листи са с мнение за законосъобразност.

Изготвеният проект на документация, в т.ч. решение и обявление за обществените поръчки проведени чрез публично състезание и пряко договаряне е представен за съгласуване и процедурата е обявена след извършване на предварителен контрол за законосъобразност от ЦУ на АСП.

Предоставена е възможност на ОДЛОПК в РДСП и ДСП да могат самостоятелно да преценят своите действия, без ограничения в рамките на закона.

Системата на двойния подпис е задължителна процедура, при която поемането на всяко финансово задължение и извършването на всеки разход се осъществява след полагането на подписите на лицето, отговорно за счетоводните записвания – главен/старши счетоводител и лицето, оторизирано да извършва плащания от името на АСП.

Системата на двоен подпис се прилага при поемането на всяко финансово задължение или извършването на разход.

Действащият Съвет по мониторинг в Агенция за социално подпомагане осъществява цялостно и непрекъснато наблюдение върху действащите вътрешно-ведомствени актове.

Приоритет № 6.4.:

- *Да се гарантира законосъобразност на административните актове и процедури;*
- *Осигуряване на квалифицирана правна помощ - сключени договори за услуга, увеличаване щатния брой на юрисконсултите;*
- *Осигуряване на ефективна защита на интересите на АСП по съдебни и административни производства.*
- *Обезпечаване на своевременни и законосъобразни процеси по планиране, организиране и координация на всички дейности във връзка с планирането, подготовката и провеждането на процедури за възлагане на обществени поръчки за нуждите на АСП.*

През **2021** г. Дирекция „Правна и обществени поръчки“ (ДПОП) е осъществила многоаспектно правно осигуряване на дейността на АСП в рамките на функционалните си направления, регламентирани в чл. 10 от Устройствения правилник на Агенцията.

През **2021** г. Дирекция „Правна и обществени поръчки“:

- е изготвила повече от **1 725** становища по конкретни юридически казуси, касаещи дейността на АСП;

- участвала е в изготвянето на методически указания, чрез които е подпомогната дейността на териториалните структури на АСП, както и в редица работни групи и експертни екипи;

- изготвила е и/или е извършила юридическо съгласуване общо на **2401** броя индивидуални административни актове;

- е обезпечила и администрирала провеждането на **27** производства по ангажиране на дисциплинарната отговорност на служители от АСП (Централна администрация, РДСП и ДСП), съгласно Кодекса на труда и Закона за държавния служител, от които **23** дисциплинарни производства са завършили с налагане на дисциплинарно наказание (10 дисциплинарни наказания по КТ и 13 дисциплинарни наказания по ЗДСл) и **4** дисциплинарни производства са прекратени;

- осъществила е последващ контрол при оспорване по АПК на общо **3** индивидуални административни актове, като е изготвила **7** решения касаещи вписване/отказ за вписване в регистъра по осиновяване и **6** решения, касаещи отказ от вписване/заличаване в регистъра на приемни семейства;

▪ участвала е в **83** административни производства по Закона за достъп до обществена информация (ЗДОИ);

▪ обезпечила е изготвянето, сключването или съгласуването на общо на **595** броя договори на различни правни основания (договори по: ЗОП, ЗЗД, ЗДС, ЗОС и др.);

▪ обезпечила е методическа помощ и организиране на процесуалното представителство на АСП по различни видове съдебни дела, от които **61** новообразувани дела (по ЗОДОВ – 12, ЗДСл – 10, КТ – 4, ЗДОИ – 4, ЗЗдискр. – 5, ЗОП – 1 и останалите по АПК);

▪ обезпечила планирането, организирането, осъществяването на предварителен контрол за законосъобразност и провеждането на обществени поръчки по Закона за обществените поръчки (ЗОП) финансирани с бюджетни средства, от които **16** процедури по ЗОП, **19** броя възлагания чрез обява по чл. 20, ал. 3 от ЗОП и възлагания по реда по чл. 20, ал. 4 от ЗОП;

▪ обезпечила осъществяването на предварителен контрол за законосъобразност на **120** децентрализирани обществени поръчки, програмирани от териториални структури на АСП, и е осъществила предварителен контрол на **64** проекти на договори за безвъзмездно управление и стопанисване на недвижими имоти;

▪ обезпечила е коректното водене на Регистъра на договорите и Регистъра на обществените поръчки.

Приоритет № 6.5.:

- *Процесът на планиране, мониторинг, оценка и бюджетиране да е базиран на резултатите от дейността на АСП;*
- *Изготвяне на обективни отчети за изпълнение дейността на АСП и конструктивни анализи;*
- *Съставяне на обективен проектен формат на бюджета на АСП.*

За Агенцията за социално подпомагане със Закона за държавния бюджет за 2021 г. и коригираният бюджет към м. декември са утвърдени общо средства в размер 1 418 102 959 лева., от които капиталови разходи за придобиване на дълготрайни активи и основен ремонт в размер на 3 080 000 лева.

Към 31.12.2021 г. са направени администрирани разходи в размер на 1 284 560 333 лева по утвърдените програми, а общо направените разходи са в размер на 1 413 933 529 лева. По отчетни данни към 31.12.2021 г. за капиталови разходи за придобиване на дълготрайни активи и основен ремонт са отчетени 2 571 265 лева. През м. декември се извършиха довършителни ремонтни работи в ДСП, съгласно сключени договори с предмет извършване на строително-монтажни работи в адм. сгради ползвани от териториалните структури на АСП.

Дирекция "ФСДУС" е изготвила анализи на обектите на агенцията, изпълнявани по реда на капиталните вложения и е съставила поименните списъци на инвестиционната програма за капиталовите разходи на администрацията на агенцията за 2021 г. и отчет за 2020 г.

Осигурява поддръжката на собствеността на агенцията, организира извършването на текущи ремонти, поправка на инвентар и съоръжения.

Осигурява цялостното техническо обслужване на администрацията на агенцията с транспорт, регистрация на моторни превозни средства, застраховане, поддръжка и ремонт, годишни прегледи.

Поддържа регистъра на недвижимите имоти, предоставени за ползване на агенцията и регистъра на МПС собственост на агенцията. За 2021 година има сключени договори за наем и безвъзмездно управление на имоти ползвани от териториалните структури.

Осъществява материално-техническото обслужване на дейността на агенцията и на териториалните ѝ подразделения и е отговаря за съхраняването, стопанисването и използването на стоково-материалните ценности.

Организира снабдяването и логистиката на дезинфектанти и лични предпазни средства на служителите на агенцията, както и периодична дезинфекция на териториалните структури с установени случай на Ковид-19.

Изготвени са над 60 технически задания, иницирала е докладни за провеждане на обществени поръчки относно материално – техническото снабдяване на агенцията.

Изготвени са справки и разчети за лимита във връзка с вземане на управленски решения за максимално ефективно насочване на бюджетните средства.

Оптимизирана и повишена е ефективността на социалните разходи до края на 2021 година.

Управлява бюджетния процес чрез изготвяне на периодични (тримесечни) анализи с натурални и стойностни показатели по видове помощи и закони. Текущо през годината са изготвени анализи за очакваното изпълнение на бюджета по елементи от ЕБК и в програмен формат на АСП.

Участва в управлението на бюджетния процес на делегираните от държавата дейности по отношение на дългосрочното и краткосрочно планиране на натуралните и стойностни показатели в системата на социалните услуги, чрез навременно предоставяне на необходимата информация на МТСП и МФ в съответствие с разпоредбите на решенията на МС за бюджетната процедура, като е дала над 80 бр. становища по финансовата обезпеченост

при откриване, промяна на вида и/или промяна на капацитета и закриване на социални услуги, когато са делегирани от държавата дейности.

В изпълнение на горното са изготвени справки и разчети за необходимото нарастване на единните стандарти във връзка с нарастване на разходите за минимална работна заплата и индекса на нарастване на другите разходи, бюджет за 2021 г. и прогноза 2022-2024 година.

Организира финансирането на общините по предоставяне на лична помощ в съответствие с установеното в ЗЛП. Осъществява мониторинг и контрол по разходване на средствата, отпуснати за включване в механизма лична помощ.

Организира финансирането на общините във връзка с ПМС № 306/09.11.2020 г., направени промени в Правилника за прилагане на Закона за закрила на детето и съгласно чл. 50, ал. 4 от него, средствата за деца, настанени за отглеждане в приемно семейство, които предоставя общината по сключен договор с приемното семейство, от началото на 2021 г. се осигуряват от държавния бюджет по програма „Подкрепа на децата и семействата“, съгласно сключено споразумение между изпълнителния директор на АСП и кмета на съответната община.

ИЗГОТВЕНИ АНАЛИЗИ, ИНФОРМАЦИИ, ПЛАНОВЕ И ПРОГНОЗИ, СВЪРЗАНИ С ДЕЙНОСТТА, ОСЪЩЕСТВЯВАНА ОТ АСП

През **2021** г. дейността беше насочена към изготвянето на обективни анализи, информации, планове и прогнози, отнасящи се до реализираните от териториалните подразделения мерки и задачи в изпълнение на политиките, свързани с дейностите по социално подпомагане, социалните услуги и закрила на детето, в т.ч. и от звената в Централната администрация.

В рамките на календарната година от отдел „Анализ, планиране и прогнозиране“ (АПП) при дирекция „Анализ и административно обслужване“ (ДАО) са изготвени следните **13 анализа**, отчитащи прилаганата от дирекциите практика по реализиране на дейностите в изпълнението на социалните политики и програми, както и ефекта от настъпили изменения в нормативната уредба.

▪ Въз основа на анализирани статистическите данни за социалното подпомагане, социалните услуги и дейностите по закрила на децата за предходната година, е изготвен **годишния Анализ на изпълнението на натуралните и стойностните показатели на политиките в областта на социалната закрила и равните възможности, социално включване и интеграцията на хора с увреждания за 2020 г.;**

▪ За конкретни периоди на 2021 г.: първо тримесечие, първо полугодие и към 30.09.2021 г., са изготвени 3-те анализа за текущото изпълнение на натуралните и стойностните показатели през годината;

▪ **4 тримесечни анализа за дейността на РДСП**, на база предоставени от регионалните дирекции отчети, които показват конкретни добри практики при изпълнението на социалните политики, в т.ч. динамика и наблюдавани тенденции - по области и обобщено за страната (за **IV-о тримесечие на 2020 г.**; за **I-о, II-о и III-о тримесечие на 2021 г.**). За отчитането на РДСП през 2021 г. е изготвен актуализиран макет;

▪ Анализ на изпълнението на Закона за личната помощ за периода 01.01-31.12.2020 г.;

▪ Анализ за изпълнението на Наредба № РД-07-5 от 16.05.2008 г. за условията и реда за отпускане на целевата помощ за отопление през отоплителен сезон 2020/21 г.;

▪ Сравнителен анализ по изпълнението на програмите за социално подпомагане за периода 2016-2020 г.;

- Анализ на развитието и динамиката на социалните услуги за пълнолетни лица, делегирани от държавата дейности за периода 2016 – 2020 г.;
- Анализ на дейностите и мерките, предприети от отделите „закрила на детето“ за периода 2016-2020 година.

Ежемесечно е осъществяван **мониторинг на отчетните данни** по социално подпомагане, семейните помощи за деца и дейностите по закрила на детето (чрез ИИС). **Обобщена информация** за натуралните и стойностните показатели се предоставя **на МТСП: ежеседмично** на министъра и ресорните зам.-министри; **ежемесечно** на Дирекция „Социално включване“ за ефективното изпълнение на възложените й функции.

Изготвя се и се предоставяна оперативна информация във връзка с пандемията от COVID-19: по механизма лична помощ; по прилагането на чл. 16 от ППЗСП – извънредно положение (еднократна помощ в максимален размер за работещите майки и бащи, които гледат децата си, ученици до 7-и клас, навършили 14-годишна възраст и в момента нямат възможност да получат други средства); по чл. 16б от ППЗСП (месечна помощ за родители на деца до 14-годишна възраст, които са изразходвали полагаемите им се отпуски поради пандемията); от месец юли – за отпускането на еднократна помощ за ученици, записани в 8-и клас – изплащана в два транша (чл. 12а от ЗМДВИПОРНСПП).

Ежедневно се събират и обобщават данни от социалните услуги в общността – специализирани институции за пълнолетни лица и услуги от резидентен тип за деца и за лица, във връзка с разпространението на COVID-19 в системата на социалните услуги, делегирана от държавата дейност (данни за персонал и потребители). Информацията е предоставяна на Агенция за качество на социалните услуги (АКСУ), на ръководството и отговорните дирекции в АСП.

От месец юли до края на годината се извърши **ежеседмичен мониторинг** и е изготвяна оперативна **информация** за страната по: отпусната еднократна помощ за ученици, записани в първи клас; отпусната целева помощ за отопление за новия отоплителен сезон. Информацията е предоставяна ежеседмично на ръководството на АСП, отдел „Връзки с обществеността“ и на отговорните дирекции в МТСП.

Всеки месец е актуализирана информацията за **функциониращите социални услуги**, делегирани от държавата дейности, публикувана на интернет страницата на АСП. **Ежемесечно** е актуализирана и информацията за **капацитет и заетост** в специализираните институции и социални услуги в общността – делегирана от държавата дейност, както и обобщената информация за специализираните институции и социалните услуги в общността (**по вид**). Ползватели на тези данни са Агенцията за качество на социалните услуги, специализираните дирекции в Централната администрация и териториалните структури на АСП.

На всеки три месеца е събирана и обобщавана: справка за лицата, идентифицирани като жертва на трафик; информация за броя на идентифицираните жертви на домашно насилие; информация за приемните семейства с и без настанени деца в тях към последна дата на отчетния период (по данни от РДСП); информация за лицата, настанени в специализирани институции и социални услуги от резидентен тип, поставени под ограничено или пълно запрещение.

Служителите от отдел АПП (5) са определени за **координатори** по организация и управление на проект „Приеми ме 2015“ за предоставяне на социалната услуга „приемна грижа“ - на национално ниво и за съответните общини партньори (общо 158 от 28-те области на страната).

През **2021** г., съгласно заповед на изпълнителния директор, трима служители от звеното имаха определени **отговорности** по прилагането на Закона за личната помощ - във връзка с предоставянето на социални услуги в домашна среда на лица, включени в механизма лична помощ (координиране, ежемесечен мониторинг на натуралните показатели и методическа помощ на ангажираните общини).

Служители от отдел АПП имат ежегодно участие в междуведомствени работни групи по планиране и отчитане на политиките по определени социални области, както и във ведомствени щабове/работни групи/дежурни екипи и др., съгласно заповеди на изпълнителния директор, в изпълнение на Устройствения правилник на агенцията.

През отчетната година са изготвени **информации, предложения и прогнози**, съдържащи аналитични данни за социалното подпомагане, социалните услуги и дейностите по закрила на детето – във връзка с конкретни преписки по искане на МТСП, в т.ч. УО на ОП

РЧР; МС, чрез МТСП; МФ, МФ - „Одит на средствата от ЕС“; НСИ; ДАЗД; АКСУ; НЗОК; други институции, НПО и медии. **Например:**

- Периодични прогнози за очакваното изпълнение на натуралните и стойностните показатели за 2021 г.;

- Бюджетната прогноза за периода 2022-2024 г. за бюджетната процедура за 2022 г. (предоставят се на МФ чрез МТСП);

- По бюджетна процедура за 2022 г. - прогнозни данни за НЗОК (прогноза за трансферите за здравно осигуряване на лицата, които се осигуряват за сметка на държавния бюджет), за периода 2022-2024 г.); актуализирана информация за лицата, които отговарят на условията за месечно и целево подпомагане; средносрочна бюджетна прогноза за периода 2022-2024 г., относно неосигурените лица, отговарящи на условията да получават месечни социални помощи и целеви за отопление, настанените в СИ, ЦВН, ПЗ, ЗЖ, НЖ, КЦ; за полагащите грижи за инвалиди над 50 на сто трайна намалена работоспособност (предоставят се на НЗОК);

- Презентации, опорни точки и други информации за ръководството на АСП за работни срещи относно приоритетните задачи пред агенцията за 2021 г. и по хода на тяхното изпълнението;

- Информация по индикатори за Национална програма за развитие на България 2030 и Национална стратегия за намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване;

- Изготвяне и обобщаване на документи по демографското развитие, от компетентността на АСП: Отчет за 2020 г. и План за 2021 г. за изпълнение на Актуализираната Национална стратегия за демографско развитие на населението в Р България (2012 – 2030 г.); участие в Междуведомствената работна група по демографските въпроси, доходи и жизнено равнище;

- Предоставяне на оперативна информация по социалното подпомагане, във връзка с извънредната епидемична обстановка, при поискване от МТСП и/или специализираните дирекции в АСП;

Всяка седмица се изготвя и представя в кабинета на министъра на труда и социалната политика оперативна информация, включваща: данни от ИИС за броя на подадените заявления по различните законови основания; информация от специализираните дирекции за участие в работни групи и други срещи в изпълнение на социалните политики, от дирекция МСПЕИ - по изпълнението на проекти/схеми, по които АСП е Управляващ орган или пряк бенефициент; оперативна информация за проект „Приеми ме 2015“.

Отдел АПП има ангажимент и изготвя информации и по конкретни питання от Пресцентъра на МТСП, във връзка с посещения в страната на политическия кабинет; за

участия в медии и др. от страна на министър, зам.-министри, изпълнителен директор на АСП; по преписки с питания от депутати.

Изготвена е Справка за **натовареността** на служителите през 2021 г. от отделите „Закрила на детето“ към дирекции „Социално подпомагане“.

Ежемесечно се обобщават **отчетите и работните програми на дирекциите** в Централната администрация, като обобщените документи (**по 12**), се публикуват на вътрешната интернет страница на АСП и се предоставят на МТСП.

В съответствие с утвърдената Система за управление на риска са изготвени **Отчет по управление на риска за 2020 г., План за управление на риска и План за управление на остатъчния риск – за 2021 година**. Извършен е периодичен **преглед на текущия** План за управление на риска и на остатъчния риск. Документите са публикувани на официалната интернет страницата на АСП.

В изпълнение на чл. 33а от Закона за администрацията са изготвени и публикувани на страницата на АСП **Отчет за изпълнение на Целите по чл. 33а от Закона за администрацията (за 2020 г.) и Цели по чл. 33а от Закона за администрацията (за 2021 г.)**.

Публикувани са и изготвените **Актуализиран Стратегически план на АСП за периода 2019-2021 г., Отчет за дейността на Агенцията за социално подпомагане за 2020 г., Отчет на Годишния оперативен план на АСП за 2020 г. и Годишен оперативен план на АСП за 2021 година**.

Приоритет № 6.6.:

- *Да се осигури ефективна координация между всички нива, чиито дейности, имат задължения по спазването на законодателството и финансовата дисциплина в АСП;*
- *Своевременното, точно и обективно отразяване на първичните документи в програмата за счетоводно отчитане, при пълно съответствие с законовите и методологическите указания, както и вътрешните правила на АСП.*
- *Координация на дейността по изготвяне и отчитане на касовото изпълнение за АСП – ежемесечни, тримесечни и годишни отчети.*
- *Координация на дейността по изготвяне и отчитане степента на изпълнение на утвърдените политики и програми по бюджета, по които АСП е отговорна институция.*
- *Засилване ролята на обратната връзка при възникването на различни казуси и проблеми, свързани с текущата работа и своевременното им отстраняване.*

Осъществява се ежемесечен контрол за правилното счетоводно отчитане на приходите и разходите по пълна бюджетна класификация по счетоводни сметки от Сметкоплана на

бюджетните предприятия и обобщава данните по счетоводните сметки – изготвени общи оборотните ведомости за представяне на първостепенния разпоредител с бюджет.

Осъществява се ежемесечен контрол за ефективното и законосъобразното изразходване на бюджетните и извънбюджетните средства по ОП РЧР при спазването на финансовата дисциплина.

На основание чл. 5, ал. 1, т. 6 от Устройствения правилник на Агенцията за социално подпомагане (АСП), Заповед № РД 01-161/01.03.2019 г. на министъра на труда и социалната политика за утвърждаване на изменение на Актуализираната счетоводна политика на администрацията на МТСП и ВРБ към министъра на труда и социалната политика. Счетоводната политика е разработена с изискванията на българското законодателство - Закона за счетоводството и Закона за публичните финанси, съобразена с методическите указания на министъра на финансите, издадени на основание чл. 164, ал. 1о т ЗПФ, съответно ДДС №14/2013 г. относно сметкоплана на бюджетните организации, ДДС №20/14.12.2004 г. за прилагане на Националните счетоводни стандарти от бюджетните предприятия, ДДС №1/2015 г., както и всички нормативни документи и указания, отнасящи се до дейността на бюджетните организации при спазване на основните принципи на счетоводството.

Всички указания на АСП във връзка с осчетоводените разходи с ЕБК са сведени до знанието на териториалните структури в съответствие с установения ред.

Предприети са необходимите мерки за отстраняване на констатираните от одитния екип пропуски, относно начина на комуникация с териториалните поделения на АСП.

Приоритет № 6.7:

- *Да се оптимизира процеса, свързан с осъществяването на специализиран контрол по законосъобразното прилагане на нормативните актове в областта на социалното подпомагане и социалните услуги.*

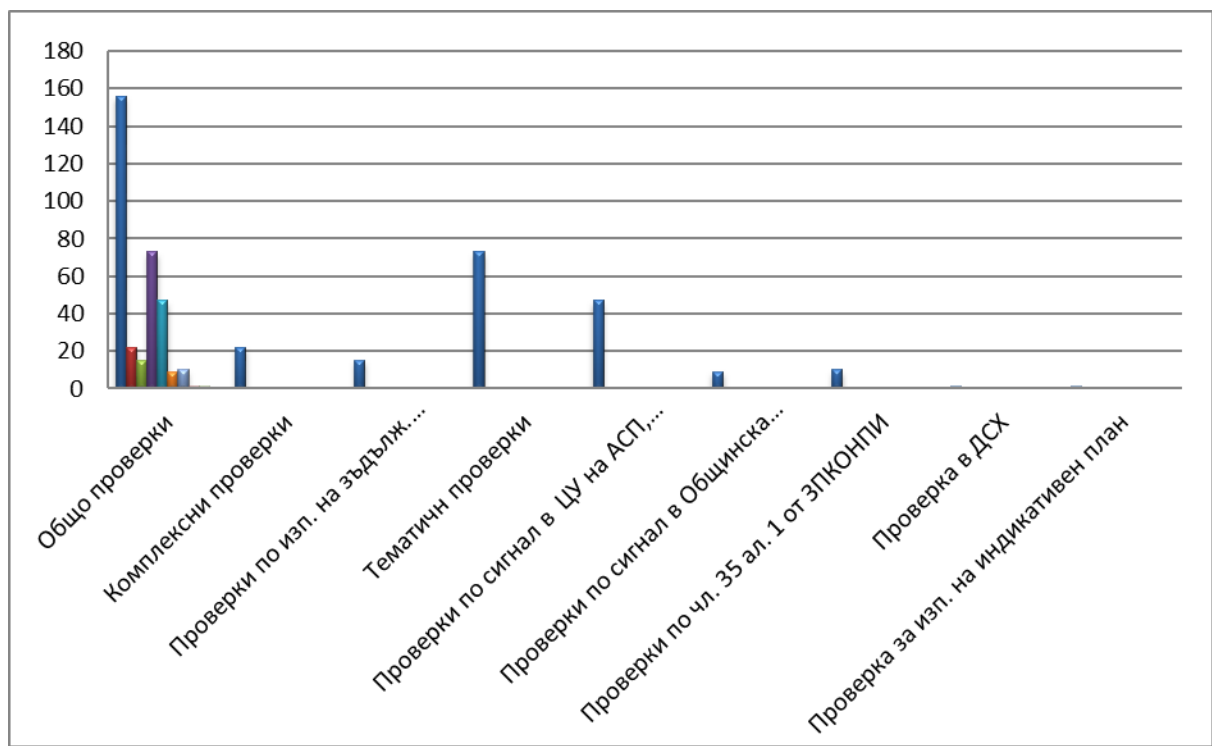
И през 2021 г. основните цели в дейността на Инспектората остават:

- Повишаване на ефективността и ефикасността, чрез прилагане на контролни механизми за спазване на нормативната уредба в областта на социалното подпомагане, потребностите на хората с увреждания и закрила на детето;
- Осъществяване на засилен контрол по превенция и противодействие на корупцията.

В Годишния план на Инспектората през 2021 г. е заложено извършването на **118** проверки, а са реализирани общо **178** проверки.

Разпределението на извършените проверки по видове е както следва:

- Комплексни проверки в териториални поделения на АСП – 22 бр.
- Проверки по изпълнение на задължителни предписания – 15 бр.
- Тематични проверки – 73 бр., по четири теми, в т.ч.:
 - Правомерното прилагане на Наредба № РД07-5/16.05.2008 г. за условията и реда за отпускане на целева помощ за отопление, в Дирекции „Социално подпомагане“ – 16 бр;
 - Проверка, относно реда и начина, по който се осъществява насочването за ползване на социални услуги от страна на дирекции „Социално подпомагане“, в дирекции „Социално подпомагане“ – 20 бр.;
 - Проверка по предоставянето на правото за ползване на социални услуги, лична помощ или друг вид подкрепа, съгласно индивидуалната оценка на потребностите по чл. 20 от Закона за хора с увреждания в дирекции „Социално подпомагане“ – 21 бр.
 - Проверка по прилагане на чл. 166 от Правилника за прилагане на закона за социално подпомагане, чл. 10а и чл. 106 от Закона за семейни помощи за деца в дирекции „Социално подпомагане“ – 16 бр.
- Проверки по сигнал – 52 бр.
- Проверка в Дирекция „Социално подпомагане“ във връзка с изпълнение на дейностите, заложи в Индикативния план за закриване на Дом за пълнолетни лица с психични разстройства (ДПЛПР) – 1 бр.
- Проверки в Централно управление на АСП – 15 бр.

В резултат на извършените проверки през 2021 г. са дадени общо 602 бр. задължителни предписания в териториалните поделения на АСП, 46 бр. предписания на Общинска администрация и 3 бр. препоръки на директора на Дирекция „Човешки ресурси и връзки с обществеността“ в ЦУ на АСП за отстраняване на допуснатите пропуски и нарушения. Предписанията са конструктивни и в пряка връзка с фактическите констатации и са насочени към рисковите зони в дейността на съответната структура, с цел предприемане на действия за подобряване на дейността.

През отчетния период са съставени четири акта за административно нарушение по ЗАНН на трима лични асистенти и един ползвател на лична помощ. Издадено е Наказателно постановление по реда на ЗАНН на един личен асистент.

Във връзка с констатирани нарушения, през 2021 г. са направени предложения за търсене на дисциплинарна отговорност по Закона за държавния служител и Кодекса на труда, за 17 бр. служители в териториалните поделения на АСП.

За отчитане на извършената работа от Инспектората са изготвени месечни отчети, които са предоставени на Ръководителя на Инспектората в Министерството на труда и социалната политика.

В изпълнение на Координационния механизъм между Министерство на труда и социалната политика и второстепенните разпоредители с бюджетни кредити за обмен на информация, относно подадени сигнали за корупция, са изготвени тримесечни отчети, които са предоставени на Изпълнителния директор на АСП,

Ръководителя на Инспектората на Министерство на труда и социалната политика, като са публикувани и на официалния сайт на АСП.

При извършените комплексни проверки в 22 Дирекции "Социално подпомагане" е констатирано, че в една е създадена отлична организация, в 4 много добра, в 9 добра, в 6 – необходимата организация във връзка със законосъобразното прилагане на нормативната уредба и на указанията, дадени от АСП, в областта на социалното подпомагане, хората с увреждания и дейностите по закрила на детето. В една от проверените дирекции не е създадена необходимата организация на работа. В една Дирекция, създадената организация на работа чрез административни заповеди издадени от директора на Дирекцията е неефективна, тъй като не е на лице последващ контрол върху работата на служителите по различните нормативни основания.

Резултатите от извършените проверки по изпълнение на задължителни предписания дадени при извършени проверки през 2021 г. показаха, че изпълнението на дадените предписания е 80,32 %. Не са изпълнени 10,76 % от дадените предписания, 6,64 % са изпълнени частично и за 1,83 % не може да се прецени изпълнението на дадените предписания, най-често поради направени промени в нормативната уредба. Във връзка с изпълнението на дадените предписания и констатираните пропуски в работата на служителите са дадени нови предписания и препоръки.

През 2021 г. се отчита почти двойно увеличение на постъпилите сигнали от граждани и институции, касаещи работата на ДСП, РДСП и общински администрации – от 33 през 2020 г., на 52 през 2021 г. Продължава и тенденцията, по-голямата част от сигналите да касаят деца в риск и действията на социалните работници, работещи с тях.

В резултат на извършените тематични проверки по прилагането на Наредба №РД-07-5/16.05.2008 г. за условията и реда за отпускане на целева помощ за отопление може да се направи извода, че служителите на проверените 16 дирекции „Социално подпомагане“ като цяло правилно прилагат нормативните разпоредби на Наредба №РД-07-5/16.05.2008 г. за условията и реда за отпускане на целева помощ за отопление и указанията на АСП, дадени в тази връзка.

При извършените 16 бр. тематични проверки по прилагане на чл. 166 от Правилника за прилагане на Закона за социално подпомагане, чл. 10а и чл. 10б (в сила от 01.01.2021 г.) от Закона за семейни помощи за деца в дирекции „Социално подпомагане“ е установено, че в проверените дирекции е създадена необходимата организация на работата в ОСЗ по приемане на заявления-декларации за помощи по чл.166 от ППЗСП, чл. 10а и 10б (в сила от 01.01.2021 г.) от ЗСПД и чл. 12а от ЗМДВИПОНСППЕ.

През второто и третото тримесечие на 2021 г. са направени общо 20 бр. тематични проверки по предоставяне на правото за ползване на социални услуги, лична помощ или друг

вид подкрепа, съгласно индивидуалната оценка на потребностите по чл. 20 от Закона за хора с увреждания в дирекции „Социално подпомагане“, в резултат на които може да се направи извода, че служителите на проверените дирекции като цяло правилно прилагат нормативните разпоредби на Закона за хората с увреждания.

Проверките на декларациите за несъвместимост по чл. 35, ал. 1, т. 1 от Закона за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобито имущество, подадени от 299 назначени служители в АСП за периода септември 2020 г. - септември 2021 г., показват, че данните от регистрите, проверени в Средата за междурегистров обмен „RegiX“ към Държавна агенция „Електронно управление“ и Агенция по вписванията - Търговски регистър съответстват на декларираните факти. За двеста деветдесет и осем от назначените служители липсва несъвместимост, в съответствие с изискванията на нормативните актове. За един е установено, че има несъвместимост със статута на служител в държавната администрация.

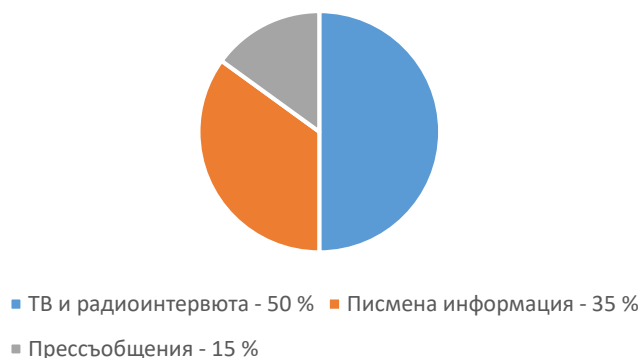
Декларациите са подадени в срока, посочен в §2, ал. 2 от Допълнителните разпоредби на ЗКОНПИ.

Приоритет № 6.8.:

- *Да се осигурят условия по осъществяване на дейности за информираност на обществото чрез медиите във връзка с изпълнението на държавната политика в областта на социалното подпомагане и социалните услуги, както и дейностите по закрила на детето;*
- *Осъществяване на дейности за информираност на обществото чрез медиите за изпълняваните от АСП политики през 2020 година.*

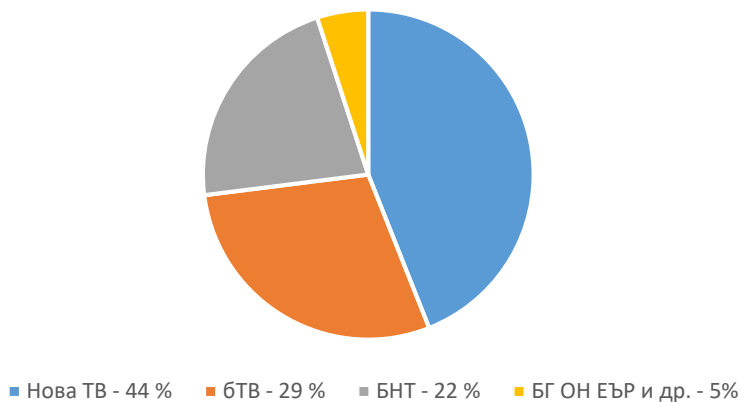
И през 2021 г. целта на дейностите за информираност чрез медиите за изпълняваните от АСП политики бе обществото да бъде запознато с резултатите от реализирането на приоритетите в областта на социалното подпомагане, социалните услуги и дейностите по закрила на детето. За постигане на целта през 2021 г. екипът на отдел „Връзки с обществеността“ реализира за различни медии общо 173 тематични участия, от които 87 интервюта на ръководители и експерти, 60 предоставени писмени информации и статистически справки, както и 26 прессъобщения по различни теми, публикувани на интернет страницата на АСП.

Информация по вид

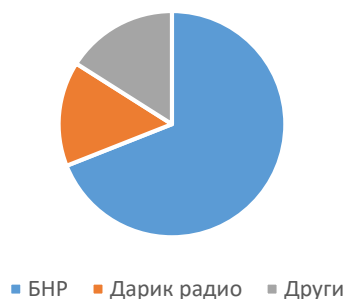

По-голямата част от предоставената информация и участията бяха предназначени за национални медии: Нова телевизия – 24 бр., 6ТВ – 16 бр., БНТ – 12 бр., БНР – 9 бр., Дарик радио – 2 бр., в. „Монитор“ - 12 бр., в. „24 часа“ – 8 бр., в. „Телеграф“ - 3 бр., в. „Марица“ - 5 бр. За други печатни и електронни издания: телевизия България Он Еър, в. „Дневник“, ТВ Плюс, телевизия Телемедия – Пазарджик, eTV - Хасково, ТВ Стара Загора, телевизия ТВН – Русе, радио 999, в. Трета възраст, zapadno.com, news.bg, flagman.bg, zdrave.net, investor.bg; агенция Франс прес и други информационни агенции и сайтове.

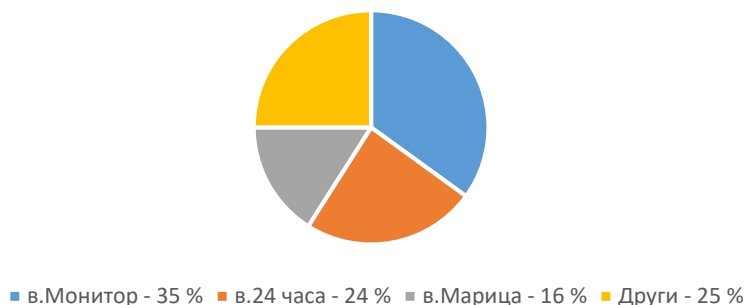
Участия за телевизии

Участия за радиа

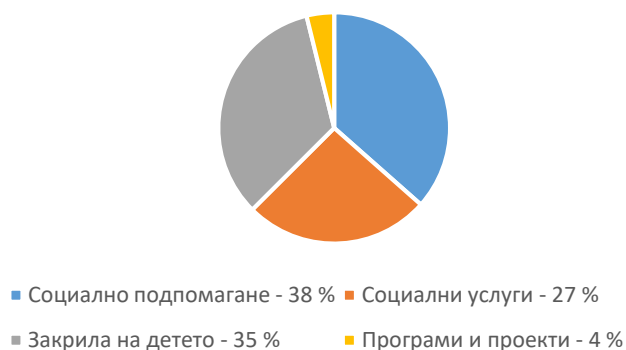

Писмена информация за медии

Преобладаващите теми в участията през годината са: целеви помощи за първокласници и осмокласници, помощи за работещи дистанционно поради извънредната епидемиологична обстановка родители на деца до 14-годишна възраст; казуси в домове за стари хора; казуси от дейността по закрила на детето и превенция на изоставянето на деца; осиновявания; предоставяне на еднократни помощи при бедствия и аварии; теми във връзка с личните асистенти; дейности и резултати по Оперативната програма за храни и др.

Медиен интерес по теми

През годината в менюто „Новини“ на официалната интернет страница на АСП са публикувани 26 прессъобщения. Ползваемостта им всеки път достига средно до отразяване в повече от 30 печатни и електронни медии и информационни сайтове и значително повече, когато става дума за информация като: динамика и крайни резултати от кампаниите за целево енергийно подпомагане и целева помощ за първокласници и осмокласници; новите помощи във връзка с извънредното положение и извънредната епидемиологична обстановка; развитието на приемната грижа и действията на службите по казуси от сферата на закрила на детето; дейности по деинституционализация и развитие на социалните услуги за пълнолетни лица и деца, предоставяни в общността; същностни промени в нормативната уредба; проекти, изпълнявани от АСП.

Основна дейност на звеното за връзки с обществеността е и непрекъснатият медиамониторинг на над 1000 източника, което позволява изготвянето и предоставянето на минимум два ежедневни бюлетина с публикации, касаещи дейността на АСП и нейните териториални структури. Освен ежедневна пълноценна представа за информационния поток, този ресурс позволява оперативна реакция при идентифициране и огласяване на проблеми, изискващи спешни действия или разяснения от страна на регионалните и териториалните структури на АСП.

Друго направление в дейността на отдел „Връзки с обществеността“ е обработването на заявления за достъп до обществена информация, постъпили по реда на Закона за достъп до обществена информация, както и организирането на предоставянето на исканата с тях информация. През 2021 г. по този ред в отдела са постъпили общо 83 заявления за достъп до обществена информация, като 20 от тях са постъпили на хартиен носител, а 63 - по електронен път. Издадени са 63 решения за достъп до обществена информация информация, 16 уведомителни писма и две препращания на заявленията по компетентност.

Преобладаващите теми в исканата информация се отнасят до: национална статистика за отпускане на медицински изделия и помощни средства; данни за предоставяне на помощи и изплатени средства по различните нормативни документи; предоставяне и развитие на социалните услуги; статистика относно дейности и мерки по закрила на детето.

Приоритет № 6.9.:

- *Подобряване на организацията и ефективността на работа по информационното обслужване.*

ИНТЕГРИРАНА ИНФОРМАЦИОННА СИСТЕМА ЗА СОЦИАЛНО ПОДПОМАГАНЕ

За реализиране на основните си функции и задачи Агенция за социално подпомагане използва Интегрирана информационна система на Агенцията за социално подпомагане (**ИИС на АСП**), включваща три функционално обособени модула:

- Модул (подсистема) – „Социално подпомагане“;
- Модул (подсистема) – „Социални услуги и социално включване“;
- Модул (подсистема) – „Закрила на детето“.

Изцяло се използват електронни входящи дневници с цел намаляване времето за обслужване на клиентите на АСП и въвеждане на принципа „За обслужване на едно гише“.

Голяма част от натуралните и финансови индикаторите, свързани с дейностите по социално подпомагане и закрила на детето се генерират на централно ниво чрез ИИС.

В края на 2019 г. е разработен и внедрен модул, обслужващ дейностите, свързани със Закона за лична помощ. Осигурен е защитен достъп на 293 общини за въвеждане на данни в информационната системата чрез КЕП.

С цел прилагане на електронното управление с АСП в Системата за сигурно електронно връчване (ССЕВ), са включени всички териториални структури на АСП – 28 РДСП и 147 ДСП.

За обработка на цялостната кореспонденция на АСП и териториалните структури се използва централизирана автоматизирана информационна система за документооборот **„Архимед“** (Archimed eProcess).

В края на м. март 2021 г. е доставен и инсталиран програмен продукт за човешки ресурси и работна заплата – HeRMes версия 6.0.46

В края на 2021 г. е внедрена в пълен обем централизирана, консолидирана инфраструктура - Активна Директория (АД) в Агенция за социално подпомагане. Направена е интеграция с други системи и услуги в ЦУ на АСП за работа с АД.

С цел гарантиране на безпроблемна и надеждна работа на информационните системи на агенцията, е сключен Договор № ФС01-1267 от 23.10.2020 г. с „БТК“ ЕАД и е изградена VPN комуникационна свързаност на АСП, осигуряваща симетрична връзка, обмен на данни - всеки с всеки, резервираност и Интернет за Централната администрация на АСП, 28 регионални дирекции за социално подпомагане, 147 дирекции „Социално подпомагане“, както и за 197 изнесени работни места (ИРМ).

- Осигурена VPN комуникационна свързаност за обмен на данни в реално време на Централната администрация на АСП със скорост 900 Mbps;

- Осигурена VPN комуникационна свързаност за обмен на данни в реално време на 17 точки със скорост 20 Mbps;

- Осигурена VPN комуникационна свързаност за обмен на данни в реално време на 68 точки със скорост 10 Mbps;

- Осигурена VPN комуникационна свързаност за обмен на данни в реално време на 97 точки със скорост 8 Mbps;

- Осигурена VPN комуникационна свързаност за обмен на данни в реално време на 64 точки със скорост 4 Mbps;

- Осигурена VPN комуникационна свързаност за обмен на данни в реално време на 126 точки със скорост 2 Mbps;

В края на 2021 г.

С цел подобряване комуникацията на АСП и териториалните поделения активно се поддържа и актуализира **вътрешна интернет страница** за служителите на териториалните поделения на АСП.

Подобряване на информационния обмен на данни в АСП и териториалните поделения

Осигурен е **Електронен обмен на данни** в областта на социалната сигурност по Регламент 883/2004 година. Инсталирана е мрежова система за регулиране на интернет трафика на потребителите и контрол на използваните от тях приложения.

Реализиран и осигурен **достъп** до Национална база данни „Население“ и Агенция по вписванията. Осигурен електронен обмен на данни между НАП, НОИ, МОН, Агенция по заетостта и Агенция за хора с увреждания - на база на подписани споразумения с държавните институции за предоставяне на информация по електронен път, свързана с дейността на АСП.

Създадена е организация по **предоставяне на ежемесечна информация** на териториалните дирекции:

- от НОИ персонални данни и информация за: размера на изплащаните обезщетения за безработица; размера на изплащаните парични обезщетения и помощи от ДОО; размера на изплатените пенсии; информация за лицата, които получават наследствена пенсия, както и пенсия за инвалидност.

- ГД ГРАО – персонални данни и информация за починалите лица през предходен месец.

- от МОН – персонални данни и информация за: записаните за съответната учебна година деца в подготвителни групи и ученици в паралелките на определен клас; допуснатите отсъствия без уважителни причини през съответния месец;

- от АЗ – персонални данни и информация за регистрираните безработни лица; работници и служители, на които са изплатени компенсации по реда на ПМС № 325/2020г., изм. и доп. с ПМС № 418 от 30.12.2020г., за определяне на условията и реда за изплащане на компенсации на работници и служители, осигурени в икономически дейности, за които са наложени от държавен орган временни ограничения за осъществяването им в периода на обявено извънредно положение или обявена извънредна епидемична обстановка на Министерския съвет.

Данните от външни бази данни автоматично се зареждат в ИИС с цел осигуряване на своевременна и актуална информация.

Създадената възможност за автоматично зареждане в ИИС на горецитираните данни и информации от външни бази данни осигуряват своевременна и актуална информация, необходима за определяне на правото на съответния вид подпомагане на нуждаещите се лица, намаляват административната тежест за кандидатстващите за подпомагане лица и не на последно място чувствително намаляват времето за електронното обработване на преписките.

Едновременно с това АСП предоставя информация на външни институции чрез ИИС, както следва:

- на НОИ – персонални данни и информация за постъпилите заявления-декларации за отпускане на месечна помощ по чл. 8е от ЗСПД; издадените заповеди за отпускане/отказ на месечна помощ по чл. 8е от ЗСПД; персонални данни и информация за лицата по чл. 13, ал. 3 от ЗЛП, на които през съответния месец е предоставена лична помощ;

- на АЗ – персонални данни и информация за лицата, получаващи месечни помощи по чл. 9 от ППЗСП; лицата, на които е отпусната месечна целева помощ на семейства с деца до 14-годишна възраст съгласно чл. 16б, ал. 1, т. 1 от Правилника за прилагане на Закона за социално подпомагане;

- на Агенция „Пътна инфраструктура“ (АПИ) - дневна заявка по образец от Наредбата № Н-19 от 2.12.2008 г. за условията и реда за освобождаване от заплащане на винетни такси при ползване на платената пътна мрежа на лица с 50 и над 50 на сто намалена работоспособност или вид и степен на увреждане и лица или семейства, отглеждащи деца с трайни увреждания до 18-годишна възраст и до завършване на средно образование, но не по-късно от 20-годишна възраст.

Към настоящия момент е реализирана и автоматична интеграция на ИИС със следните информационни системи:

- НБД „Население“ – относно персонални данни за настоящ адрес, данни за семейно положение, съпруг и деца;

- МВР - „Регистър на моторните превозни средства“ – информация и данни от големия талон на МПС.

- МТСП – Специализиран информационен модул за електронизиране на верификацията СИМЕВ.

Създадената възможност за автоматично визуализиране на данните и информацията от тези регистри при стартирана електронна обработка на входящите в ИИС заявления-декларации за съответния вид подпомагане елиминират риска от допускане на технически или неволни грешки при ръчното въвеждане на необходимите данни от страна на служителя, въвеждащ данните, както и значително намаляват времето за електронно обработване на преписката.

В изпълнение изискванията на Закона за електронното управление и подзаконовата нормативна уредба в АСП е реализирана техническа свързаност със средата за междурегистров обмен (RegiX). Със Заповеди на председателя на Държавна агенция „Електронно управление“ е разрешен достъп на Агенция до следните регистри в RegiX:

- Министерство на регионалното развитие и благоустройството:

Регистър - НБД "Население";

- Агенция по вписванията:

Имотен регистър, Търговски регистър, Регистър БУЛСТАТ;

- Агенция по заетостта:

Регистър на търсещите работа лица;

- Министерство на вътрешните работи:

Регистър на българските документи за самоличност;

- Министерство на образованието и науката:

Регистър на следните училища и детските градини, Регистър на всички действащи и прекъснали студенти и докторанти, Регистър на дипломи и свидетелства за завършено основно и средно образование и придобита степен на професионална квалификация;

- Министерство на правосъдието:

Регистър на разрешенията за извършване на дейност с нестопанска цел от чужденци в Република България, Централен регистър на юридическите лица с нестопанска цел за обществено полезна дейност, Регистър на производствата по несъстоятелност;

- Национална агенция за приходите:

Регистър на уведомленията за трудовите договори и уведомления за промяна на работодател, Регистър на задължените лица:

- Национален осигурителен институт:

Регистър на обезщетенията за болест, майчинство и безработица, Регистър на пенсионерите;

- Национален център за информация и документация:

Регистър на признатите дипломи за придобито висше образование в чужбина:

- НЕЛК:

Регистър „Единна информационна система на медицинската експертиза“

- МВР:

Регистър на моторните превозни средства.

Едновременно с това АСП е осигурила електронен достъп на редица институции, посочили правно основание за ползването на данни от справките, поддържани от АСП в средата за междурегистров обмен, както следва:

- Справка по ЕГН/ЛНЧ за отпуснати помощи по чл.9 от ППЗСП;
- Справка по ЕГН/ЛНЧ за отпуснати помощи за отопление Наредба РД07-5;
- Справка по ЕГН/ЛНЧ за издадени заповеди за ползване на социални услуги;
- Списък на получаваните помощи и социални услуги за лице с увреждане.

Поддържан е **актуален регистър** за издадените цифрови сертификати за УЕП, съгласно Наредбата за удостоверенията за електронен подпис в администрациите. През 2021г. са издадени/подновени **680** сертификата за УЕП на директори и служители от ЦУ на АСП и териториални дирекции.

За обезпечаване провеждането на дистанционните срещи с териториалните структури на Агенцията и други публични администрации и ведомства са доставени 325 броя преносими компютри /лаптопи /.

В съответствие с изискванията на Наредба за минималните изисквания за мрежова и информационна сигурност (НМИМИС) и внедрената Система за управление на мрежовата и информационната сигурност (СУМИС) в АСП са предприети необходимите мерки за осигуряване на мрежовата и информационна сигурност на информационните и комуникационни системи. Проведено специализирано обучение по мрежова и информационна

сигурност в дистанционна форма на 166 служители от Агенция за социално подпомагане. Извършен е вътрешен одит, съгласно чл. 35, ал.1, т.1 и 3 от НМИМИС.

РЕЧНИК НА ОСНОВНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ:

- АСП – Агенция за социално подпомагане
- РДСП – Регионална дирекция за социално подпомагане
- ДСП – Дирекция „Социално подпомагане“
- Отдел ИОХУСУ – отдел „Индивидуална оценка на хора с увреждания и социални услуги“ при ДСП
- Отдел ОЗД – отдел „Закрила на детето“ при ДСП
- АКСУ – Агенция за контрол на социалните услуги
- МТСП – Министерство на труда и социалната политика
- НСИ – Национален статистически институт
- НОИ – Национален осигурителен институт
- НАП – Национална агенция по приходите
- НЗОК – Национална здравноосигурителна каса
- МФ – Министерство на финансите
- МОН – Министерство на образованието и науката
- ЗСП – Закон за социално подпомагане
- ППЗСП – Правилник за прилагане на Закона за социално подпомагане
- ЗСПД – Закон за семейни помощи за деца
- ППЗСПД – Правилник за прилагане на Закона за семейни помощи за деца
- ЗХУ – Закон хората с увреждания
- ППЗХУ – Правилник за прилагане на Закона за интеграция на хората с увреждания
- ЗИХУ – Закон за интеграция на хората с увреждания
- ППЗИХУ – Правилник за прилагане на Закона за интеграция на хората с увреждания
- ЗЗД – Закон за закрила на детето
- ППЗЗД – Правилник за прилагане на Закона за закрила на детето
- ЗЗО – Закон за здравно осигуряване
- НПДЗ – Национален план за действие по заетостта
- УО – Управляващ орган
- ОП РЧР – Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“
- ОПХ ФЕПНЛ – Оперативна програма за храни и/или основно материално подпомагане от Фонда за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица
- ГМД – Гарантиран минимален доход
- ЦОП – Център за обществена подкрепа
- ЦРДУ – Център за работа с деца на улицата
- ЦСРИ – Център за социална рехабилитация и интеграция
- КЦ – Кризисен център
- ДЦДУ – Дневен център за деца с увреждания
- ЦНСТ – Център за настаняване от семеен тип
- ЦНСТДБУ – Център за настаняване от семеен тип за деца без увреждания
- ЦНСТДМУ – Център за настаняване от семеен тип за деца и младежи с увреждания
- ЦНСТДМБУ – Център за настаняване от семеен тип за деца и младежи без увреждания
- ЦНСТДУ – Център за настаняване от семеен тип за деца с увреждания
- ДЦДВХУ – Дневен център за деца и възрастни хора с увреждания
- ЦНСТДМППМГ – Център за настаняване от семеен тип за деца/младежи с потребност от постоянни медицински грижи
- ДЦДМУ – Дневен център за деца и/или младежи с увреждания
- ДЦДМУСГ – Дневен център за деца и младежи с увреждания със седмична грижа
- ДЦДПЛУ – Дневен център за деца и пълнолетни лица с увреждания
- ПЖ – Преходно жилище
- ЦСРИД – Център за социална рехабилитация и интеграция за деца
- ДДЛРГ – Дом за деца, лишени от родителска грижа
- ДМСГД – Дом за медико-социални грижи за деца
- ПС – Приемно семейство
- ДЦПЛУ – Дневен център за пълнолетни лица с увреждания
- ЗЖЛУИ – Защитено жилище за лица с умствена изостаналост
- НЖ – Наблюдавано жилище

- ЗЖЛУИ - Защитено жилище за лица с умствена изостаналост
- ЗЖЛПР - Защитено жилище за лица с психични разстройства
- ДПЛД - Дом за пълнолетни лица с деменция
- ДПЛФУ - Дом за пълнолетни лица с физически увреждания
- ДПЛУИ - Дом за пълнолетни лица с умствена изостаналост
- ДСХ - Дом за стари хора
- ДЦСХ - Дневен център за стари хора
- ДЦПЛУ - Дневен център за пълнолетни лица с увреждания
- ЦВН - Център за временно настаняване
- СУПЦ - Социален учебно-професионален център
- ПСПСМИ, ПСПС и/или МИ - Помощни средства, приспособления, съоръжения и/или медицински изделия
- ЕБК – Единна бюджетна класификация
- ИИС - Интегрирана информационна система
- EESSI - Електронен обмен на данни за социална сигурност